

JESUS CRISTO MUWÊŊAP EKAWÊNTUP—MATEUS EMUDUPMUBARARAKTUP

¹ Kuyjeayũ Jesus Cristo diwatwat. Ixe Jesus tiwat ijop'in ma Davi dak, Abraão dak. Ixe Davi Abraão naxegebit osunuy. Kuyjeayũ osodop ip. Tobuyũ osodop ip. Ite diwatwat ma. Ibũrũ ma osodop ip: ² Isaque ebay Abraão osunuy. Jacó ebay Isaque o'e. Judá ebay Jacó osunuy—Judá kitpiyũ ebay dak. ³ Peres ebay Judá osunuy, Zera ebay dak. Ixi Tamar osunuy. Esrom ebay Peres osunuy, Zera ebay dak. Ixi Tamar osunuy. Esrom ebay Peres osunuy. Arão ebay Esrom osunuy. ⁴ Aminadabe ebay Arão osunuy. Nasom ebay Aminadabe osunuy. Salmom ebay Nasom osunuy. ⁵ Boaz ebay Salmom osunuy. Raabe Boaz xi osunuy. Obede ebay Boaz osunuy. Obede xi Rute osunuy. Jessé ebay Obede osunuy.

Imên o'e. 14 em osodop—14 gerações osodop.

⁶ Davi ebay Jessé osunuy—kuyibit kukukat ebay. Salomão eba y Davi osunuy. Urias tayx-ibuk Salomão xi osunuy. ⁷ Roboão ebay Salomão osunuy. Abias ebay Roboão osunuy. Asa ebay Abias osunuy. ⁸ Josafá ebay Asa osunuy. Jorão ebay Josafá osunuy. Uzias ebay Jorão osunuy. ⁹ Jotão ebay Uzias osunuy. Acaz ebay Jotão osunuy. Ezequias ebay Acaz osunuy. ¹⁰ Manassés ebay Ezequias osunuy. Amom ebay Manassés osunuy.

Josias ebay Amom osunuy. ¹¹ Jeconias ebay Josias o'e, Jeconias kitpiyũ ebay dak.

Imẽn Josias o'e, itakomaayũ Israel naxegebitbit tujowatwan pima Babilônia eipi be. Imẽn o'e dak. Wara'at 14 em osodop—14 gerações osodop.

¹² Tujowat puje, Salatiel ebay ixé Jeconias osunuy. Zorobabel ebay Salatiel osunuy. ¹³ Abiúde ebay Zorobabel osunuy. Eliaquim ebay Abiúde osunuy. Azor ebay Eliaquim osunuy. ¹⁴ Sadoque ebay Azor osunuy. Aquim ebay Sadoque osunuy. Eliúde ebay Aquim osunuy. ¹⁵ Eleazar ebay Eliúde osunuy. Matã ebay Eleazar osunuy. Jacó ebay Matã osunuy. ¹⁶⁻¹⁷ José Maria itop osunuy. Jacó Maria itop ebay osunuy. Jesus Maria'it osunuy. Cristo i ibutet, ixé Jesus putet.

Imẽn o'e dak. Warara'at 14 em osodop—14 gerações osodop. Ibũrũ ma Jesus tobuyũ.

¹⁸ Jesus Cristo kapap. Jesus xi José wadip osunuy. Maria i ibutet osunuy. Yukreğ o'e, jewebumũn awap. Deus biõğbuk o'ğ'u'ukreğ.

¹⁹ Yukreğ puje, José iboam itaybit o'e. Icemat osunuy José. Maria musũsũn pin ġu osunuy ibaripyũ etabun. Imẽn puye José ibu'u osunuy jewebumũn. Iba'arēm suiwat ojuy.

²⁰ José bit ijop i'e pin pima, Deus ekawẽn to-jotjot'ukat ma oajēm José kay, jexeyxey bima.

— José! — io'e. — Davi diwacat ěn! Epararam ġu juy Maria eju jewebumũn ãm—ewadip eju. Deus biõğbuk Xipan o'ğ'u'ukreğ. ²¹ I'it je'kap—ağokatkat'it'it. Ibuten Jesus i esubutetmõğ. I'it puten. Judeuyũ bewi ikērēat

ju'uk je'e ipiat'ajoap puxim — io'e—Deus ekawēn tojtot'ukat o'e José be.

²² Soat ijop o'jebapuk. Deus o'e jekawēn muwēnuwēn'ukayū be iap tağ o'jebapuk. ²³ Imēn ixē o'e apēn Deus o'e iap tağ:

Eya'ōpicūğcūğ cuy epesop. Ayacat yukreğ je'e. Ayacat i'it je'kap. Ağokatkan je'e. Yaypan'isuat je'it ġukap. Emanuel i ibuten je'e, i.

(Emanuel o'e Deus omuy wuyweju.)

²⁴ Jewurūğ puje, José o'e soat Deus ekawēn tojtot'ukato'e cebe. Deus ekawēn tağ José o'jewebumūn Maria eju. ²⁵ I'it kap awap, o'jepo ġu buk ceweju. Maria'it o'subutetmōğ Jesus i, ikap puje.

2

¹ O'kap Jesus Belém ka be, Judéia eipi be. Gebuje itaybit cīcāyū oajēm Jerusalém ka kay. Kasopta jujuap itaybit cīcā ip. Herodes Judeuyū kukuk'ukat pima, oajēm ip. Kaxijēmap eipi bewi oajēm ip.

² — Poce bekicat omuy? — io'e ip. — Xeku Judeuyū kukuk'ukan em—ixē bekicat. Kasopta ocetajojo oceka be—kaxijēmap eipi be. Tawaru ma o'jedaebapuk. Imēnpuye ocetaybit bekicat o'kap iam. Ya'ōbacaat xeku. Ocajēm ixē mubuyxi am — io'e ip. ³ Imēnpuye Herodes yağuybabi'ūm o'e, Jerusalém ka watwat tak.

⁴ Judeuyū epaīyū kukukayū o'tomuwā Herodes. Moisés ekawēn imutaybitbin'ukayū dak o'tomuwā ixē. O'je'awero ip Herodes kay.

— Poce Deus emunaē je'kap? — io'e cebe ip.

⁵ — Belém ka be, Judéia eipi be — io'e ip Herodes pe. — Imēn Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat kuy tupmubararaḡ o'e—Deus ekawēntup. ⁶ Kuy o'e:

Belém ka bewi eykukukat omuyku—Judá eipi bewi. Imēnpuye iboceayū je'e iboap ika muboḡuboḡ. Eykukukat Israel naxeḡebitbit mujujum je'e. Imēnpuye ikaboḡ je'e iboka, i.

Imēn Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat kuy tupmubararaḡ o'e—Deus ekawēntup — io'e ip.

⁷ Gebuje Herodes itaybit cīcāayū o'tomuwā—kaxijēmap eipi bewiayū. Iba'arēm o'tomuwā. Oajēm ip, o'tomuwā buye.

— Puju ixē kasopta o'jedaebapuk kabi be—eyeipi be? — i biḡ ma o'e—Herodes o'e.

Kasopta muwēnuwēn o'e ip Herodes eju.

⁸ — Epeju Belém ka kay — Herodes o'e cebe ip. — Bekicat kudadam cīcā epeju. Tobuxik puje, ixē awēḡ cuy epeyawēḡmuwēn owebe, owebe ijo am, ixē mubuyxin am — Herodes o'e itaybit cīcāayū be. Herodes pit bekicat mubuyxin ojuy ḡu.

⁹⁻¹⁰ Herodes ekawēn co buje, o'jēm ip. Belém ka kay o'ju ip. Cucum pima, kasopta o'ju cewap ip. Icocok cīcā ip o'e waram, tajojom puye. Cum. Cum. Cum. O'jedaecū. Bekicat tuk'a ase o'jedaecū.

¹¹ Oajēm ip uk'a kay. Oōm ip.

Gebuje bekicat o'jojojo ip. Ixi eju osunuy bekicat—Maria eju. O'jēḡ'aecōḡcōḡ ip bekicat topabe, imubuyxin am. Jebubut mūn'a o'yadomudip'uk ip. Iubun o'ḡūm ip Maria be. Ouro o'ḡūm ip. Darut'a o'yaūm ip. Tade'oatup o'tupūm ip—mirradup. Soat o'ḡūm ip bekicat peam.

¹² Xet. O'jexeyxey ip, jexet pima.

— Epeyepit ġu juy Herodes kay — Deus o'e cexey bi.

Imēnpuye o'jepit ip jeipi kay wara'at e daġwi ma.

¹³ Itaybit cīcāyū ijēm puje, Deus ekawēn to-jotjot'ukat o'jebapuk José kay—Maria itop kay. Ixet pima, jexey bi o'jebapuk. O'jekawēn José eju.

— Ecenapōn cuy Egito eipi kay — io'e José be. — Bekicat etujupa'um, ixi dak. Bomaku epesop cuy — i'e'em cebe. — Ajēm puje, epesop cuy Egito eipi be, Herodes bekicat kudadam puye. Ixe kudadam je'e yaokam — io'e José be. — Emukuyjo buje, epeju juy Egito eipi bewi — io'e Deus ekawēn tojotjot'ukat.

— Hm hm — José o'e.

¹⁴ O'jenapōn. Egito eipi kay o'ju ip. Bekicat o'tujupa'um ixima daġ, ixi dak.

¹⁵ Oajēm ip. Osodop ip Egito eipi be Herodes itait pima, osodop ip. Ce'ū buje, o'jepit ip jeka be.

Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat cuk adi o'jekawēn kuyjeayū be.

Egito eipi bewi okpot otomuwā, i juk o'e Deus, io'e.

Imēn Deus o'e. Ipot muwēnuwēn o'e. Jesus muwēnuwēn o'e. José itait pima, Deus ja'ō mucūġ ãm o'ġuġē.

¹⁶ Wara'at e daġ itaybit cīcāyū epit puje, Herodes itaybit o'e jemuġuykuku iam. Cekay ip itakoma jījā o'e. Te'e ma o'e.

Kuy bima kasopta o'jedaebapuk—xepxep koato bima. Iboam osunuy itaybit Herodes. Imēnpuye jebekitkit o'ġuju xepxep koatoayū yaokam, pūġ koatoayū dak yaokam. Kap'isuat tak ip o'yaokaka.

O'guju Belém ka be—Belém ka tēg ma dak.
 17 Imēn Deus tak o'gugē. Ja'ō mucūg ām o'gugē.
 Jeremias kuyje imēn kawēnwēn o'e Deus a'ō dağ.

18 Kuyje Jeremias o'e:

Raquel o'ya'ijojo ip—Rama ka beecat. O'tōtōn
 cīcā Raquel ya'ōberen. Iğuycūg cīcā o'e ixe.
 Iba'ore iboceayū be Raquel mucok am. Bek-
 itkit'ūm'ūm kay o'tōtōn. O'tōtōn jenaxegebitbit
 oe'ū'ū buye, o'ğuy'ūm puye, i juk o'e Jeremias
 Deus a'ō dağ.

19 Herodes e'ū buje, Deus ekawēn tojotjot'ukat
 waram o'jebapuk José kay. Ixet pima jexey bi
 o'jebapuk. Egito eipi be o'jebapuk.

20 O'jekawēn José eju.

— Kuy oe'ū ip—bekicat aoka pinayū — io'e cebe.
 — Bekicat etujowat, ixi dak. Israel eipi kay epeju
 juy — io'e José be.

— Hm hm — José o'e.

21 Aripit. O'jepit Israel eipi kay. Bekicat
 o'tujupit, ixi dak. O'jepit ip. 22 Imēnpit iparara
 o'e José Herodes ipot puxim—Arquelau buxim.
 Judéia eipi kukukan o'e Herodes'ūm tieg Arquelau.
 José iboam itaybit pima, iparara o'e Judéia eipi
 be jajēm am. Galiléia eipi be o'ju ip José jeparara
 pibun. O'ju ip, waram ma jexeyxey buye.

— Eguy ğu juy Judéia eipi be — Deus o'e José be,
 jexeyxey bima.

23 Oajēm ip Nazaré ka kay. Osodop ip Nazaré
 ka be, Judéia eipi be. Imēn Deus ekawēn
 muwēnuwēn'ukayū juk o'e ip bekicat muwēnuwēn
 pima.

Nazaré ka wat je'bapuk xeku, i.

Soat ma apẽn Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ o'e iap tağ o'jebapuk. Imẽnpit soat etabun xipat'ũm cĩcã osodop ip—Nazaré ka wat.

3

¹ Gebujeat kabia João Batista o'ju. Judéia eipi be o'ju—Jordãodi be—uk'a'ũmat pe. O'ju, Jesus Nazaré ka be bima. Ipi juacat mutaybitbin oeku ixé João.

² — Epeyepere juy ikêrêat muğêğêap. Deus soat kukanap kabia jajêm dao ma. Deus a'õbi ijoceyũ muju am jajêm — io'e ipi juacat pe.

³⁻⁴ Camelodap muğêğê osunuy João doti. Jekpumũnpu dak ixee muğêğê osunuy. Ixat osunuy arobidadek puximat, eit kogũnpi dağ tak.

Kuyje Isaías ixé João muwẽnuwẽn o'e Deus a'õbi Israel naxeğebit pe.

Ağokatkat jewãwãwãm uk'a'ũmat pe, i. Imẽn jewãwãm: “Soat e juy epesuemukacũğ wuykukukat ajêm âm,” i. “Ie juy epesuemudim ceku am,” i, io'e.

Imẽn e'em Isaías emudupmubararaktup.

⁵ Gebuje isu ma Jerusalém ka watwat o'ju ip João kay. O'ju João ekawẽn a'jjo am. Soat Jordãodi wãbu korerenayũ dak o'ju, Judéia eipi beacat tak. ⁶ Soat ip o'jewemubatatisasan Jordãodi be. O'jewemubatisasan João be. O'ğubatisasan ixé João.

— Deus etabun ikêrêat kuğ oceju. Imẽnpit ikêrêat epere pin oce'e. Imẽnpuye ocemubatisasan cuy ece — io'e ip João be.

Ijop ekawēn muwēnuwēnayũ o'ḡubatisasan João.
 7 Fariseuyũ cucum o'e ip jewemubatisasan Jordãodi be. Saduceuyũ dak cucum o'e ip.

João o'jekawēn cebe ip—Fariseuyũ be, Saduceuyũ be dak.

— Deus xewi eyenapõn pin, eykay itakoma buye. Eyenapõn pin ikērēat ipi cĩcãat puxixim. Abu jeymukũyjo eyenapõn ãm? — io'e. — Puybu'it'it buxim eyju. Wuye'ũap mubapukatpu buxim eyju — io'e. — Apēn puybu o'jenapõn wuykat pewi wuykat mupik pima, imēn tak eyenapõn pin Deus o'supi'ajoiat pewi — io'e. 8 — Cũḡ ma juy epeku soat etabun. Ikērēat cuy epeyepere — io'e.

Imēn soat itaybit e'em iḡuycũḡ cĩcã ip ikērēat e'e buye iam, ḡasũ cũḡ ma je'ku ip iam tak.

9 — Tũibe Deus ipiat supi'ajoiat ḡu wuywebe, wuyju Abraão naxeḡebitbit puye iãn purut eyju e'em — io'e João cebe ip. — Cedaḡ ḡu eyju jewaḡuydadam. Iba'ore ḡu Deus pe wita'a muwexat am Abraão naxeḡebitbiyũm, jekay kũyjobitayũm — io'e. 10 — Ḡaxĩn ma o'a kukat jajēm ya'a'e'ũmat'ip takat am, yop xik am daxa be — io'e. — Ixe buxim Deus tak ḡaxĩn ma ipiat supi'ajoiat kũyjobit'ũmayũ be, eywebe — João o'e.

11 — Wara'acat omuyku onomuju. Ixe obodi ma ya'õbuyxi. Soat podi ma ya'õbaca. Ōn pit ajo peḡap ḡu cebeam? Cedaḡ ḡu kuka oce ixe a'õbuywatwat'ukan, oboḡ ḡu buye. Ōn ma eymubatisasan idibi be. Ixe bit Deus biõḡbuk ḡuõm eywebe, ya'õ daḡ eyeku am. Apēn daxa be taixee mupik, imēn tak Deus biõḡbuk pe ikērēat ḡuy'ũ. 12 Wuyju

taixee xixxiḡ tumũntata mujẽm ãm taixee bewi. Tumũntata muxipanpan wuyju tamũn'a be. Taixee mupikipiḡ daxa be. Imẽnpuxim Deus kũyjobicayũ muwajejẽm kũyjobit'ũmayu xewi. Kũyjobicayũ ixe xe jeedop soat em. Kũyjobit'ũmayũ bit soat em ipiat supĩ'ajojo — João o'e cebe ip—Fariseuyũ be, Saduceuyũ be dak.

¹³ Jesus oajẽm Jordãodi be, ixe jemubatisaan João be. João bit ibu'u o'e Jesus mubatisasan.

¹⁴ — Okay du ejut? — João o'e Jesus pe. — Õn ḡu bit. Ën acã juy ece omubatisan — io'e João Jesus pe.

¹⁵ — Gasũ ma — io'e João be. — Omubatisasan cuy ece. Imẽn cuy ace, cũḡ ma wuyeku am Deus etabun.

— Xipat — João o'e.

O'ḡubatisan.

¹⁶ Idibi bewi o'jeu Jesus. Kabi ma o'jekoce. Pukaso jo'iat o'jojojo pupum—Ibiõḡbuk xipacat. Jesus kay oajẽm. Oõm Ibiõḡbuk xipacat cebe—Jesus pe.

¹⁷ Gebuje Deus o'jekawẽn kabi bewi.

— Ite okpot—wemukukpinput — io'e. — Soat em ocokcok cĩcã cekay — Deus o'e.

4

¹ Gaxĩn ma Ibiõḡbuk xipacat Jesus o'tujowat uk'a'ũmat pe. O'tujowat, ibiõḡbuk kẽrẽayũ kukukat pe ibuyxijo am. ² Uk'a'ũmat pe osunuy Jesus ade kabia—40 kabia. 40 ixima dak osunuy. Jekõnkõn ḡu osunuy. Repĩ'ajojom cĩcã osunuy.

³ Ibiõḡbuk kẽrẽayũ kukukat oajẽm Jesus kay.

— Jesus — io'e. — Deus ipot ěn pima, a'ōbi ma wita'a juy eyamuwexat pã'o'am, ere jĩã buye — io'e.

4 — Ap! — io'e. — Iměn e'em Deus ekawĕntup: Wuyetabĕğ wuyxat o'om puye ġu—Deus wuy-mutaicin puye, i. Wuyju jekukum, Deus a'ōbuyxi buye acã, i — io'e Jesus.

5 Gebuje ibiōğbuk kĕrĕayũ kukukat Jesus o'tujowat Jerusalĕm ka be, Deus a'ōbi ika xipacatka be.

Deus eju kawĕnwĕnap'a kay oajĕm ip—yaboğat'a kay. O'jeu ibo uk'a jeje. Uk'a yaberenat'a o'yadop. O'jomōğ ibo uk'abi jeje.

6 — Ĕn Deus ipot pima, ecewemuy'at ijop'abi jejewi ipi ju — io'e. — Iměn e'em Deus ekawĕntup: Deus ekawĕn tojtjot'ukayũ ġuju xipan ekuk am, i. Ixeyũ jeak ekay wita'a be ei mucakcakap puxim, i — io'e.

— Iměn e'em Deus ekawĕntup — io'e Satanás. — Deus ekawĕntup tomuju ecewemuy'at — io'e.

7 — Ap! — io'e Jesus.

“Cĕm paxi Deus ja'ō dağ e'em?” i'ũmğju juy epe'e, i — io'e Jesus.

— Iměn tak e'em Deus ekawĕntup — io'e Jesus.

8-9 Gebuje ibiōğbuk kĕrĕayũ kukukat Jesus o'tujowat co'a kay—yaberenat'a kay.

Ibocewi soat o'ğubapuk Jesus pe. Jebacaap, ipi juacat, ipi juacat muju'ukayũ; soat ip o'jojojo. Idip cĩcã ma osodop ip. Ixe biōğbuk kĕrĕat kukukat ja'ōbuyxi ojuy Jesus pe. Imĕnpuye ixē o'e Jesus pe:

— Soat kuka ijop o'ğũm ewebe, owap ěn a'ecũğcũğ puje, omubuyxin puje dak — io'e.

10 — Ap! — io'e Jesus. — Ecenapõn oxewi, Satanás! Deus ekawëntup e'em:

“Xipat ên” i juy epe'e Deus pe acã, i. Deus a'õ kay acã epesop kũyjobin—eykukukat a'õ kay, i—Jesus o'e.

11 Imêneju o'jenapõn ibiõğbuk kërëayũ kukukat Jesus xewi. Deus ekawën tojotjot'ukayũ oajëm ip Jesus buywat am ġebuĵe bit.

12 Itaybicayũ Jesus pe o'ğuwën ip João omuy daomũnmũnap'a be iam. Imuwën puĵe, o'ju Galiléia eipi be Jesus.

13 Jesus o'ju Cafarnaum ka kay. Nazaré ka bewi o'ju. Oajëm. Osunuy Cafarnaum ka be iodi xe—Galiléiadi xe. Zebulom eipi be osunuy, Naftali eipi be dak.

14 Kuyje Isaías juk o'e Deus a'õbi:

15 Judeu'ũmayũ kabiaat cĩcãat o'jojojo ip—yoboğat. Jeipi be o'jojojo ip—Galiléia watwat, iodi wãbu watwat, Jordãodi winabuat ka watwat tak. Zebulom watwat o'jojojo ip, Naftali watwat tak. 16 Kabiokboğ pe kaxikxik'iaiyũ kabiaat o'jojojo. Kabiaat cĩcãat oajëm kuy je'ũ ojuyayũ kay, i juk o'e Isaías.

O'jekawën kuyjeayũ be.

17 Ibocewi Jesus kawënwën o'e adeayũ be.

Ikërëat mujurũğrũğap cuy epeyepere! Eyğuycũğ cuy epesop, ikërëat kuğ puye. Deus soat kukanap kabia jajëm dao ma—kabi beat soat kukanap — io'e.

Imën soat em kawënwën o'e Jesus.

18 Pũğ kabia Jesus Pedro o'jojojo, André dak. André Pedro kitpit osunuy. Pedro butet osunuy

Simão Pedro i. Ixeyũ o'jojojo Jesus. Xĩḡxĩḡ'i bima Galiléiadi wābu be o'jojojo. Axima bubuap xixxiḡ ip o'e iodi be, axima bubu'ukayũ osodop ip puye.

¹⁹ — Epesot okay, oweju jekuku am — Jesus cebe ip. — Axima bubu'ukayũm cuk adi epesop. Iḡasũ kawēn idipat epeḡuwēnuwēn ijodiat pe imutabun ip okay — io'e Jesus cebe ip.

²⁰ Axima bubuap o'suiwat ip dao ma.

O'ju ip Jesus kay, ceweju jekuku am.

²¹ Jesus wara'acayũ o'jojojo—xepxepayũ—Tiago, João dak. O'jojojo, ibocewi cucum pima. João Tiago kitpit osunuy. Zebedeu ipotpoyũ osodop ip. Kobe be osodop ip Zebedeu eju. Axima bubuap muwaketken o'e ip.

— Epesot okay, oweju jekuku am — Jesus o'e Zebedeu ipotpoyũ be.

²² Kobe o'suiwat ip, jebay dak. O'suiwat ip cekobe be.

O'ju ip Jesus kay. Dao ma o'ju ip, Jesus eju jekuku am.

²³ O'ju Jesus soat taḡ—Galiléia eipi daḡ. Adeayũ mutaybitbin o'e Deus eju kawēnwēnap'a be. Kawēn idipat muwēnuwēn o'e adeayũ be. Deus soat kukanap muwēnuwēn o'e. Iwātaxipiayũ o'ḡu'ada'ada. Ibaca'ũmayũ mubacacan o'e Jesus.

²⁴ Imēneju itaybicayũ Jesus awēḡ o'ḡuwēnuwēn. Soat Síria eipi beacat o'jekũyjojo. Soat iwātaxipiayũ: ipi kuḡayũ, ibiōḡbuk kēreat kuḡayũ, yaḡuybabi'ũm'ukayũ, ijebit e'uat puximayũ; soat ip o'tujowat Jesus kay. Soat ip o'ḡu'ada. ²⁵ Adeayũ o'ju ip Jesus tomuju—ade jĩjã. Galiléia eipi bewiayũ, Dez Cidades ka bewiayũ,

Jerusalém ka bewiayũ, Judéia eipi bewiayũ, Jordãodi winabu wiayũ; soat ip o'ju Jesus tomuju.

5

¹ Adeayũ jojom pima, o'ju Jesus, ade jĩjã ip puye. Co'a kay o'ju. O'jeu co'a dağ. Oabik iboce. Cebek-itkit oajēm Jesus kay—ceweju etaybitbinayũ.

² Gebuje o'jekawēn jebekitkit pe. Imutaybitbin o'e Jesus.

³ — Icokcok okay itabutpinayũ, jetaybicap puye — io'e Jesus. — Itaybit ip Deus oce mubacanucan pima acã, Deus a'õ dağ oceku iam. Icokcok ip, soat em Deus xe jeedop puye.

⁴ — Waayũ dak icokcok ip — Jesus o'e. — “Epetõtõn ġu juy epesop,” Deus waayũ be e'em. Imēnpuye icokcok cĩcã je'e ip — io'e Jesus.

⁵ — Icokcok ya'õkadidim warara'cat kukayũ. Xipacat je'jat ip Deus xewi—apēn Deus o'e'e iap tağ.

⁶ — Icokcok cĩcã jeedop ip—Deus xe cũğ cĩcãayũ. Apēn idibi kay wuyju, wuybipuruk pima, imēn tak Deus bikuyap kay ixeyũ dak jajēm. Apēn puybit kay dak wuyrere bima, imēn tak Deus bikuyap tağ jeku pin ip. Imēnpuye Deus ibikuyap je'ğũm cebe ip—cũğ cĩcãayũ be. Icũğ cĩcã e'em ip — io'e Jesus.

⁷ — Icokcok cĩcã jeedop wara'acat kay itabotaid-abotbocayũ — io'e. — Deus tak itabotaidabotbot jeenuy cekay ip — io'e Jesus.

⁸ — Icokcok cĩcã jeedop ip—yağuy'isuayũ. Deus cocom jeedop ip — io'e Jesus.

⁹ — Icokcok itakomaat mudinudin'ukayũ. Jekpotpoyũ buxim Deus tak jukuk ip — io'e Jesus.

¹⁰ — Icokcok cĩcã jeedop ip—Deus bikuyap tağ jekuku'ukayũ. Ipiat ajojom ip, Deus bikuyap tağ

jekukum puye. Imēnpit soat em Deus xe jeedop ip — io'e.

¹¹ — Okay eyetabut puye, adeayũ itakoma jeedop eykay. Imēnpit eycokcoğ ma epesop — io'e cebe ip. — Eycokcoğ ma epesop, eymuymuy ip pima, xipat'ũm eykuk ip pima dak, eyawēğ mukērērēm ip pima dak. Eycokcoğ ma epesop itakomaayũ imēn jeykuk, okay eyetabut puye — Jesus o'e. ¹² Imēn tak kuyjeayũ Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayũ xipan ġu o'jukuk ip. Eycokcoğ cĩcã epesop. Kabi be bit, Deus xe bit, ade kuğ epesop—idipat kuğ — io'e Jesus.

¹³ O'jekawēn jebekitkit pe. Wuymutaybinap muwēnuwēn o'e Jesus—imēnpuximap ekawēn.

— Ipi juacat pima eyju, kawta buxim epesop — io'e. — Kawta tayu buye, xipat cĩcã. Imēnpit takõ'õm puje, xipat ġu kuka. Te'e ma kuka atakuk. Apēğãm tak takuğ kuka acesop? Taxik am acã. Taxik puje, tamucakucağ kuka wuyju — io'e Jesus. Imēnpuximap kawēnuwēn o'e Jesus. Kawta wuyxat mukun. I'o pin wwuyju, wuyxat pe kawta opop puye. Imēnpuxim Jesus kay itabucayũ ekukuap cuy ipi juacat mudim. Jekuku ojuy ipi juacat Deus a'õ dağ, Jesus kay itabucayũ ekukuap jojo buye.

Tayu'ũm pima bit, xipat ġu kuka kawta. Acetaxik kuka, tamucak am. Imēnpuxim tak cebekitkit Jesus kay itabut'ũm'ũm jekukum pima bit, xipat ġu kuka, ipi juacat mudim'ũm kuka buye.

¹⁴⁻¹⁶ Ipi juacat etabixe kabiahamat puximayũ epesop — io'e Jesus. — Xipan eyekukuap cocom pima ip, Deus awēğ mubuyxin jeedop ip—wuyebay awēğ—kabi beat awēğ — io'e Jesus. — Apēn e dağ wuyjojo but, kabiaham pima;

imēnpuxim Deus awēḡ buxin put warara'acayū, xipan eyju jekukum pīma — io'e Jesus.

— Ipi juacat eyju bima, kabiaat puxim epesop — io'e. — Aḡokaxiri co'a be wuysukamuy bima, ika ba'arēm ḡu o'sukadop. Ikamunēm pa'ore. Kuy bi ma ikabapuk soat pe, co'a jeje buye — io'e. — Eyju dak iba'arēm ḡu epesop, xipan epekuku bima. Soat pe eyekukuap je'bapuk. Imēn ipi juacat pe kabiaat puxim eyju, itaybit ip puye ajo xipat Deus xe iam, eyekukuap cocom ip pīma — io'e.

— Lamparina musop puje, ico diotpe ḡu ajomuy. Uk'a be acejomōḡ imūn ceje. Um ma ajomuy kabia i'e am soat uk'a beat kay, soat ijo but am.

¹⁷ O'jekawēn Jesus jebekitkit pe.

— Epeyewaḡuy ḡu juy “Osodot teku Moisés ekawēn mu'ūm ām, Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat imutaybitbinap mu'ūm ām tak” i. Imēḡām ḡu ojot. Ojot ma imutaybit am apēn ape iboap ekawēn osodop iam — io'e Jesus. ¹⁸ — Moisés ekawēn i'ūm pa'ore cebe ip. Soat Deus o'e iap taḡ je'bapuk — io'e Jesus. — Kabi oi'ūm kuka, ipi dak. Deus ekawēn pit i'ūm ḡu. Pūḡ a'ō dak ka'ūma ma i'ūm. Soat epa'ūmap jajēm. Iboap ekawēn tak jeedop—Moisés ekawēn. Iboap kay ḡebum cuy epesop — io'e.

¹⁹ — Imēnpit pūḡpūḡ Moisés ekawēn kay ḡu. Kūyjobit ḡu ip Moisés ekawēn kay. Warara'acayū mutaybitbin ip kūyjobit'ūm ām Moisés ekawēn kay. Kabi be bima, Deus xe bima, “Teku Deus a'ō kaysū ā. Xipatput acā teku,” i je'e soat kūyjobit'ūmayū be.

— Pūḡpūḡ ma Moisés ekawēn kay jījā. Kūyjobit cīcā ip. Warara'acayū mutaybitbin ip kūyjobit am Moisés ekawēn kay. Kabi be bima, Deus xe bima,

“Teku Deus a'õ kay jĵãat. Xipacat teku,” i je'e soat kũyjobicayũ be.

20 — Oĝuwĕn eywebe: Deus bikuyap taĝ eyeku bimap acã, eywebe ajĕm put Deus kay. Fariseuyũ bodi ma Deus bikuyap taĝ eyeku'ũm pima, Deus xe ĝu epesop soat em—Moisés ekawĕn imutaybit-bin'ukayũ bodi ma dak — io'e Jesus.

21 — Eyju juk epeya'ĵjojo apĕn Moisés o'e iam.

Epeyaoka ĝu juy. Pũĝ em tak ka'ũma. Wara'at o'yaokaiat epetujowat cuy ibimãmãat ekawĕn coco'ukat pe, i — Jesus o'e.

22 — Ōn pit e'em eywebe: Soat cuy epetujowat ibimãmãat ekawĕn coco'ukat kay—jewago kay itakomaayũ. Iboce ipiat supi'ajoat itakomaat pe. “Ka'ũmaat ma ĕn,” i'e'e'ukat pe bit itakomaat podi ma ipiat supi'ajoat ibimãmãat ekawĕn coco'ukayũ kukukat a'õ daĝ. “Akpídapi,” i'e'e'ukat pit dax-aboĝ kay je'ju—ipiat'ajoat ka kay — io'e.

23-24 — Imĕneju eykitpit epeĝudin cuy, eykay itakoma bima. Iũmũmap epesuiwat Deus eju kawĕnwĕnap'a be. Ajo epetojot imõĝ ãm Deus etabixeat'a be, ijop epesuiwat. Epeju juy eykitpit kay, imudin am — io'e Jesus. — Epeju juy, juk epeõm ma'ĝu Deus tuk'a be. Epeju juy, eyju ĝebum puye “Okitpit itakoma okay,” i — io'e Jesus.

— Eykitpit mudin puje acã, epeyepit iũmũmap ùm ãm Deus pe — io'e Jesus.

25 — Eybure eymuymuy bima, eyweroap teida'ũm pima, dao ma juy epeĝudin eybure. Xipan epeyekawĕn — io'e Jesus. — Cucum pima ibimãmãat ekawĕn coco'ukayũ kay, xipan epeyekawĕn cebe — io'e. — Imĕn eyekawĕn'ũm

pima, imudin'üm pima, eymuymuyat eydujowan ibimãmãat ekawën coco'ukayũ xe. Ixeyũ eydujowan daomünmünap'a kukat kay, eymõğãm daomünmünap'a be. Eyenapõn pa'ore kuka epe'e ibocewi bit — io'e. ²⁶ — Icēmãn õn e'em eywebe. Daomünmünap'a be epesop soat em. Soat ğu eyeweroap teida'üm pima, jeymujēm ğu ip daomünmünap'a bewi — io'e Jesus cebe ip.

²⁷ — Moisés o'jekawën kuyjeacat pe — Jesus o'e.

Ecepo ğu juy wara'at ayacat eju—etayxi eju acã. Aoyũ dak jepo ğu juy ip wara'at ağokatkat eju—jektop eju acã, i — io'e.

— Eyetaybit iboam — io'e Jesus. ²⁸ — Imēnpit õn e'em eywebe: Ayacat kay ağ pima eyju, dabi'o pin pima dak, kuy ceweju jepo iap co'i epe'e. Eyağuy be ma kuy ibapuk ayacat kay — io'e Jesus.

²⁹ — Imēnpuye epeyepere juy jeakap ikērēat kay. Eyba'at kadiata'üm pima bit purut, kuka ikērēat epeğugē. Imēn ikērēat epeğugē ğu ipiat'ajoap puxixim — io'e—Jesus o'e.

Imēn Jesus o'e, Jesus xe wuyta wuybikuyap puxim. Wuybikuyap pewi wuyju ikērēat kay bima, iboap ibikuyap tağ jekukum ğu juy acesop. Puğ em tak ka'ũma.

³⁰ — Epeyepere juy ikērēat muğegēap tak — io'e Jesus. — Eyba'at kadiatpu'üm pima bit purut, kuka eybum ikērēat epeğujurũğ. Imēn ikērēat epeğugē ğu, ipiat'ajoap puxixim — io'e Jesus.

Imēn Jesus o'e, Jesus xe wuyba wuye'eap puxim. Wuye'eap pewi wuyju ikērēat mubapuk pima, iboap e'eap tağ jekukum ğu juy acesop. Jepere juy wuyju.

³¹ — Moisés o'jekawën waram kuyjeacat pe.

Ağokatkat jetayxi epere pin pima, otayxim ġu ĩn ġasũ bit iaptup cuy tupũm cebe. Imẽn cuy etupũm cebe, cepere am, i — Jesus o'e.

32 — Őn pit e'em eywebe: Ağokatkat jetayxi epere buje, jetayxi wara'at eju o'jepo ġun ma'ġu, ixe ağokatkat ikērēat kuġ Deus xe. Ixe ayacat waram jewebumũn puje, ikērēat kuġ Deus xe, itop ikērēat o'ġuġē buye. Wara'at ağokatkat tak ixe ayacat eju jewebumũn puje, ikērēat kuġ Deus xe — io'e Jesus.

33 — Moisés o'jekawẽn.

Icēmãn cuy epe'e. Eybu'um ġu juy eytabucap kay epesop. Eya'õ daġ cuy epeku soat em. Eya'õ kay juy epesop—ajo imuġēap ojuy iap kay. Kuy juk epeyekawẽn Deus pe: 'Wa'õ kay'ũm pima, ipiat osupi'ajoat owebe,' i juk epe'e. Imẽnēju eya'õ kay juy epesop, i — io'e Jesus.

34 — Őn pit e'em eywebe: Eyetabucap epe'e bima, epeyekawẽn ġu juy Deus pe: "Wa'õ kay'ũm pima, ipiat osupi'ajoat owebe," i ġu juy epe'e. Pũġ em tak ka'ũma — io'e Jesus. — "Etaybit icēmãn kabi kake. Imẽnpuxim cuy etaybit icēmãn e'em õn ewebe," i'ũmġu dak cuy epe'e warara'acat pe. Imẽn epe'e bima, "Etaybit icēmãn Deus kake," i bima bit purut ka epe'e, kabi Deus abikbikap puxim puye. Imẽn pima pit purut ka epe'e, Deus kabi be omuyiat puye.

35 — "Etaybit icēmãn ipi kake. Imẽnpuxim cuy etaybit icēmãn e'em õn ewebe," i'ũmġu dak cuy epe'e warara'acat pe. Imẽn epe'e bima, "Etaybit icēmãn ipi o'ġuġēiat kake," i bima bit purut ka epe'e, ipi Deus imũnka buxim puye. Imẽn pima bit purut ka epe'e, Deus ipi o'ġuġē buye.

— “Etaybit icēmān Jerusalém ka kake. Imēnpuxim cuy etaybit icēmān e'em ōn ewebe,” i dak ūmḡu juy epe'e warara'acat pe. Imēn epe'e bima, “Etaybit icēmān Jerusalém ka watwat kukukat kake,” i bima bit purut ka epe'e, Deus Jerusalém ka watwat kukukat cīcāat puye.

— Imēneju epe'e ḡu juy soat pe. Pūḡ em tak ka'ūma. Soat kake ip, Deus a'ōbiat ebapukpukap puye.

³⁶ — “Etaybit icēmān wa'a kake. Imēnpuxim cuy etaybit icēmān e'em ōn ewebe,” i dak ūmḡu juy epe'e warara'acat pe. Imēn ḡu juy epe'e, eywebe iba'ore buye yaypan'isuat waram ebapuk am, yaypan cīcā buje; eywebe iba'ore buye dak yaypan cīcā ebapuk am, yaypan'isuat pima — io'e Jesus.

³⁷ — I juy epe'e, “Icēmān,” i. I dak epe'e, “Ka'ūma,” i. Imēn acā epeyekawēn cuy, ibiōḡbuk kērēayū kukukat pewī beku wara'at ekawēn ajēmjēm puye—dapxi iap ekawēn ajēmjēm puye — io'e.

³⁸ — Moisés cuk o'jekawēn.

Aḡokatkat ta'ūm pima, eyju dak wara'at epesutamu'ūm, i. Agokatkat tūy'uk puje, wara'at tak epetūy'uk cuy, i — io'e Jesus.

³⁹ — Ōn pit e'em eywebe: Ikērēm eykukayū eyba'at kadi eydopaoka buje ip, wara'at kadi koreren epe'e eydopa, wara'at kadi eydopaoka am — io'e Jesus. — Ikērēm ḡu juy ip epejukuk — io'e. ⁴⁰ — Eyekamixa kay ip pima, ibimāmāayū kay eydujowan pima, epeḡūm cuy cebe ip. Eyekabek tak epeḡūm — io'e Jesus. ⁴¹ — Wara'at ka bewiat sorara a'ōbi pūḡ kilometroat taḡ jebubut eymudu-

jowan puje, epeyetujowat cuy xepxep kilometroat taḡ.

42 — Eyxewi iojuy buje, epeḡũm cuy cebe. Eyweju o'jekawẽn pima: “Eybut epeḡũm cuy owebe darem. Waram iũmũm eywebe ma,” i; darem cuy epeḡũm cebe — io'e Jesus.

43 — Kuyje Moisés o'jekawẽn.

Eyduk'a xeayũ xipan epejukuk, i. Eykay itakomaayũ bit xipan ḡu juy epejukuk, i — io'e Jesus.

44 — Gasũ oce eywebe: Eykay itakomaayũ xipan cuy epejukuk. Xipan ḡu eykukayũ beam cuy epeyekawẽn Deus eju — io'e Jesus. — “On odin ip cekay,” i juy epe'e, kawẽnwẽn pima Deus pe.

45 — Imẽn jekukum pima, kabi beat ipot-poyũm epe'e. Soat peam Deus kaxi o'ḡuju kabi be—xipacayũ beam, xipat'ũmayũ beam tak — io'e Jesus. — Soat peam tak Deus muba'at o'ḡuju ipi kay—icũḡat peam, cũḡ'ũmat peam tak — io'e.

46 — Eykayayũ acã ikukpin eyxe bima, imẽn xipat Deus xe du? Ka'ũma. Apẽnpuye Deus a'õbi xipacat ũmap wiwim eyju? Jeyipi iecuḡap peam dinheiro bubu'ukayũ imẽn tak ixeyũ xe jekayayũ ikukpin jekuku ip—eyxe cekay'ũm cĩcãayũ imẽn jekuku ip. Eykay'ũmayũ dak xipan cuy epejukuk — io'e Jesus.

47 — Eybureyũ eju acã eyekawẽn puje, ajo ḡu e'em cĩcã eyju. Imẽn tak Deus kay itabut'ũmayũ jekuku ip.

48 — Wuyebay xipat cĩcãat soat em. Ixe buxim cuy epesop—wuyebay icẽmat puxim cuy epesop—kabi beat puxim — io'e Jesus.

6

¹ O'jekawẽn Jesus jebekitkit pe.

— Eyday'em'um cuy epesop — io'e Jesus. — Wara'acayũ be eyjojoap puxim ġu cũġ ma epekuku — io'e. — Imēn cuy epeġuġē ġu ixeyũ be eyjojoap puxim. Imēn epeġuġē bima, Deus xewi ka'ũmġu jeyjat, eye'eap puye. Ixe kabi beat xewi ka'ũmġu epejat — io'e ya'ĩjojo'ukayũ be. ² — Imēnpuye ibubutbet'ũmat kay eyetabotaidabotbot pima, cebe eyebutbut'in ũmũm pima, eyawēġ epeyawēġmupōġpōġ ġu juy — Jesus o'e. — Eymuġuykuku'ukayũ jawēġ mupōġpōġ ojuy ip imēn ma. Deus uk'a be jawēġ mupōġpōġ ip, e daġ tak. Jebureyũ ekawēn kay jĩjã ip, “Xipat cĩcãat ěn,” i bima cebe ip. Iboap ekawēn kay jĩjã ip. Icēmãn oce eywebe. Jebikuyap taġ je'jat ip. Imēnpit ka'ũma ma je'jat Deus xewi — io'e Jesus ya'ĩjojo'ukayũ be.

³ — Eyju bit ibubutbet'ũmat pe iũmũm pimap, iba'arēm ma juy epeġũm, jebure jĩjãat cuy itaybit ġu iũm ãm je'e — io'e cebe ip. ⁴ — Iba'arēm iũmũm pima eyju, ixekabi beat o'jojojo—wuyebay. Xipacat je'ġũm eywebe. “Xipat ěn oxe,” Deus e'em eywebe — io'e Jesus.

⁵ — Eyju bit warara'acat muġuykuku'ukat puxim ġu juy epesop. Soat etabutpe ip kawēn pin Deus eju. Deus eju kawēnwēnap'a be kawēn pin ip soat etabutpe—uk'a ukpibubu daġ tak. Warara'acat pe jejojoan acã ip kawēnwēn Deus eju. Warara'acat kawēn ãm ojuy ip. “Xipat ip. Deus kay jĩjã ip,” i. Warara'acat o'jewauġy cebe ip ojuy ip. Wararaãcat ijojom ip iap acã je'jat ip. Deus xewi bit ka'ũma ma je'jat ip.

⁶ — Eyju bit eyduk'a be juy epeõm, Deus eju kawēn ãm — Jesus o'e cebe ip. — Eyduk'a exĩntabi juy epetomudip, warara'acat pe eyjojoap puxim.

Epetomudip, kawēn ãm kabi beat eju—ijo ba'oreat eju—wuyebay eju. Deus imēn eyjojo. Xipacat je'gũm eywebe. “Xipat ēn oxe,” i'e'em tak eywebe — io'e Jesus cebe ip. ⁷ — Deus eju kawēnwēn pima, eyejoojuyap ade em ġu juy epeyekawēn — io'e. — Imēn Judeu'ũmayũ o'jekawēn ip Deus baroyũ be. Tũybe ocekawēn kay ya'ĩjojo je'e oceju ade ma kawēnwēn puye iãn je'e ip. ⁸ — Eyju bit ka'ũma. Imēn epeyekawēn ġu juy Deus eju. Deus eyebay buxim. Kabi beat tek. Eyekawēn awap, itaybit ajo-kuġ ġu eyju iam — io'e.

⁹ — Imēn cuy epe'e, Deus eju kawēnwēn pima: “Bay!” i juy epe'e kabi beat pe. “Soat cuy ibuyxin ebutet kuġ jeenuy,” i. ¹⁰ “Gaxĩn ma juy soat kukukan eġuy,” i dak. “Soat kukukan eġuy bima, ipi juacat cuy jekukum jeedop ip ebikuyap taġ apēn kabi beacat cucum ip ebikuyap taġ,” i. ¹¹ “Gasũ ocexan cuy eġũm ocewebe,” i. ¹² “Apēn oceju ġebum ġu apēn warara'acayũ be juk adi warēmtaġ ocekuk iap kay; imēn tak ġebum ġu juy eġuy apēn cuk adi ikēreāt oceġujurũġrũġ iap kay,” i dak. ¹³ “Oca'õ mubacanucan cuy eġuy ocewebe ikēreāt mujurũġap puxim. Ikēreāt tak eju'uk cuy ocewebewi,” i dak cuy epe'e — io'e Jesus.

— Imēn ma juy epe'e Deus eju kawēnwēn pima — io'e. ¹⁴ — Eyju ġebum'ũm pima apēn warara'acayũ be juk adi ikērēm eykuk iap kay; ikēreāt epeġujurũġrũġ cĩcã ma'ġu, Deus tak jeġebu ġu apēn juk adi ikēreāt epeġuġēġē iap kay. Kabi beat jeġebu ġu—wuyebay — io'e. ¹⁵ — Eyju

ġebum pima bit apĕn warara'acayũ be juk adi ikĕrĕm eykuk iap kay, Deus tak jeġebu apĕn juk adi ikĕrĕat epeġuġĕġe iap kay. Wuyebay xeku — io'e Jesus.

¹⁶ — Deus kay ġebumap kay jekōnkōn'ũm pima eyju, eyġuycũġcũġ ġu juy epesop. Eymuġuykuku'ukayũ iġuycũġcũġ oekuku ip, Deus kay ġebumap kay jekōnkōn'ũm pima ip. Iġuycũġcũġ oekuku ip, soat itaybit ojuy, “Teku Deus kay ġebumap kay jekōnkōn ġu iam. Jebureyũ juk o'jekawĕn ip. “Deus kay jġġaat tekun,” i. Imĕnpuye jebikuyap taġ cuk o'jat ip—soat ma. Iboap kay ġebum cuy eyju — io'e Jesus. ¹⁷ — Eyju bit Deus kay ġebumap kay jekōnkōn'ũm pima, epeyewedopawuywuy juy. Epeyewedapmusem cuy dak — io'e. ¹⁸ — Imĕn wara'acayũ itaybit ġu ip tekun jekōnkōn ġu iam. Deus acġ je'e itaybit iba'arĕm jekōnkōn ġu tekun iam. Ijo ba'oreat acġ itaybit. Xipacat je'ġũm eywebe. “Xipat ĕn oxe,” i dak e'em Deus eywebe — io'e Jesus.

¹⁹ O'jekawĕn jebekitkit pe.

— Eywebeam ade bubut epeġuxipan ġu juy epesop — Jesus o'e. — Ijoce imuxipan ġu juy. Ijoce kopi'i eybubut jo'o. Hi'ep eybubut iokok an e'em Ibukurukat eyduk'a be ōm'ōm eybubut tujupa'am am — io'e. ²⁰ — Kabi be bit Deus xe epesop soat em. Eycokcok cġcġ epesop. Kopi'i kake ġu Deus xe. Hi'ep kake ġu dak. Ibukurukayũ kake ġu dak — io'e. ²¹ — Eybubut ijodi bima soat em ġebum epesop eybubut kay. Kabi be eyġuy pin pima bit, ġebum epesop kabi beat kay. Imĕnpuye eycōkcōk cġcġ epesop Deus xe soat em — io'e Jesus.

22 — Wuyeta kabiaap puxim. Wuyjebit peam ixē kabiaap. Wuyetadip pima soat ijo but wuywebe. Kabia daḡ ajeku. Soat ijobucap wuyekukuap puxim—Deus xe cūḡ ma wuyekukuap puxim. 23 — Wuyetakērē bima bit, ijo ba'ore wuywebe. Kabiok taḡ ajeku. Kabiok taḡ jekukuap ikērēat mujurũḡrũḡap puxim. Imēnpuye kabiaap kabiok e'em pima, kabiok cīcā e'em wuywebeam. Ikērēat mujurũḡrũḡ cīcā wuyjuyũ.

24 — Pũḡ'a be, uk'a be bima, iba'ore ibuywat-wat'ukat pe xepxepayũ beam kapik am. Kari-wawayũ wara'at taḡtaḡtaḡ e'em pima, itakoma kuka o'e pũḡ kay, jekariwa kay, wara'at jekariwa ikuk pin cīcā bima. Kũyjobit kuka o'e pũḡ a'õ kay, wara'at a'õ kay kũyjobit'ũm pima. Imēnpuxim dinheiro kay jĩjã bima, Deus kay jĩjã ḡu epe'e — io'e Jesus. 25 — Imēnpuye oḡuwēn eywebe: Eyaḡuy'ũm ḡu juy epesop eybubut kay — Jesus o'e cebe ip. — “Ajo paxi acejo'o?” i'ũmḡu juy epe'e — io'e. — “Ajo paxi acetikõn?” i'ũmḡu dak cuy epe'e — io'e. — “Ajo paxi aceḡuõm wuydotim?” i'ũmḡu dak cuy epe'e. Xipat eyxat kuḡ pima, eydoti kuḡ pima dak. Imēnpit ibodi ma xipat soat em Deus xe eydop am — io'e.

26 — Gebum cuy epesop wasũ kay — io'e Jesus. — Pupum ip kabi be. Taidadam ḡu ip. Jeku beat tak pupum ḡu ip, jeku bewiat mũn'a be imõḡ ãm. Imēnpit Deus ixat ũmũm cebe ip—wasũyũ be. Deus xe wasũ teiboḡ ḡu—wuyebay xe—kabi beat xe. Imēnpit aḡ cekay ip. Imēnpuxim wuykay dak soat em aḡ. 27 Ade koato mabuk wetabēḡ oḡuy iap kay ḡebum cīcā bima, eyetabēḡ xe'e? Ka'ũma. Ḡaxĩn ma aco'i epe'ũ.

28 — Pām eydoti dak? Apēnpuye eyağuybabi'üm eydoti kay? Eyağuybabi'üm ğu juy. Gebum cuy epesop apēn tūmūntitit aypapan iap kay. Tūmūntitit kapikipiğ ğu. Jesay muğēğēm ğu dak ip. ²⁹ Icēmān ōn e'em eywebe. Salomāo ibubut adeat osunuy. I dip cīcāat kuğ osunuy—jesay kuğ. Salomāo dipap podi ma bit titip tip tağatip. ³⁰ Gasū ma tūmūntitit titetabēğ e'em. Kuyaje bit tite'ū e'em. Titip Deus a'ōbi. Imēnpuxim ja'ōbi dak eyemukayp-input je'ğūm eywebe. Eyetabutsu ma'ğu cekay — io'e Jesus. ³¹ — Imēnpuye eyağuybabi'üm ğu juy epesop. “Ajo paxi acejo'o?” i'ümğū juy epe'e. “Ajo paxi acetikon?” i dak. “Ajo paxi aceğuōm?” i dak — io'e. ³² — Judeu'ūmayū yağuy'üm iboap kay—soat kay. Eyebayat pit itaybit eyju ikuğ'üm pima iam—kabi beat.

³³ — Koap ğebum cuy epesop Deus soat kukan je'e iap kay—Deus ebikuyap kay dak. Imēn ğebum pima, Deus soat je'ğūm eywebe. Eyxan je'ğūm, eydotim tak — io'e.

³⁴ — Imēneju eyağuybabi'üm ğu juy epesop kuyajeat kabia kay. Kuyaje jajēm pima, eyetaybit epe'e ajo o'jebapuk ixē kabia iam—ajo xipāt, ajo xipāt pūt tak. Gasū bit eyağuybabi'üm ğu juy epesop kuyajeat kabia kay — io'e Jesus.

7

¹ O'jekawēn jebekitkit pe.

— “Eykērē jījā Deus xe,” i'ümğū juy epe'e warara'acat pe. Imēn tak Deus “Eykērē oxe,” i'ümğū je'e eywebe. ² “Ikērēat kuğ ēn,” i'ümğū juy epe'e warara'acat pe. Imēn e'em'üm pima, Deus “Ikērēat kuğ eyju,” i'ümğū dak je'e eywebe.

Apên warara'acat pe eyekawênap puxim Deus tak je'e eywebe ajo xipat jexe, ajo xipat ġu jexe. Warara'acat pe epeġum pima, Deus tak je'ġum eywebe. Apên cuk epeġum iap puxim epejat — io'e Jesus.

³ Wuymutaybitbinap ekawên muwênuwên o'e Jesus—imênpuximap ekawên. Jebekitkit pe imuwênmuwên o'e, itaybit am ip. Warara'acat ekukuap mukorêm âm, wuyekuku bima, imukorêmap tôm puxim Jesus xe, ip puxim tak cexe. Imênpuye Jesus o'jekawên jebekitkit pe.

— Te'e ma eyju jeakaġ eybure eta beatômtôm kay, eyeta beap'ip cocom'um pima. ⁴ Te'e ma eyju e'em cebe: “Ma. Otômtôm'uk eta bewi,” i, eyeta beap'ip cocom'um pima — io'e Jesus. ⁵ — Eyju jewemuġuykukukum. Koam eyeta beap'ip cuy epeyop'uk.

— Yop'uk puje, iba'ore ġu je'e eyewebe tôm'tôm'uk am eybure eta bewi. Yop'uk puje, xipan epe'e ijojom — io'e.

Imên Jesus wuymutaybitbin warara'acat kay ġu juy acejeak iam—wuyekay acã juy acejeak ikêrêat muġê buje iam—yopit ma ikêrêat muġê buje iam yoboġ ma ikêrêat muġê buje iam tak.

⁶ — Wekawên icēmân — io'e Jesus. — Soat pe ġu juy epeġuwên wekawên. Akurice buximayũ be ġu juy epeġuwên, wa'õ kay ġu ip puye. Ya'õpuruġ jede ip. Warêmtaġ webekitkit o'jukuk ip — Jesus o'e. — Xipat ma wekawên. Soat pe ġu juy wekawên epeġuwên. Dajebaro buximayũ be dak ġu juy epeġuwên. Itaybit ġu ip ya'õdip ma iam. Ixeyũ be wekawên kawên te'e maap puxim — Jesus o'e cebe ip.

⁷ O'jekawēn jebekitkit pe.

— Deus xewi juy epejoojuy. Iojuyjuy bima, epejat. Ixe xewi juy epejokudada. Ikudadam pīma, epetobuxik. Ixe xewi iojuyjuyap xīntabi be taḡtaḡtaḡ'iap puxim. Xīntabi be taḡtaḡtaḡ'i bima, tomudip'uk ip eymuōm ām. ⁸ Soat ojujuy'ukat je'jat; soat kudada'ukat tobuxik; xīntabi taḡtaḡtaḡ'iat pe xīntabi tomudip'uk ip — io'e.

⁹ — Wita'a ḡu epeyaūm eyipotpot pe “Pāo'a kay ōn,” i'e buje. Ka'ūma ma ey'in wita'a o'yaūm kuka cebe pāo'a yaūmap tieḡ. ¹⁰ Puybu ḡu epe-subuūm cebe, “Axima kay ōn” i'e buje. Kaūma ma ey'in puybu o'subuūm kuka cebe aximaūmap tieḡ. ¹¹ Eyju ikērēat kuḡ. Imēnpit eyju ma xipacat ūmūm eyipotpoyū be. Apēn eyju iūmūmap podi ma eyebayat pit xipacat ūmūm jexewi iojuyjuy'ukayū be—kabi beat pit. ¹² Eybikuy warara'acat pe xipan eykuk am. Imēnpuye xipan cuy warara'acat epejukuk. Iju Moisés ekawēn, Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū emumutaybitbinap tak.

¹³ Jesus tak o'jekawēn.

— Epeōm cuy xīntabi itok'īt taḡ. Xīntabi itokboḡ pit daxaboḡ kay wuymujujuap e ma—ipiat'ajojoap kay. E pa'ore'ūmat e. Xīntabi itokboḡ. Ade wuyjuyū ie daḡ jekukum. ¹⁴ Xīntabi itok'īt pit e pa'oreat e xīntabi. Wuytait'icap e. Pūḡpūḡ ma wuyjuyū ie dobuxikxiḡ.

¹⁵ Jesus dak o'jekawēn jebekitkit pe.

— Eyday'em'um cuy epesop eymuḡuykuku ojuyayū kay—jewexe Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū kay. Omuyku ip. Ovelha jo'i ma'ḡu ip jajēm, badi bit ip ika'uayū buxim,

akurice buxim. Eykay itakomaayũ ma ip, xipacat co'iyũ ma'gu ip jajẽm — io'e. ¹⁶ — Eyetaybit widaõhõ ya'a'e gu e'em—uva'a iam. Eyetaybit tak aru'ip tağ figo'a'e gu e'em iam. Imẽn eyetaybit widaõhõ, aru'ip tak. Ya'a nomuju eyetaybit iboyũm. Imẽnpxim tak eyetaybit je'e abuyũ jewexe Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ iam. Xipat'ũm cekukuap tomuju eyetaybit ixeyũm.

¹⁷ — Yopxipacat'ip ya'a xipat e'em. Yopxipat'ũmat'ip ya'a dak xipat gu ma e'em. ¹⁸ Yopxipcat'ip pit yaku'ũm an gu aypatpan. Yopxipat'ũmat'ip tak yaku an gu aypatpan. ¹⁹ Yop yaku'ũmat'ip soat wuyju ixixiğ, takatkan daxa be ixik am. ²⁰ Apẽn yopxipat'ũmat'ip ya'a dak xipat gu ma e'em; imẽnpxim jewexe Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ xipat gu jeku.

— Imẽnēju eyetaybit epe'e pebicayũ jewexe Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ xipat'ũm cekukuap tomuju — io'e Jesus.

²¹ — Deus soat kukanap kabia je'e ip owebe: “Ën ocekekukat,” i. Soat pit jeõm gu Deus xe kabi be—webay ibikuyap tağ cekuibiyũ acã—kabi be omuyat a'õ kayayũ acã — Jesus o'e.

²² — Gebujeat kabia Deus abuyũ ikẽrẽat kuğ iap guwẽn. Adeayũ je'e'e ip owebe: “Ocekekukat! A'õbi ocekekuku. Xipacap oceguwẽnuwẽn—Deus soat kukukaniap muwẽnuwẽn oceju,” i. “A'õbi ibiõgbuk kẽrẽayũ oceğujẽmujem wuyjuyũ xewi,” i dak je'e. “A'õbi ocewebe i'e ba'oreat oceğubapukpuk,” i dak je'e.

²³ — Gebuje õn je'a'õbu.

— “Wetaybit ġu oġuy eyjum. Pũġ em tak ka'ũma,” ioce'e — Jesus o'e. — “Wede epe'e oxewi. Ikērēat muġġēm acã epekuku,” ioce'e dak — Jesus o'e.

²⁴ — Wa'õkayayũ itaybicat puxim ip—aġokatkat puxim ixeyũ wekawēn coco'ukayũ. Ixe aġokatkat uk'a o'yamuy wita'a jeje. Uk'a'abi'ip o'yopmuy wita'a jeje. ²⁵ Muba'at oajēm wita'a jejeiat'a kay—muba'atxixi. Muba'at idibi o'timuboġ. O'tiajēm. Kabidoxixi dak o'subidoakaka. Imēnpit o'ya'at ġu yacem puye, wita'a jeje buye — io'e Jesus cebe ip.

²⁶ — Wa'õ daġ ġu jekuku'ukayũ itaybit'ūmat puxim—waramtaġ ma uk'a o'yamuyiat puxim ip—wekawēn kay'ūmayu. Wa'ĩjom ip. Inaka kūyjobit ġu ip wa'õ kay. Warēmtaġ uk'a o'yamuyiat puxim—aġokatkat puxim—yaġuyba'arēmat puxim. Ixe aġokatkat uk'a o'yamuy ipi ju, ka'oririt pe. Cem ġu o'yamuy.

²⁷ — Muba'at oajēm ka'oririt peat'a kay. Idibi o'tiajēm—tiboġati. Kabido dak o'subidoajēm. O'subido'at bidoboġ ya be. O'ya'at. Iġo'a o'ya'ūm cĩcã, o'ya'at puye — io'e Jesus.

²⁸ Soat yaġuybabi'ūm ip osodop, Jesus ekawēn epere buje.

— Wara'an wuymutaybitbin Jesus — io'e ip. — Idim cĩcã teku wuymutaybitbin — io'e ip.

²⁹ Ja'õbi imutaybitbin Jesus osunuy. Moisés ekawēn imutaybitbin'ukayũ buxim ġu imutaybitbin osunuy.

8

¹ Guyjom o'kop Jesus co'a bewi. Ade dak o'kop ip Jesus tomuju. ² Kopkom pima, ierepat oajēm Jesus kay, jemu'ada am. O'jeḡ'aecōḡcōḡ cewap, Jesus ya'ōbuyxiat puye.

— Kariwa — io'e Jesus pe. — Ebu'u'ūm pima, omu'adam ece — io'e Jesus pe.

³ — Obu'u ḡu. Jemu'ada òn — Jesus o'e. O'jebaepucũḡ. O'ḡucay. O'je'ada dao ma. Ierep topibit xipat o'e.

⁴ — E'adaap cuy eḡuwēn ḡu warara'acat pe — io'e. — Paĩ kay juy eju — io'e. — Ecewemubapuk cebe emu'adaam itaybit am — io'e. — Xepxem cuy pukaso eḡūm paĩ be Moisés ekawēn taḡ. Imēn ece'e soat ijoceayū itaybit am Jesus ierepat o'ḡu'ada iam. Ēn pit eḡuwēn ḡu e'adaap. Paĩ ma juy ḡuwēn e'adaap — Jesus o'e ierep tūibit pe.

— Hm hm — io'e.

⁵ Cafarnaum ka be Jesus ajēm puje, sorarayū kukukat oajēm. Jesus kay oajēm.

— Kariwa! — io'e Jesus pe. ⁶ — Obuywat-wat'ukat opop oduk'a be. Ipi jījā opop. Jebit oe'ūat puxim. Iwātaxipi jījā ma. Ikop pa'orean — io'e Jesus pe.

⁷ — Ijom puk òn pit, imu'ada am — Jesus o'e.

⁸ — Ka'ūma, Kariwa — io'e. — Eju ḡu juy oduk'a kay, wa'ōbuyxi'ūm puye, Judeu'ūmat òn puye. A'ōm ma juy eḡu'ada. “Ece'ada juy,” i ēn e'em pima, obuywatwat'ukat je'ada — io'e Jesus pe.

⁹ — Ōn tak warara'acat mujujum. Wa'ō kay kūyjobit ip wesorarayū. Pūḡ pe òn e'em, “Ejēm,” i bima, je'jēm. Wara'at pe òn e'em, “Ejot,” i bima,

je'dot. Obuywatwat'ukat pe òn e'em, "Iměn cuy ece," i bima, iměn je'e.

— Apēn wesorarayũm wa'ò kay, iměn tak a'òbi ma obuywatwat'ukat je'ada — io'e Jesus pe.

¹⁰ Iboap co buje, Jesus itabēḡ o'e.

— Soat Judeuyũ etabucap podi ma itabut okay iḡo sorarayũ kukat, Judeu ḡu ma'ḡu — io'e Jesus jenomujuacayũ be. ¹¹ — Adeayũ jajēm ip Deus dopap pe—Judeu-ũmayũ, mesa koreren jabik âm Abraão eju, Isaque eju dak, Jacó eju dak. Soat eipi bewi jajēm ip. Pũḡ ixeyũ'in kaxijēmap ka bewi jajēm ip. Wara'acayũ ixeyũ'in kaxiajēmap ka bewi jajēm ip, kabi beat soat kukan pima. Icockok cĩcã e'em ip — io'e Jesus. ¹² — Ajēmjēm ip pima, Deus Israel naxeḡebitbit joxik ip wũy ma kabiokboḡ pe. Iboce ma tõtõn jeedop. Tũy yēyēy ipi bun jeedop — io'e Jesus jenomujuacayũ be.

Ipiat'ajoap ka be iap muwēnuwēn o'e Jesus—kabiokat ka be iap.

¹³ — Eju eduk'a kay — Jesus o'e sorarayũ kukukat pe. — Kuy ebuywatwat'ukat o'je'ada, okay etabut puye — io'e Jesus.

O'je'ada ḡebuḡe bit. Ibuywatwat'ukat o'je'ada.

¹⁴ O'ju. Jesus oajēm Pedro duk'a be. Oõm. Pedro daxijo o'jojoho. Ipa'i jĩjã opop xeku. ¹⁵ Jesus o'ḡucay ipa'iat. O'subaixik. Imēnpuye ipa'i'ũm o'e. Xipat o'e. O'kop cama bewi. Jesus xat o'ḡuḡē cebeam.

¹⁶ Katpuḡe ma iboceayũ ibiõḡbuk kēreāt kuḡayũ o'tujowat ip Jesus kay. Imu'ada am, o'tujowat ip. Ade osodop ip—iwãtaxipayũ. Ibioḡbuk kēreayũ o'ḡujēm Jesus ikukayũ bewi.

— Epejēm — io'e cebe.

O'ajēm ip Jesus a'ōbi. Iwātaxipiyũ dak o'ġu'ada'ada.

17 Isaías juk o'jekawēn kuyjeayũ be. Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat juk o'jekawēn. Jesus muwēnuwēn o'e.

Iwātaxipiyũ o'ġu'ada xeku, ibaca'ũmayũ dak, i juk o'e kuyjeayũ be.

Jesus o'ġujēm xipat'ũmayũ jemumukukukayũ xewi—ibiōġbuk kērēayũ. Imēn Jesus e'eap puye, soat itaybit o'e icēmān Isaías'ũm ekawēn iam.

18 Adeayũ o'je'awero ip Jesus kay. Timudek pin Jesus, ade buye.

— Ga'a — io'e. — Iodi atimudek cuy.

19 Moisés ekawēn imutaybitbin'ukat tak oajēm.

— Omutaybitbin'ukat — io'e cebe. — Soat ka daġ ojekuku eweju ejuap taġ — io'e.

20 — Tapu — Jesus o'e. — Oweju jekukuayũ ya'ũmġu jedopdopap'a — io'e cebe—Moisés ekawēn imutaybitbin'ukat pe. — Kak ikũykēy. Wasũ dak topipe. Ōn pit ka'Ūma. Ya'ũmġu odopdopap'a — io'e—Jesus o'e—soat waġo o'e.

21 — Kariwa! — io'e wara'at Jesus pe. — Koap webay'ũm ojokot. Gebuje cum puk ōn eweju — io'e Jesus eju jekukuat.

22 — Kā'ã. Ejot cuy okay — Jesus o'e cebe. — Deus ekawēn kay'ũmat jebadipyũ'ũm'ũm jokot. Ĕn pit ka'ũma. Oweju juy ejekuku — io'e.

23 Kobe be oōm Jesus. O'timukek ip, wĩnābu o'timudek ip—Jesusyũ.

24 Timudekdeġ pima ip, kabidoxixi oajēm. Oajēm iodi kay. Topapũn kobe o'e idibim, kabidoxixi ajēm puje. Kobe daġacat iparara ip

o'e kabido buxixim. Jesus pit ixet kobe be. ²⁵ Jesus o'ḡuwurũḡ ip—ceweju etaybitbinayũ.

— Kariwa! — io'e ip. — Ocedaxijom ece. Akõm wuyju!

²⁶ O'jewurũḡ Jesus.

— Apẽḡãm puxim eyparara? — io'e. — Apẽnpuye eyetabutbũt okay? — io'e ipararaayũ be. — Eypararam ḡu juy epesop. Okay juy eyetabut cĩcã.

— Ebidopon! — io'e kabido be. — Edipon! — io'e iodi be. Imẽnpuye kabidoxixi o'subido'ũm. Iodi dak tisem cĩcã o'e Jesus a'õbi.

²⁷ — Apen ibo o'jebapuk? — io'e ip. — Abu sute? Kabidoxixi o'subido'ũm ya'õbi. Iodi dak kũyjobit ya'õ kay — io'e ip. Jesus muwẽnuwẽn o'e ip jewewebe.

²⁸ Kabido'ũm puje, o'timudek ip. Gadara eipi daḡ oeku Jesus. Xepxep osodot ip—ibiõḡbuk kërëat kuḡayũ. Ika'u jĩjã o'e ip. Ce'ũ'ũayũ mõḡmõḡap pewi osodot ip. Bomaku nuynuy soat em. Ixeyũ buxixim, e daḡ kapkap ḡu o'e ip—ibo ka watwat—Gadara ka watwat.

²⁹ — Deus ipot ên — io'e ip Jesus pe. — Aḡ cuy ocesũy. Jajẽm ḡu juy ocekey ipiat'ajoan ocewebe ipi ũm awap ma — io'e ip Jesus pe.

³⁰⁻³¹ — Ite aḡokat kayũ xewi ocemujẽm puje, ocemujum ece dajebaro be—ibiõḡbuk kërëayũ o'e cebe. Imẽn ma o'e ip, dajebaro bomaku wurũrũrũḡ puye—ade dajebaro.

³² — Epejẽm — Jesus o'e. O'jẽm ip aḡokat kayũ xewi.

O'ju dajebaro kay. Oõm. Imẽnpuye dajebaroyũ daudaum o'jenapõn co'a pẽnpẽn taḡ. Iodi be o'kop ip. Oakõmkõm ip. Jeabokaboḡ ip oap.

33 Dajebaro kukukayũ owatwat ip. Soat muwẽnuwẽn o'e ip aḡoka watwat pe. Dajebaro aokaap awẽḡ muwẽnuwẽn o'e ip aḡoka be. Ibiõḡbuk kērēat kuḡ topibiyũ awẽḡ tak yawẽḡ muwẽnuwẽn cĩcã o'e ip.

34 Gebuje Jesus o'topabe ip—aḡoka watwat—soat.

— Ejẽm cuy oceka bewi — io'e Jesus pe.

9

1 O'jẽm. O'jepit Jesus. Jeipi be o'jepit—Cafernaum ka be. O'jepit, waram timudek puje.

2 Aḡoka watwat ijebit e'ũat o'tujowat Jesus kay. Ixexecap pe ixē ijebit e'ũat o'tujowat ip. Jesus itaybit o'e cekay itabut ip iam. Imẽnpuye o'jekawẽn ijebit e'ũat pe:

— A'õcam cuy — io'e cebe. — Ikērēat kuy oju'uk ewebewi, tapu. Iboap ikērēat kay ḡebum ḡu oce, i'uk puje — io'e. — Pũḡ em tak ka'ũma — io'e—Jesus o'e ijebit e'ũat pe.

3 — Ite Jesus “Deus co'i õn,” i napa ma teku e'em — Moisés ekawẽn imutaybitbin'ukayũ napa ma o'e. Pũḡpũḡ ixeyũ'in napa ma o'e jewewebe.

4 Jesus itaybit o'e apẽn jewaḡuydadam ip iam.

— Apẽnpuye ikērẽm epeyewaḡuy? — io'e Jesus Moisés ekawẽn imutaybitbin'ukayũ be. ⁵ — “Ikērēat oju'uk ewebewi,” i kuy oce cebe — io'e. — Imẽnpit eyetabut ḡu ikērēat'uk put owebe iap kay — io'e. — “E'ãy,” i oce ibima, “Ecexĩḡxĩḡ,” i dak, eyetabut ḡu kuka epe'e okay — io'e.

6 — Soat waḡo ãn — Jesus o'e. — Wa'õbi tekú oḡu'ada. Imu'adaap co buje, “Ja'õbi ma tekú o'ḡu'ada,” i epe'e — io'e cebe ip.

Gebuje Jesus o'jekawẽn ijebit e'ũat pe.

— E'ãy — io'e cebe. — Eju eduk'a kay. Exexecap cuy etujowat eweju — io'e.

7 O'ãy. Jexexecap kuḡ o'ju jeduk'a kay.

8 Adeayũ iparara jĩã o'e ip, iboap tobuxik puje.

— Ka'ũmḡu xipacat Deus co'iat — io'e ip. — Deus Jesus a'õ mubacaat puye. Imẽnpuye ixé Jesus pe ikêrêat i'uk put wuyxewi — io'e ip.

9 Ibocewi Mateus o'jojojo Jesus.

Oajêm Jesus Mateus kay. Ixe Mateus xik'i osunuy jekapikpikap'a be—iecuḡap edinheiro bubuap'a be.

— Ejot. Oweju ejeku — io'e Mateus pe.

O'ãy. Oeku Jesus eju.

10 Mateus tuk'a be oajêm ip—adeayũ, jekõn ãm. Oabikbik mesa koreren iecuḡap edinheiro bubu'ukayũ, Deus xe ikêrêan e'e'ukayũ dak, Jesus tak, Jesus eju etaybitbinayũ dak. Soat ip oabikbik mesa xe jekõn ãm.

11 — Apẽnpuye ixeyũ eju eymutaybitbin'ukat jekõnkõn—iecuḡap edinheiro bubu'ukayũ eju? Ikêrêat muḡêḡê'ukayũ eju dak? — Fariseuyũ o'e Jesus etaybitbinayũ be. Imẽn kawẽnwẽn o'e ip, Jesus jekõnkõn o'jojojo ip puye.

12-13 O'jede ḡu imutaybitbinayũ. Jesus pit Fariseuyũ o'ya'ĩjojo. O'jekawẽn.

— Iwãtaxipi'ũmayũ wuyanũḡtata'ukat kay je'ju ḡu—iwãtaxipipiyũ acã — io'e. — Imẽnpuxim ãn tak jewexe xipacayũ nomuwã ãm ḡu ojot—xipat'ũmayũ nomuwã ãm acã. Ikêrêat uk

am ixeyũ bewi ojut. Imēnpuye cekõn ikērēat muḡēḡē'ukayũ eju — io'e.

— Cum cuy eyju eymutaybitbinayũ kay — io'e — eytaybit am apēn Deus ekawēntup e'em iam — io'e Jesus Fariseuyũ be. — Imēn opop ibararakat:

Idip ma oxe warara'acayũ eyetabotaidabotbot pima. Imēnpit idip ḡu oxe warara'acayũ kay ḡu eyetabotaidabotbot pima, obuyxi am carneiroyũ mupiḡ ma'ḡu eyju, i — io'e.

— Imēnpuye ijoce jewexe xipacayũ nomuwã ãm ḡu ojut—xipāt'ũmayũ nomuwã ãm acã — io'e Jesus.

¹⁴ João Batista eju etaybitbinayũ oajēm ip Jesus kay.

— Apēnpuye Fariseuyũ jekpiwan ma jewemureren Deus eju kawēn ãm—oceju dak, eweju etaybitbinayũ bit jekõnkõn ip pima? — io'e ip.

¹⁵ — Oweju etaybitbinayũ jekõnkõn, õn ceweju ip puye. Õn pit ceweju ip'ũm pima, jekõnkõn ḡu ip. Jekpiwan ma jewemureren ip Deus eju kawēn ãm. Imēn soat itaybit e'em iḡuycũḡ cĩcã ip iam. Õn iwadip puxim. Iwadip cexe ip pima, abu ixeyũ'in iḡuycũḡ e'em—jewebumũnap epeta be tomuwãibiyũ'in? Ka'ũma ma! Imēnpuxim oweju etaybitbinayũ jekõnkõn ip. Jewebumũnap epeta be tomuwãibiyũ buxim ip — io'e Jesus.

¹⁶ Jesus wuymutaybinap ekawēn o'ḡuwēn cebe ip—imēnpuximap ekawēn. Imēn o'ḡuwēn.

— Paḡo iisuan ḡu imuwaketken wuyju—toti iorokat muwaketken. Iisuat pit imuwaket puje, jewa'i'in biḡ ma idieḡboḡ e'em — io'e Jesus.

¹⁷ — Uva'abidi tiisuati dak acetimõḡ yayisuat'a daḡ — io'e Jesus. — Ya iisuat taḡ'ũm pima,

o'jeaebağ kuka — io'e. — Imēnpuye uva'abidi tiisuati acetimōğ timūn'a be—yaisuat'a be, uva'abidi cediepuayat puxixim, tiporoyat puxixim, timun'a'ūmap puxixim — io'e Jesus João Batista eju etaybitbinayū be.

Iboam e'em pima, “Wekawēn pağo iisuat puxim, uva'abidi tiisuati buxim tak,” i'e ojuy osunuy. Imēn Jesus o'e. Kawēn iisuat ma Jesus ekawēn o'e ġasū bit. Fariseuyū ekawēn tağ ġu o'e, Saduceuyū ekawēn tağ ġu o'e dak.

¹⁸ Judeuyū kukukat tak oajēm Jesus kay. Ixe osunuy Deus eju kawēnwēnap'a kukukat. O'jēğ'aecōğcōğ Jesus topa be, ibuyxi am.

— Odaxit ġaxīn ma oe'ū — io'e Jesus pe. — Ejot pima bit, eğu'ada. Jetait — io'e Jesus pe. — Ebuesubumōğ ijeje bima, je'ada odaxit — io'e.

¹⁹ — Ga'a — io'e. O'ju ip—Jesusyū. ²⁰⁻²¹ Cucum pima, pūğ ayacat oajēm Jesus tomuju, cesay mucay am—Jesus ekabek ukpu mucay am. 12 koato bun ma ixe ayacat iwātaxipipin o'e, doybucukcuğ ġu buye.

— Cesay mucay buje ma, oce'ada — ixe ayacat o'e jewebe ma.

Jesus ekabek o'ğucay. ²² O'jekorepēn Jesus.

Gebuje Jesus ayacat o'jojojo.

— A'ōcam cuy — io'e ayacat pe. — Etabut okay. Imēnpuye ġaxīn ma eceje'ada — io'e.

Dao ma o'je'ada ixe ayacat.

²³ Oajēm ip Judeuyū kukukat tuk'a kay. Ade wāwām ip osodop. Jebubut'uk muydedeayū dak o'jojojo Jesus. Imuydedem ip Judeu babi dağ. Cebabi dağ tak wāwā ip osodop.

24 — Ce'ũ ġu tekku. Yaypan'isuat ixet ã — io'e Jesus wãwãayũ be. Jesus itaybit o'e yaypan'isuat'ũm oe'ũ iam. Inaka waram imutain. Imēnpuye “Ixet ã,” io'e. Wãwãibiyũ bit jewaywayway ip o'e Jesus kay. Jesus o'e cebe ip:

— Epejēm uk'a bewi — io'e.

O'ġujēm.

25 Ijēm puje, Jesus oõm yaypan'isuat kay. O'subaixik. Dao ma o'je'ada. Itait o'e waram ġuto ce'ũ topibit, Jesus o'subaixik puye. Ixe o'kop—ce'ũ topibit.

26 Ipi juayũ ce'ũ topibit awēġ o'yawēġmupōġ ip. Jekawēnwēn o'e ip soat taġ—soat ibo eipi daġ.

27 Jesusyũ eipi kukukat ka bewi cēm puje, xepxep o'ju Jesus tomuju—ita'ũmayũ.

— Etabotaidabotbon cuy eġuy ocekey — io'e ip. — Ocemu'ada am — io'e ip Jesus pe—Davi'ũm naxeġebit pe—Judeuyũ ajojoyũ'ũm'ũm kukukat naxeġebit pe.

28 Oajēm ip Jesus kay, ixe jeduk'a be õmõm pima.

— Eyetabut tu okay—eyemu'ada õn iap kay? — io'e Jesus cebe ip.

— Hm hm — io'e ip. — Ocetabut, kariwa.

29-30 O'sutamucay Jesus ita'ũmayũ. O'je'ada.

— Eyju eyetabut okay buye, õn jeymu'ada — io'e Jesus itã'ũm topibiyũ be. Itate o'e, Jesus o'sutada buye.

— Eymu'adaap epeġuwēn ġu juy eybureyũ be—ka'ũma be ma — io'e Jesus.

31 Imēnpit je'adaap o'ġuypōġpōġ ip soat kaka daġ.

32 Jesusyũ uk'a be cēm cēm pima, iboceayũ ibiõġbuk kērēat kuġat o'tujowat Jesus kay. Cekawēn pa'oreat o'e ixe, ibiõġbuk kērēat kuġ

puye. O'tujowat ip Jesus pe, imu'ada am.
³³ O'je'ada Jesus a'ōbi. Ağokatkat pewi ibiōḡbuk
 kērēat cēm puje, xipan o'jekawēn ma, o'je'ada
 buye.

— Abu yaḡuyḡuy imēn o'jebapuk iam? —
 adeayū o'e ip jewewebe. — Ka'ūma ma ijo'iat imēn
 wuyjojojo ḡu Israel eipi be—wuyeipi be — io'e ip.

³⁴ Imēnpit Fariseuyū o'jekawēn. Napa ma
 o'jekawēn ip.

— Jesus ibiōḡbuk kērēat mujēmjēm cebewi
 ibiōḡbuk kērēayū kukukat a'ōbi—Satanás a'ōbi —
 io'e ip napa ma.

³⁵ O'ju Jesus ikaboḡatka daḡ, ika'icatka dāḡ tak.
 O'ju ağoka watwat mutaybitbin. Judeuyū Deus
 eju kawēnwēnap'a be imutaybitbin o'e. Deus
 soat kukanap o'ḡuwēnuwēn soat pe—kawēn idi-
 pat. Imēn ma imutaybitbin ip oeku. Ibomaayū
 mu'ada'adam oeku: iwātaxipipiyū, ibaca'ūmayū
 dak—soat mu'ada'adam oeku. ³⁶ Itabotaidabotbot
 ma iboka watwat kay Jesus osunuy, yaḡuybabi'ūm
 osodop puye. Ovelha buxim ip, jekukat'ūm pima
 ip. Imēnpuxim ika beacat ikukuk'ukat'ūmayu os-
 odop ip, ka'ūmḡu ibuywatwat'ukat puye.

³⁷ Imēneju Jesus o'jekawēn jeweju etaybitbinayū
 be.

— Kadai ya ade opop—kadai'a—yaopat'a.
 Pūḡpūḡ pit omuyku ip yabu am — io'e cebe ip.

³⁸— Epeyekawēn cuy kapikpik'ukayū kukukat pe.
 I juy ep'e cebe: “Kapikpik'ukayū eḡuju juy kadai'a
 bu am,” i — io'e Jesus jeweju etaybitbinayū be.

Imēn Jesus kawēnwēn o'e, Jesus eju adeayū ceku
 pin ip puye. Apēn kadai ya ade o'yadop—kadai'a
 yaopat'a; imēn tak adeayū ceku pin ip Deus

emunaẽ eju. Imẽnpit pũgpũg oekuku Jesus kawẽn muwẽnuwẽn ijodiacat pe. Imẽnpuye imuwẽnuwẽn'ukayũ kukat eju juy jekawẽn ip Deus eju.

— Adeayũ juy eġuju ekawẽn muwẽn ãm — i juy e'em ip cebe.

10

¹ Jesus ¹² beayũ o'tomuwã—jeweju etaybitbin'ukayũ. O'tomuwã, ja'õbi soat mu'ada am—iwãtaxipipiyũ mu'ada am, ibiõgbuk kërëayũ mujẽm ãm tak—ja'õbi imujẽm ikuġayũ bewi—soat ip pewi. Ja'õbacaap o'ġũm cebe ip—¹² beayũ be.

²⁻⁴ ¹² beayũ ibutet ¹² butet pe osodop ip. Ibũrũ ma ibutet osodop ip—Jesus emumujuyũ butet: Koapat Simão i, André i, Tiago i, João i, Filipe i, Bartolomeu i, Tomé i, Mateus i, wara'at Tiago, Tadeu i, wara'at Simão, Judas Iscariotes i. Ibũrũ ma ibutet osodop ip.

Wara'at putet Pedro i ibutet osunuy—Simão butet. André Pedro kitpit osunuy. Tiago, João dak, Zebedeu ipotpoyũ osodop. João Tiago kitpit osunuy. Mateus iecuġap peam Israel naxeġebitbit xewi dinheiro bubu'ukat osunuy. Wara'at Tiago Alfeu ipot osunuy. Wara'at Simão Israel eipi kay cĩcãat osunuy. Judas Iscariotes ġuyjom Jesus o'ġũm cekay itakomaayũ be yaoka am. Ibũrũ ma osodop ip—¹² beayũ—Jesus eju jekuku'ukayũ.

⁵⁻⁶ ¹² beayũ o'ġuju Jesus.

— Epeju Israel naxeġebitbit kay — io'e cebe ip. — Ítabidaoayũ buxim ip — io'e. — Ovelhayũ buxim ip — io'e Jesus. — Wara'at eipi bewiayũ kay epeju ġu — io'e ¹² beayũ be. — Israel naxeġebitbit

kay acã juy epeju. Judeu'ũmayũ kay ġu epeju, Samaria eipi beayũ kay ġu dak — io'e.⁷ — “Ijasun Deus soat kukan je'e,” i juy epe'e Judeuyũ be, Israel naxeġebitbit pe cucum pima eyju — Jesus o'e 12 beayũ be.

⁸ — Iwãtaxipipiyũ epeġu'ada juy ip — io'e cebe ip. — Ce'ũ'ũayũ dak epeġutait. Waram jetait ip — io'e Jesus. — Ierepayũ epeġu'ada juy — io'e cebe ip. — Ibiõġbuk kërëayũ dak epeġujëm cuy ibiõġbuk ikërëat kuġayũ bewi — io'e Jesus. — Imën epe'e juy wa'õbi—ce'adaap epe'e juy. Epeteida ġu juy. Imën âm cuk oġũm wa'õbacaap eywebe teidam ġu — io'e Jesus cebe ip.

⁹ — Dinheiro epetujowat ġu juy eyweju. Ouro epetujowat ġu, prata dak ka'ũma. Cobre dak ka'ũma. Epetujowat ġu juy dinheiro mũn'a be.
¹⁰ Cucumap pubut mũn'a dak epeyadujowat ġu juy. Xepxem cuy epetujowat ġu—eydoti, pũġ ma acã. Sandália dak ka'ũma. Eyba'ip tak epeyoptujowat ġu juy. Eybuywacayũ ma juy eyxan je'ġũm. Imënpuye eybubut epetujowat ġu juy — io'e Jesus.

¹¹ — Ajëm pima aġoka be jeduk'a be eyġuyġuy pinat epetobuxik cuy. Ixe duk'a be juy epesopsop, ibo aġoka be bima — io'e Jesus. ¹² — Ixeyũ duk'a be õmõm pima, epeyekawën tuk'a beayũ eju. Kato juy epe'e cebe ip — io'e Jesus.

¹³ — Gebuje eyekawën kay ya'õpĩcũġcũġ je'e ip. Ya'õpĩcũġcũġ je'e ip, eyekawën kay buye. Imënpit wara'acayũ eyekawën kay'ũm pima bit, ya'õpĩcũġcũġ ġu je'e ip. Epajëm cexe ip. Imënpit te'e ma epe'e, “Wuykabia,” cebe ip. “Epeõm,” i ġu je'e ip, eyekawën kay'ũm puye.

14 — Eykay'ūmayū bewi epejēm cuy, eyekawēn kay'ūmayū bewi dak. Cēm pima eyesandália epeḡupoyoy, “Deus ipiat supi'ajoat eywebe ya'ō kay'ūm puye” iap mubapuk am ibo ka watwat pe. Imēn cuy epe'e cebe ip, aḡoka bewi wan pima, uk'a bewi wan pima — Jesus o'e 12 beayū be.

15 — Deus kūyjobit'ūmayū be ipiatpi'ajoap kabia bima, Sodoma ka watwat pe ipiat supi'ajoat, Gomorra ka watwat pe dak. Ixeyū be iap podi ma bit ibo ka watwat pe ipiat supi'ajoat, eyekawēn com ip ibu'u buye. Iboap kay ḡebum cuy epesop — io'e.

16 — Ya'ōpicūḡ cuy epesop — io'e cebe ip. — Eymujum ōn. Ovelha buximayū eyju. Widayū parakpe eyju ovelhayū buxim. Imēnpuxim eykay itakomaayū parakpe eyju. Ovelhayū be bit i'e baōre akuriceyū be. Imēnpuxim eywebe i'e ba'ore eykay itakomaayū be.

— Wa'ōbi eyju buje, itaybit cīcāyūm epesop. Aḡ cīcā juy epesop. Dao ḡu juy eyetakomām cekay ip — io'e Jesus.

17 — Aḡ cuy epesop — io'e. — Eykay itakomaayū jeydaomūn. Jeydujowat ip wuyekawēn coco'ukayū be. Jeymupokupok ip Deus eju kawēnwēnap'a be jetakomaap kay. Ixee bum jeymupokupok ip — Jesus o'e.

18 — Eyju webekitkit puye jeydujowat ip ipi kukayū be, kariwawayū be dak. Jeydujowat itaybit am eyetabucap xipat cexe ip iam ma, eyetabucap xipat'ūm cexe ip iam pit. Kawēn idipat epeḡuwēn cebe ip, Judeuyū'ūmayū be dak — io'e Jesus.

19 — Eyaḡuybabi'ūm ḡu juy epesop, eyetaybit'ūm puye ajom epeyekawēn iam, apēn epeyekawēn iam tak. Eydujowatwan pima ip, Deus

o'ḡuwēn eywebe ajom epeyekawēn iam. Imēn jeymutaybin. ²⁰ Wa'ōbi juy epeyekawēn. Imēn epeyekawēnwēn Deus biōḡbuk ma kawēnwēn je'e eywebewi—Wuyebay biōḡbuk — Jesus o'e cebe ip.

²¹ — Adeayū jebadipyū kay itakoma je'e, ixeyū webekitkit puye. Iwaḡo jekitpit tujowat cekay itakomaayū be yaoka am. Ikitpit tak jewaḡo tujowat yaoka am. Ipotpet tak itakoma jījā je'e jebay kay. Jebay tujowat cebe ip, yaoka am — io'e. ²² — Soat ixeyū itakoma jījā je'e eykay, eyju webekitkit puye. Ipiat pibun eyetaxi bima, Deus a'ō daḡ jekukum cuy eyju. Guyjom Deus jeymuy, cexe soat em eyedop am — io'e.

²³ — Eywebe ipiat supi'ajojo bima, epeyenapōn cuy. Imēn e'e ip pima pūḡ ka be, epeyenapōn cuy wara'at ka be—aḡoka be — io'e cebe ip. — Soat waḡo ōn — Jesus o'e. — Waram wajēm awap, ade aḡoka daḡ epeju—Israel naxeḡebitbit eipi daḡ — io'e Jesus.

²⁴ — Imutaybitbin'ukat podi ḡu je'e jewēju etaybitbinayū itaybit ip. Kariwa dak podi ḡu dak je'e jekapikpiḡ'ukayū kapikpiḡ ip. ²⁵ Imēnpuye kapikpiḡ'ukayū icokcoḡ cuy jeedop ip, jekariwa buximayū ip puye. Itaybitbinayū dak icokcoḡ cuy jeedop ip jeymutaybitbin'ukat buximayū ip puye. Ijoceayū cekariwa a'ō ya'ōmuy ip pima, “Belzebu teku,” i bima ip, cebekitkit a'ō dak ijo'i ma ya'ōmuy je'e ip. Cekariwa omuymuy ip pima, cebekitkit tak imuymuy ip cekariwa muymiyap podi ma — io'e Jesus.

²⁶ — Eypararam ḡu juy epesop ixeyū e'eap puxixim — io'e jebekitkit pe. — Yajuyjuyat jewe-

dobuxik ġuyjom. Iba'arēmat ibapuk je'e soat xe. ²⁷ Imēnpuxim ajo oġuwēn eywebe, kawēnwēn wuyeweweju ma, ijop epeġuwēn soat pe ġuyjom — io'e. — Ibadadaap kay epeya'ġojo, ijop soat pe epeġuwēn ġuyjom — Jesus o'e.

²⁸ — Eypararam ġu juy epesop eyaoka ojuyayū buxixim — io'e jebekitkit pe. — Wuyejebit aoka but ip. Imēnpit wuybiōġbuk aoka ba'ore cebe ip — io'e. — Deus puxim pit cuy eypararam epesop. Wuyejebit muy'ūm put cebe, wuybiōġbuk tak. Ip-iat'ajojoap pe imu'ūm put — Jesus o'e.

²⁹ — Xepxep pe pidiwe dei tei'it ma—pūġpūġ centavo ma—wasū yopīcat tei. Imēnpit pūġ wasū yopīcat at'an pima, Deus itaybit ixē wasū o'at iam. Deus a'ōbi acā je'at — Jesus o'e. ³⁰⁻³¹ — Deus xe teibōġ ġu wasūdei. Imēnpit aġ cekay. Imēnpuxim wuykay dak aġ soat em. Deus itaybit wuyadap peburūdap iam. Imēneju eyaġuybabi'ūm'ūm ġu juy epesop. Deus soat itaybit wuyekuku iam — io'e.

³² — Eyju “Jesus ebekitkiyū oceju,” i soat pe e'em pima, ōn tak “Teyūku webekitkit,” i oce webay be—kabi beat pe — io'e Jesus jewēju etaybitbi-nayū be. ³³ — Eyju bit e'em warara'acayū be, “Jesus bureyū ġu oceju,” i bima, ōn tak “Iteyū bure ġu ōn,” i oce Webay be—kabi beat pe — io'e Jesus.

³⁴ — Epeyewaġuy ġu juy: “Jesus osodot kaba'ūm wuydop am,” i. Ojot puye, ipi watwat pe wara'at taġtaġtaġ ma jekuku. Itakoma je'e ip jewewekay. Pajam jewaokakam je'e ip — Jesus o'e. ³⁵⁻³⁶ — Ibadipyū itakoma cīcāyū je'e jewewekay, pūġpūġ ixeyū'in okay itabut puye — Jesus o'e. — Cebay ma okay je'e. Ipot pit okay ġu je'e. Ixi ma okay je'e.

I'iyũ okay ġu je'e—ayacayũ. I'it tayxi okay ġu je'e. Yuktayxi okay je'e. Imẽneju wara'at taġtaġtaġ ma jeku ip — Jesus o'e cebe ip.

³⁷ — Eyebay kayap podi ma okay'ũm pima, oweju jekukuayũ ġu epesop, eyxi kayap podi ma dak, eyekpotpoyũ kayap podi ma dak, eydaxityũ kayap podi ma dak. ³⁸ Owebeam je'ũ ibu'u'ũmat puximayũ acã webekitkit ma oxe. Korosa jeje je'ũ ãm, korosa dujuwatwan òn pima, webekitkit tak cucum onomuju. Cucum ip korosa kuġ, je'ũ ãm. Apẽn aġokatkat korosa dujuwatwan cucum, korosa jeje jebamupayam je'ũ ãm; imẽnpuxim cuy epeku soat em owebeam je'ũ ibu'u'ũmat puxim.

³⁹ — Eye'ũ bima, òn ma obuyxi eyxe buye, ibin ma soat em eyetabẽġ epesop Deus xe. Eywebe ma jewaġuyġuy: “Òn ma obuyxiat,” i bima bit, soat em ipiat'ajojoap pe epesop eye'ũ buje — Jesus o'e cebe ip.

⁴⁰ — Gasũ epeju Israel naxeġebitbit kay. Wa'òbi epeju — Jesus o'e jeweju etaybitbinayũ be. — Pũġ ixeyũ'in eywebe je'e, “Epeòm,” i. Imẽnpuxim ma owebe dak je'e ip — io'e Jesus. — Imẽnpuxim ma oġujuiat pe dak je'e ip — io'e. ⁴¹ — Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukat pe dak je'e, “Eòm,” i. Ixe dak iòm pin, Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukat puye. Iòm pin. Imẽnpuye Deus cekapikaptei je'ġũm cebe, kapikaptei ùmũm pima jekawẽn muwẽnuwẽn'ukat pe.

— Cũġ cĩcãt pe dak je'e, “Eòm,” i. Ixe dak iòm pin, cũġ cĩcãt puye. Iòm pin je'e. Imẽnpuye Deus cekapikaptei je'ġũm cebe, kapikaptei ùmũm pima cũġ cĩcãt pe. ⁴² Wara'acat webekit'isuat pe idibi ma tiũm ticukati, ixe webekit puye, Deus tak

xipacat je'ğũm idibiũmat pe — io'e. — Iboap kay ģebum cuy epesop — io'e Jesus.

11

¹ Ibocewi o'ju Jesus aĝokaxiriyũ be. Wũy ģu osodop boyũku. ¹² beayũ muju bujep, aĝokaxiri beayũ mutaybit am o'ju. Deus ekawẽn muwẽnuwẽn oeku Jesus.

² João Batista Cristo awẽĝ o'yawẽĝcoco daomũnmũnap'a be. Bekitkit o'ĝuju Jesus kay. Jeweju etaybitbinayũ o'ĝuju João. O'ĝuju, ja'õ daxijo am.

³ — “Deus emumuju ajẽmap wiwim oceju,” i juy epe'e cebe — io'e João. — “Ën ma du ixex? Wara'at ģu xe'e ocejowiwi?” i juy epe'e cebe — io'e João.

— Hm hm — io'e ip.

João a'õ daxijo am o'ju ip.

Oajẽm ip cekay—Jesus kay.

— Ën ma du omuykuiat? Wara'at ģu xe'e ocejowiwi? — io'e ip Jesus pe.

⁴ — Epeyepit cuy João kay — io'e cebe ip. — Epe-jojoioiap cuy epeĝuwẽn João be, epekũyjoioiap tak — io'e. ⁵ — Ita'ũm topibiyũ o'e itate ģasũ. Taokẽrẽ topibiyũ dak xipan ip o'e jexĩĝxĩĝ ģasũ. Irep topibiyũ dak xipan o'e ģasũ. Ya'õpi'ũm topibiyũ dak ya'õpipe o'e ip. Jekũyjojom ip o'e. Ce'ũ topibiyũ dak waram itabẽĝ o'e ģasũ. Tadaibotbocayũ dak kawẽn idipat cocom ģasũ—Deus ipot awẽĝ cocom.

⁶ — Imẽneju: “Ecokcoĝ eĝuy okay etabut am ebu'u'ũm pima. ‘Ite ģu omuykuiat,’ ie'em pima bit, ecokcoĝ ģu eĝuy,” i juy epe'e João be — io'e Jesus.

— Hm hm — io'e ip.

⁷ Cẽmcẽm ip pima, Jesus João o'ġuwẽn ibo ka beayũ be.

— João jom cuk epeku uk'a'ũmat pe — io'e Jesus. — Pãm ixẽ João? Ajo-buxim ixẽ o'e? Ip'ũn'ũn kay kabido ajẽm puje, je'ipe'adedem. Yaġuykorerenayũ ite'ip puxim, soat em jeweġuy muwarurururun puye. João bit yaġuykoreren ġu. Ite'ip puxim ġu. ⁸ João doti teiboġ ġu. Teiboġat kukayũ adeayũ kukat tuk'a be opop ip—ibubut adeayũ. ⁹ João bit ibubut adeat ġu. Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukat xeku. Warara'acat podi ma João ya'õbuyxi—Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ bodi ma.

¹⁰ — Imẽn Deus ekawěntup e'em—João muwěġaptup:

Aġ cuy epesop, ie'em Deus, i. Wemumuju oġuju ewap ajẽm puje, emuxipan am, i.

Imẽn e'em Deus ekawěntup—João muwěġaptup — io'e.

¹¹ — Kuyjeayũ bodi ma João ya'õbuyxi. Ka'ũma ma omuy João Batista jo'i ya'õbuxian. Deus xe bit—kabi beat xe bit—yopĩcat João bodiat ya'õbuyxiat wekawẽn kayayũ'in — Jesus o'e.

¹² — Ixẽ João Deus awěġ o'yawěġtojot ipi juacat kay—Deus soat kukanap awěġ. Iboap awěġcocom pima ip, cekay jĩjã ip, Deus xe nuynuy pin cĩcã ip puye. Imẽn ġasũ dak cekay jĩjã ip — io'e. — Deus xe ajẽm pin ip — io'e.

¹³ — João ajẽm awap, Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ dak iboap awěġ cuk o'yawěġtojot—soat ip. Imẽn tak Moisés ekawẽn tup e'em — io'e Jesus. ¹⁴ — Iboap awěġ kay eyetabut pima, eyetabun tak Elias jajẽmiap João

jo'i ma oajēm. ¹⁵ Epeya'ōpicūḡcūḡ cuy epesop — io'e Jesus cebe ip.

¹⁶ Jesus waram o'jekawēn adeayū eju.

— Oḡuwēn eywebe, abu-buxim ḡsuaecat iap iam eyetaybit am. Bekitkit puxim ixeyū—pasiaham ip iap pe pubutbucayū buxim. Jewāwāwām ip jebureyū—bekitkiyū. ¹⁷ “Tēḡtēḡ'a oceyamuyde eywebe ya'ḡjo am. Eydaobu'u'u eyju bit da'i'in,” ie'em ip. “Wa ocesop jewexe i'ūmcocom. Eybu'u eyju bit oceweju totōn,” ie'em ip. Ijoyū buxim ḡsūacat — io'e Jesus.

¹⁸ — João Batista oajēm eykay. Ixe vinhodi o'tikōn ḡu. Ire oeku Deus eju jekawēn ām. Soat pit napa ma e'em João muwēnuwēn: “Ibiōḡbuk kērēat kukat teku,” i.

¹⁹ — Soat waḡo ḡn. Ojot eykay. Soat xat o'om ojeku, soat tikōnkōn tak. Soat pit napa ma e'em omuwēnuwēn: “Ika'o'on'ukat teku,” i. “Teku iecuḡap peam dinheiro bubu'ukat pure,” i dak. “Teku ikērēat mujurūḡrūḡ'ukat pure,” i dak — io'e. — Wuyju Deus emumutaybitbinap taḡ jekukum pima bit, warara'acayū je'e omuwēnuwēn, João muwēnuwēn tak, “Deus xe cūḡ ma wuymutaybitbin,” i — Jesus o'e.

²⁰ Jesus tak o'jekawēn iboceat pe. Ikērēan e'e'ukayū muwēnuwēn o'e Jesus. Ikērēat eperē'ūmayū muwēnuwēn o'e. Ikērēat kuḡ o'e ip. Imēnpit iḡuycūḡ ḡu ip ikērēat kay. Jesus a'ōbi iba'oreat cuk o'jebapuk ixeyū etabun. Jesus a'ōbi o'jebapuk. Imēnpit ikērēat mujurūḡrūḡ. Imēn o'e—Corazim ka watwat o'e, Betsaida ka watwat tak, Cafaranaum ka watwat tak.

21 — Karem ma ipiat epesupi'ajo jĵĵā, Corazim ka watwat! — Jesus o'e. — Karem ma ipiat epesupi'ajo jĵĵā, Betsaida ka watwat — io'e. — Ka'ūma buk epejojoioiap cuk adi oġubapukpuk eyetabut pe eyka be bima — io'e. — Tiro ka be iboap mubapuk pima, Sidom ka be dak, kajuk ikērēat mujurũgrũġap o'jepere ip—ibo ka watwat. Itabut kajuk ip Deus kay — io'e. — Ibo ka be iboap mubapuk pima, kajuk ikurususucat o'ġuōm ip jedotim. Daxa daypibewiaptōm tak kajuk o'tōmōġ ip jabi jeje. Imēnpit kajuk o'e ip, “Oceġuycũġ cĳcā ikērēat kuġ oceju buye” iap mubapuk am; “Ġasũ bit ikērēat aġuġē ġu” iap tak mubapuk am jebureyũ be — io'e.

22 — Deus kũyjobit'ūmayũ be ipiat supi'ajoat iap kabia bima, Tiro ka watwat pe ipiat supi'ajoat, Sidom ka watwat pe dak. Imēnpit Tiro ka be iap podi ma, Sidon ka be iap podi ma dak eywebe ipiat supi'ajoat. Iboap kay ġebum cuy epesop — io'e Jesus Corazim ka watwat pe, Betsaida ka watwat pe dak.

23 — Cafarnaum ka watwat! — io'e. — Deus jeymuyu ġu kabi kay — io'e Jesus. — Jeymukop ipiatpi'ajojoap kay bit. Ka'ūma buk epejojoioiap cuk adi oġubapukpuk eyetabut pe eyka be bima oce — io'e. — Iboap mubapuk pima Sodoma ka be, ikērēat kajuk o'jepere ip. Deus kajuk aġoka o'sukamupik ġu — io'e Jesus.

24 — Deus kũyjobit'ūmayũ be ipiat supi'ajoat iap kabia bima, Sodoma ka watwat pe ipiat supi'ajoat, Tiro ka watwat tak. Imēnpit Sodoma ka be iap podi ma Deus ipiat supi'ajoat eywebe. Iboap kay ġebum cuy epesop — io'e Jesus Cafarnaum ka watwat pe.

25-26 — Jesus o'e ġebuġe bit.

— Bay — io'e. — Ēn acā soat kukukat—kabi beacat kukukat, ipijuacat kukukat tak — io'e. — Apēn ēn e'em iap mubapukpuġ ēn jewexe itaybit cīcāayū be ġu—imutaybitbin'ūmayū be acā — io'e. — Ixeyū acā wekawēn imutaybitbin ēn. Imēn xipat oxe. Ocokcok cīcā imēn ebikuy buye. Ocokcok cīcā xipat exe buye dak — io'e Deus pe.

27 — Soat ma juk Webay o'ġūm owebe — io'e cebe ip. — Warara'acat ġu itaybit abu Deus ipot iam—cebay acā. Imēnpuxim warara'acat ġu itaybit abu ipote bay iam—ipote acā. Jebay mubapuk am, ipote ibikuy bima acā warara'acat itaybit je'e abu Deus iam — Jesus o'e cebe ip.

28 — Okay epesot. Ikērēat oju'uk eywebewi — io'e Jesus cebe ip. Deus a'ō kay kūyjobit ojuy ip. Imēnpit kūyjobit ġu ip.

29 — Eymutaybitbin oce. Webekitkit e'em. Wa'ōpuruġ'ūmat ōn. Waġuybabibi. Yoboġat pin ġu owexe. Eywebewi ikērēat oju'uk. ³⁰ Wa'ō kayap iba'ore ġu imuġē ām. Kūyjobit am okay dak iba'ore ġu eywebe. Wara'at ikērēat kay eyebu'um epe'e, eywebewi ikērēat oju'uk puye — Jesus o'e soat pe.

12

¹ Ġebuġe Jesusyū o'ju trigodip taġ. Sábado bima o'ju, Judeuyū jebodoydoyap kabia bima. Trigodadot o'tadot'uk ceweju etaybitbinayū. Trigoda o'tabu ip, jerere buye. O'ta'o'o ip. ² Ta o'om pima, Fariseyū ixeyū o'jojojo. Jesus eju etaybitbinayū o'jojojo ip.

— Ak'i! — Fariseyũ o'e Jesus pe. — Eweju etaybitbinayũ Moisés ekawẽn tağ ğu jekuku ip. Jebodoydoyap kabia be kapikpiğ ip. Cũğ ma ğu e'em ip. Trigodadot uk'uğ ip. Imẽnpuye ikêrêat kuğ ip, wuywebe jebodoydoyap kabia be kapikpi buye — io'e cebe.

3-4 — Tã. Ikêrêat kuğ ğu ip — io'e Jesus. — Kuyje Davi oõm Deus eju kawẽnwẽnap'a be. Ire bima, oõm Davi, cewejuyũ dak. Deus emesa bewi paõ'a o'ya'o'o ip—Deus etabixe o'yamõğ ip iat'a—paỹyũ be acã ya'o pi ğu iat'a. Moisés ekawẽn tağ ğu ijop'a o'ta'o'o ip—Daviyũ. Apẽn Davi o'e'e iaptup opop Deus ekawěntup pe. Kuy epetupcoco—iboaptup — io'e Fariseuyũ be.

5 — Deus eju kawẽnwẽnap'a be paỹyũ kapikpiğ ip soat kabia. Jebodoydoyap kabia jekukum ip Moisés ekawẽn tağ ğu yaboğat'a be. Wara'at tağ jekukum ip, kapikpiğ puye. Iměnpit ikêrêat kuğ ğu ip Deus xe. Iboaptup ekawẽn eyetaybit—Deus ekawěntup. Kuy epetupcoco—iboaptup tak — io'e Jesus.

6 — Icēmãn ocekawẽn eywebe. Deus eju kawẽnwẽnap'a Israel naxeğebitbit o'yamuy—yaboğat'a. O'yamuy ip, wuyju yamubuyxin am. Iměnpuye Deus eju kawẽnwẽnap'a kukukayũ ya'õbacaayũ. Iměnpit ya'õbaca jĩjãat omuy ijoce ğasũ — io'e Jesus cebe ip.

Jewebe ma o'e Jesus, “ya'õbaca jĩjãat” i'e'em pima.

7 Warara'acayũ kay eyetabotaidabotbocap kay õn, i Deus juk o'e — io'e Jesus cebe ip. Owebeam carneiro mupikap kay ğu bit

õn—eyetabotaidabotbotap kay acã, i — io'e Jesus.

Ijoptup ekawën eyetaybit pima, “Ikêrêat kuḡ ip,” i kajuk epe'e ḡu ikêrêat kuḡ'ũmayũ muwënuwën pima — io'e Jesus Fariseyũ be. ⁸ — Soat waḡo õn. “Epeyekapik cuy,” i õn e'em pima jebodoydoyap kabia be dak, cedaḡ kuka o'e eyekapikap Deus xe — Jesus o'e.

⁹ O'ju Jesus ibocewi. Oajëm Deus eju kawënwënap'a kay—Judeuyũ e'aweroroap'a kay. Oõm.

¹⁰ Gebuje aḡokatkat o'tobuxik iḡo'a be. Pũḡbũnũ'a o'subũnũ'anũy ibũnũ'akêrê.

Pũḡpũḡ o'je'aweroiayu'in Jesus muymuy ojuy ip.

— Jesus Moisés ekawën taḡ ḡu jekukum — i'e ojuy ip warara'acayũ be. Imënpuye:

— Jebodoydoyap kabia bima, xipat tu exe ibũnũ'a kêrêat mu'ada am? Imën tu Moisés ekawën taḡ ma? — io'e ip Jesus pe.

¹¹⁻¹² — Xipat Moisés ekawën taḡ warara'acayũ ikukpin wuyxe bima — Jesus o'e Fariseuyũ be. — Jebodoydoyap kabia bima eyõhõ o'at pima ipikũykũy be i'uk'uḡ ip ipikũykũy bewi—ixe ovelha — io'e. — Abũ jeõhõyũ uḡ ḡu? Ka'ũma ma. Ovelha ikukpin ip, jeõhõyũ buye. Imënpuye i'uḡ ip. Imën tak wuyju ovelha bodi ma wuykukpin Deus xe. Imënpuye xipat Moisés ekawën taḡ wuywebe xipacat muḡẽ ãm jebodoydoyap kabia be — io'e Jesus.

¹³ — Paya'i ece ebu — io'e ibũnũ'a kêrêat pe. O'jewebũmupaya. O'je'ada ibũnũ'a kêrê topibit. Wara'atpunu'a jo'i o'e. Ibũnũ'adip o'e.

14 Fariseuyũ bit o'jẽm yabewi. O'jewede ip Jesus xewi. O'jewawẽ ip Jesus aoka am, kapikpiğ Sábado kabia be buye. 15 Imẽnpuye Jesus o'ju ibocewi. Fariseuyũ ekawẽn itaybit puye, o'ju. Adeayũ o'ju Jesus tomuju. Iwãtaxipipiyũ o'gu'ada'ada—soat ip.

16 — Wawẽğ epeyawẽğmuwẽn gu juy. Pũğ em tak ka'ũma — io'e cebe ip.

17 Ibo o'jebapuk apẽn Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukat o'e iap tağ—apẽn Isaías kuyje o'e iap tağ.

18 Deus o'e: Ija otaẽiat—obuywatwat'ukat—õn cekay jĩjãiat—omucokcokcok'ukat. Obiõğbuk ojomõğ cebe. Ajo cũğ ma oxeiap guwẽn soat pe—Judeu'ũmayũ be. 19 Ya'õxikxiğ gu je'ku. Jewãwãm gu je'ku. Soat ka dağ tak kawẽnwẽn gu je'ku. 20 Ikẽrẽan e'e jĩjãayũ daxijo xeku ikẽrẽat pewi. Okay itabut cĩcã'ũmayũ gutabut cĩcã okay. Imẽn ma je'kuku soat pewi ikẽrẽat uk'uğ—Deus kayayũ bewi. 21 Soat ipi juacat Deus emunaẽ kay je'e, i.

Imẽn Isaías o'guwẽn kuyjeayũ be.

22 Gebuje iboceayũ ağokatkat o'tujowat. Ita'ũmat osunuy ixẽ ağokatkat. Cekawẽn pa'oreat tak o'e ixẽ, ibiõğbuk kẽrẽat imuyde'ũm'ũmm puye. O'tujowat ip. O'je'ada Jesus a'õbi. Ijojom o'e, o'je'ada buye. Xipan kawẽnwẽn o'e—ibiõğbuk kẽrẽat kuğ tũibit o'e, o'je'ada buye. 23 Iboceayũ yağuybabĩ'ũm o'e ip—soat ip.

— Davi naxeğebit paxi sute? — io'e ip.
Jesus muwẽnuwẽn o'e ip.

24 Fariseuyū bit Jesus awēḡ o'yawēḡcoco.

— Ixe Jesus ibiōḡbuk kērēayū o'ḡujēm aḡokatkayū bewi Belzebu a'ōbi—ibiōḡbuk kērēayū kukukat a'ōbi—Satanás a'ōbi ma — i napa ma o'e ip.

25 Jesus itaybit osunuy apēn ixeyū jewaḡuyḡuy iam.

— Pūḡ eipi watwat jeweweju ma jewaoka buje, jewemu'ūm ip. Pūḡ ka kukukat jebekitkit mujēm puje, abu kuka o'e ya'ō kay? Ka'ūma ma. Pūḡ tiwat kukakat pe jebekitkit mujēm puje, abu kuka o'e ya'ō kay? Ka'ūma ma — io'e Fariseuyū be.

26 — Imēnpuxim Satanás pe jebekitkit mujēm puje, abu kuka o'e ya'ō kay? Ka'ūma ma. Imēn Satanás a'ōbacaap mu'ūm kuka o'e. Imēneju Satanás ja'ōbacaap ūmūm ḡu owebe ibiōḡbuk kērēayū mujēm ām—jebekitkit mujēm am — io'e Jesus.

27 — Belzebu a'ōbi ōn ibiōḡbuk kērēat mujēmjēm pima, abu a'ōbi dak eyebekitkiyū imujēmjēm ip? Jewemuḡuykukukum eceju iap mubapukpuḡ cīcā eyebekitkiyū.

28 — Deus biōḡbuk a'ōbi ibiōḡbuk kērēayū oḡujēm. Belzebu a'ōbi ḡu oḡujēm. Ibiōḡbuk kērēayū o'jēm ip puye, kuy eyetaybit Deus soat kukukan je'e iap mubapukpuḡ ōn eywebe iam — io'e cebe ip.

29 — Wuyōm pa'ore wuykay isapka'oreat tuk'a be ibubut pu am. Imukiriḡ acā koam — io'e. — Imukirik puje bit, wuyōm put soat pu am—uk'a beap pu am — io'e Jesus.

Imēn Jesus o'e, jebacaap Satanás ebacaap podi ma buye. Ibodi ma buye, Jesus pe ibiōḡbuk kērēayū mujēm put ikukayū xewi.

30 — Imēn tak okay'ũmat itakoma okay — io'e Jesus. — Webekitkit mu'awerom obuywatwat'ũmat imuypõğpõğpõğ—webekitkit muypõğpõğpõğ — io'e. ³¹ — Imēnpuye oğuwēn eywebe. Ipi juacayũ be Deus muymuy buje, iboap imuymuyap kay soat em Deus ġebum ġu je'e. Deus iboap ju'uk cebewi ip. Ixeyũ be Deus biõğbuk muymuy buje bit, iboap imuymuyap kay soat em Deus ġebum je'e. Cebewi ip iboap i'uk pa'ore Deus pe; apēn eyju napa ma e'em, “Ijop e'eap Satanás a'õbi o'jebapuk,” i. Imēn tak kuy eyetaybit Deus a'õbi ijop e'eap o'jebapuk iam — Jesus o'e.

32 — Soat wağo õn — io'e Jesus. — Omuy-muy puje ip, Deus jeğebu ġu iboap kay soat em. Iboap ju'uk cebewi ip. Deus biõğbuk muymuy ip pima bit, Deus jeğebu iboap kay soat em—ğasũ, waram tak ġebum je'e. Iboap kuğ jeedop ip soat em—ikērēat kuğ—Deus biõğbuk muymuyap kuğ — io'e Jesus.

33 — Wuyetaybit yopkērēat'im. Yopkērēat'ip puye, ya'a e'em yakērēat'a. Wuyetaybit yoptipat'im tak. Yoptipat'ip puye, ya'a e'em yadipat'a. Yoptipat'ip, ya'a dak soat em jeenuy yaku. Yapkērēat'ip pit, ya'a dak soat em jeenuy yakērēat'a. ³⁴ Imēn puybu tuypiatpu buximayũ eyju, ikērēat kuğ cīcā buye. Iba'ore dak eywebe idipat ekawēn muwēn ām. Apēn wuyju jewağuyğuy wuywebe, imēn wuyju e'em. Imēn tak iba'ore ġasūacat pe idipat ekawēn muwēn ām, yağuykērē buye. ³⁵ Apēn xipacat idipap uk'uğ imuxipanpanap'a bewi, imēn tak wuyağuydip pima, wuyekawēn tak idip ma e'em, wuye'eap

tak. Wuyaꝓuy nomuju ma wuyju jekawēnwēn. Xipat'ūmat idi'ūmap uk'uꝓ imuxipanpanap'a bewi. Imēn tak wuya'ꝓuydip'ūm pima, wuyekawēnkērē e'em, wuye'eap tak — io'e Jesus cebe ip.

36-37 — Oꝓuwēn eywebe. Wuyekawēntip pima, “Idip ma eyju oxe,” i je'e Deus wuywebe kūyjobit'ūmayū be ipiat supi'ajoap kabia. Wuyekawēnkērē bima bit, “Ikērēat kuꝓ eyju oxe,” i je'e Deus wuywebe.

— Deus ipiatpi'ajoan kūyjobit'ūmayū be iap kabia bima te'e ma juk adi acekawēn iap aꝓuwēn Deus pe — io'e Jesus.

38 — Ocekukukat! — Fariseuyū o'e cebe. — Ka'ūma buk ocejojojoiap eꝓubapuk cuy ocewebeam — io'e ip.

Imēn tak Moisés ekawēn imutaybitbin'ukayū o'e Jesus pe.

39 — Ka'ūma — io'e. — Ikērēat kuꝓ eyju. Deus kay eyetabut ꝓu. Ka'ūma buk eyejojojoiap co pin eyju. Imēnpit oꝓubapuk ꝓu eywebeam. Jonas awēꝓ acā ka'ūma buk eyejojojoiap tieꝓ e'em eywebeam—Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat awēꝓ — Jesus o'e.

40 — Soat waꝓo ōn — io'e Jesus. — Ixe Jonas osunuy ebapūꝓ kabia axima yoboꝓat uk pe. Ebaꝓuꝓ ixima osunuy dak. Apēn Jonas osunuy axima yoboꝓat uk pe, imēnpuxim ma oꝓuy ebapūꝓ kabia ipi be, ebapūꝓ ixima dak — io'e Jesus. — Deus a'ōbi ixe Jonas o'jēm axima yoboꝓat uk pewi. Cejēmap Nínive ka watwat pe ka'ūma buk o'jojojoiap osunuy. Ōn tak imēnpuxim Deus a'ōbi waram ocetait we'uap tomukadi — io'e Jesus.

41 — Kuyje Nínive ka watwat iğuycũğ o'e ip ikêrêat kuğ puye ip — Jesus o'e. — Ikêrêat mujurũğrũğap o'jepere ip—ikêrêat e'e'ukayũ. O'jepere ip, Jonas pe Deus ekawên o'tojot puye. Deus ipiatpi'ajoan kũyjobit'ũmayũ be iap kabia Nínive ka watwat je'bapuk soat etabut pe. Ixeyũ je'e ģasũacat pe: “Eyju ikêrêat kuğ Deus xe,” i, eyju wekawên kay'ũm puye. Jonas kay o'e ip Deus ekawên muwênuwên pima Jonas. Õn pit Jonas etaybicap podi ma wetaybit cĩcã Deus ekawên muwên ãm. Imênpit eyju wekawên kay ģu — Jesus o'e.

42 — Kuyje kaxi etajoreğat ka kukat oajêm wũyat ka bewi. Ayacat oajêm Salomão ekawên co am—itaybit cĩcãat ekawên co am.

— Deus ipiat'ajoan kũyjobit'ũmayũ be iap kabia ixè ayacat je'bapuk soat etabi xe. “Ikêrêat kuğ eyju Deus xe,” i je'e ģasũacat pe, eyju wekawên kay'ũm puye. Salomão kay o'e ixè, taybit cĩcãp muwênuwên pima Salomão. Õn pit Salomão etaybicap podi ma wetaybit cĩcã. Imênpit eyju wetaybicap kay ģu — Jesus o'e.

43 — Ağokatkat pewi ibiõğbuk kêrêat cêm puje, ixè ibiõğbuk jekukum idibi'ũmat tağ, jebodoyap kudadam. Jebodoyap pit tobuxik'ũm pima kuka o'e jewebe ma: ⁴⁴ “Jepin ma õn kuy bima onuyap kay,” i — Jesus o'e. — Jepitpin.

— Yajêm puje, ixè ağokatkat tobuxikxiğ. Ka'ũmğũ ibiõğbuk kêrêat opop ixè ağokatkat pe ģasũ. Ixè ağokatkat uk'a buxim—yabuk'a buxim—yabi'õğ'õğat'a buxim—yaxipanat'a buxim. ⁴⁵ Imênpuye ixè ibiõğbuk kêrêat cêm cêm ma'ğuto. 7 beayũ dobuxikxiğ—ibiõğbuk kêrêayũ

dobuxikxiḡ—ibodi ma xipat'ũmayũ dobuxikxiḡ. Ixeyũ dak õmõm ixe aḡokatkat pe—7 beayũ. Õmõm koapat ibiõḡbuk kērēat eju. Kuy bima ixe aḡokatkat tadaybot osunuy. Gasũ bit ibodi ma tadaybot o'e. Imēnpuxim ma dak ḡasũayũ jeedop. Ikērēat ḡubapukpuk cīcā ip — io'e Jesus.

⁴⁶ Ixi oajēm Jesus kay—ikitpitpit tak. Warara'acat pe kawēnwēn pima oajēm ip. Akiju osodop ip.

— Ocekawēn pin Jesus eju — io'e ip iboceayũ be.

⁴⁷ — Exi oajēm, ekitpityũ dak — io'e—puḡ aḡokatkat o'e Jesus pe. — Akiju opop ip. Cekawēn pin ip eweju — io'e Jesus pe.

⁴⁸ — Icēmān iḡo oxiat. Boyũku okitpitpicat — io'e Jesus.

⁴⁹ Pacuḡ'i o'e jebekitkit kay.

— Webekitkit pit oxi jo'i oxe, okitpitpit co'i dak — io'e. ⁵⁰ — Kabi beat a'õ kay buye, okitpitpit co'i oxe, wuyixīt co'i dak ip, oxi jo'i dak ip—Deus bikuyap taḡ jekuku'ukayũ — io'e Jesus.

13

¹ Ixe kabiam ma Jesus o'jēm uk'a bewi. Iodi kay oajēm. Oabik iodi wābu be. ² Ade jījā o'je'awero Jesus xe. Imēnpuye kobe be oõm ixe. Oabik kobe be. Adeayũ bit kapurũḡ pe ma osodop ip kacũḡcũḡ'i.

³ Gebuje o'jekawēn adeayũ be. Wuymutaybitbinap ekawēn muwēnuwēn o'e adeayũ be. Adeap muwēnuwēn o'e. Koap imēn o'e:

— Aḡokatkat o'ju — Jesus o'e. — Jekadai damuduudu am o'ju. ⁴ Tamududum pima, xepx-
epta o'ta'at. E bitako daḡ o'ta'at — io'e Jesus.

— Ixeda wasũyũ o'ta'o'o, ajẽmjẽm pima ip — io'e Jesus.

⁵ — Wara'ata karatũg'a parak tag o'ta'at. Ade gu ka'wi o'e iboce. Ierũn ma o'e ka'wi. Imẽnpuye dao ma kadai o'tanokap — io'e Jesus. ⁶ — Imẽn tak kaxiepiat e ajẽm puje, kaxie o'guyũ ibo kadai — io'e. — Ikaraw o'e. Oe'ũ tãbuju ba'ore buye — io'e Jesus.

⁷ — Wara'ata widaohoda picũg pe o'ta'at. Widaoho yaypan pima, igo kadai o'tipmu'ũm.

⁸ — Wara'ata ma katõ be o'ta'at. Iğoda o'ta'acoğ. Katõ be o'ta'acoğ — io'e Jesus. — Ta'ade o'e. Pũğpũğ kadai be ta'adesu o'e—30 be o'e ta—katõ peata. Wara'at kadai be ta'ade o'e—60 be o'e ta. Wara'at kadai be ta'ade jĩjã o'e—100 be o'e ta — io'e. ⁹ — Wekawẽn eyetaybit pin pima, eya'õpicũğcũğ cuy wa'õ kay — io'e.

¹⁰ Gebuje 12 beayũ oajẽm Jesus kay.

— Apẽnpuye ocemutaybitbinap ekawẽn acã ecekawẽn ijoceayũ eju? — io'e ip.

¹¹ — Itaybit gu ip puye Deus soat kukan je'e iam. Iba'arẽm ijoceayũ be. Eyju bit eymutaybitbin õn, eyetaybit am kabi beat soat kukan je'e iam — io'e Jesus. ¹² — Xipan'ũm ya'ĩjo buje, yopĩt ma juy eyetaybin. Xipan ya'ĩjo buje bit, yoboğ cuy eyetaybin—ade jĩjã. ¹³ Imẽnpit ijoceayũ mutaybitbinap ekawẽn muwẽnuwẽn õn cebe ip. Jeakağ ip. Inaka ijojom gu ip. Wekawẽn pa'arẽm cexe ip, wekawẽn cocom ma'gu ip — io'e Jesus 12 beayũ be.

¹⁴ — Isaias cuk o'jekawẽn apẽn gasũ o'jebapuk gasũacat pe iam. Gasũacat muwẽnuwẽn o'e kuyje.

Ya'ĩjojom je'e ip iboceayũ. Imẽnpit itaybit gu ip je'e. Ijojom je'e ip. Imẽnpit itaybit gu je'e

ip ajom sute e'em iam. ¹⁵ Jaḡuymu'ūm ojuy ip: Ja'ōpi o'jewa'ōpinomodip ya'ījoap puxim. Jeta o'sutanomodip ijoap puxim. Imēn'ūm pima bit kadi ijojom ip, ya'ījojom tak. Imēn'ūm pima bit kadi ip itaybit o'e. Okay itabut kuka o'e ip. Ōn kuka adi ip oḡu'ada, ikērēat uk'uḡ cewebewi, io'e Deus, i juk o'e Isaías — io'e Jesus.

— Gasūacat muwēnuwēn pit o'e — Jesus o'e.

Imēn Jesus o'e itaybit ḡasūacat itaybit pin pima, ip kajuk iḡuycūḡ ikērēat kuḡ puye iam—ikērēat kajuk o'jere ip, kajuk Deus ikērēat o'ju'uk ixeyū bewi buye iam.

¹⁶ — Eyju bit eycokcok epesop. Eyju ijojo pin. Ya'ījo pin tak. Eyeta itaisuata jo'i — Jesus o'e 12 beayū be. — Wekawēn kayap eyeta itaisuatate iap puxim. Eya'ōpipe iap puxim tak. Imēnpuye soat wekawēn epeya'ījojo. Imēnpuye eyetaybit soat wekawēn. Soat epjojojo, apēn cuk ocece iap.

¹⁷ — Kuyje ajo eyju ijojom iap co pin cīcā osodop ip ade Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū, Deus xe cūḡ cīcāayū dak. Imēnpit o'jojojo ḡu ip. Ajo eyju kūyjojom iap co pin cīcā ip osodop. Imēnpit o'jekūyjo ḡu ip. Gebu'i juy epe'e iboap kay — Jesus o'e.

¹⁸ — Epeya'ījojo juy kadaida mududumap ekawēn kay, eyetaybit am apēḡape ibo wekawēn iam — io'e 12 beayū be. ¹⁹ — Deus ekawēn a'ījojoayū iḡoda buxim—e be ta'at'anata buxim. Deus soat kukan ekawēn ya'ījojo ip. Imēnpit itaybit ḡu ip apēḡape Deus ekawēn iam. Satanás oajēm cekay ip—Deus ekawēn a'ījojoayū kay. Yaḡuyba'ūm'ūm ip cekawēn kay—Deus ekawēn

kay, Satanás oajēm ip cekay buye — io'e Jesus cebe ip.

20 — Wara'acayū Deus ekawēn o'ya'ījojo ip. Ixeyū iboapta buxim ip—karatūḡ'a parak taḡata buxim ip. Dao ma Deus ekawēn cocom o'e ip. Koap icokcok cīcā e'em ip—ījojoayū. 21 Imēnpit kadai tabue'ūmat puxim ip. Deus ekawēn badi ḡu ōmōm cebe ip. Ibureyū itakoma cekay ip. Ipiat supi'ajoat cebe ip. Imēneju ibu'u ip jetabut am Deus kay.

22 — Warara'acayū o'ya'ījojoayū widaoho parak taḡata buxim. Ixeyū Deus ekawēn o'ya'ījojo ip. Imēnpit soat em ḡebum ip jemukaypinput kay. Tuybe ocokcok cīcā oce dinheiro kuḡ pima iān e'em ip. Deus ekawēn kay ip yopīt ma itabut. Deus ekawēn muwēnuwēn ḡu ip warara'acayū be—jebureyū be — io'e.

23 — Warara'acayū o'ya'ījojoayū iḡoda buxim—katō beata buxim. Ixeyū Deus ekawēn kay jījā ip. Apēḡape Deus ekawēn iam ip itaybit. Deus ekawēn taḡ jekukum ip. Ixeyū duk'a xeyū dak Deus ekawēn taḡ jekukum, Deus ekawēn a'ījoom pima. Ade Deus ekawēn kay itabut jeedop ip. Ade ip e'em soat ka daḡ—Deus kay itabucayū. Kadai'ip puxim ixeyū—ya'a'eat'ip puxim. 30 be o'e takuḡ'iat'ip puxim ip, 60 be o'e takuḡ'iat'ip puxim tak, 100 be o'e takuḡ'iat'ip puxim tak — io'e Jesus jewēju etaybitbinayū be.

24 Deus soat kukanap muwēnuwēn o'e Jesus. Imēnpuye wara'acat tak imuwēnuwēn o'e iboceayū be—wuymutaybitbinap—imēnpuximap ekawēn.

— Deus soat kukanap muwēnuwēn pimap, kat pe wuyju tiotatam pimap puxim — io'e Jesus. —

Wuyju tiotatam pimap tiotataat jekat pe xipacata o'taida.

²⁵ — Ixet. Ixima dağ oajēm ip—itakomaayū. Ixidipta o'tadum ip trigoda paraktağ—trigoda jo'iata. O'tadum ip. O'jenapōn itakomaayū — Jesus o'e.

²⁶ — Gebuje ixidip o'jedipuk kadai paraktağ, yaypapan pima. ²⁷ Imēnpuye ibuywatwat'ukayū o'jekawēn ip jekariwa be.

— “Kariwa,” io'e ip. “Xipacata du etadum ekat pe?” io'e ip.

— “Hm hm,” io'e.

— “Abu ixidipta o'tadum kadai paraktağ?” io'e ip.

²⁸ — “Okay itakomaayū o'tamudu,” io'e.

— “Ixidip tu acetip'uk tu?” io'e ip.

²⁹ — “Iba'ore,” io'e cebe ip. “Trigodip kuka epetip'uk, ixidip uk'uğ pima. Imēnpuye trigodip'ukap puxixim tip uğ ġu eyju,” io'e.

³⁰ — “Imēneju ixidip tiptop cuy trigodip'ukap puxim. Yaypan pima, tip pupu'ukayū be ocekawēn: ‘Koap ixidip puk epetip'uk tipmūnmūn ām, daxa be tip mupik am. Trigodip pīt epetipu, ta'uk am tip pewi, oduk'a be tamōğ ām,’ ioce'e tip pupu'ukayū be. Soat tarun pimap, tip pupum ip,” i — io'e Jesus.

Imēn Jesus iboceayū mutaybitbin o'e.

³¹ Jesus waram o'jekawēn iboceayū be. Wuymutaybitbinap o'ğuwēn—imēnpuximap ekawēn. Deus soat kukanap muwēnuwēn o'e.

— Deus soat kukanap mostardada buxim — io'e Jesus. ³² — Iboda wuykat pe atadaida. Ta'icata mostardada, taidadam pima. Warara'ata bodi

ma ta'it ma. Imēnpuxim Deus soat kukanap koap ma pūḡpūḡ ma ikukan. Ade ḡu cekay itabucayū. Mostardada bit aypapan cīcā, taida buje. Wara'at kadai bodi ma aypapan e'em. Wasū ajēmjēm jedopi mōḡ ām tāku jeje, yaypan pima. Imēnpuxim Deus soat kukanap ḡuyjom pit ade jījā ikukan. Ade cekay itabucayū — io'e Jesus.

³³ Jesus waram o'jekawēn—wuymutaybitbinap—imēnpuxima ekawēn. Imēn o'jekawēn.

— Deus soat kukanap pāo'a muyhuhaptōm puxim — io'e Jesus iboceayū be. — Trigonōm kuḡ osunuy ayacat—ebapūḡ copo. Ixe ayacat pāo'a muyhuhaptōm o'tōmpu. O'tōmōḡ trigonōm pe. O'tōmupinā. Soat taḡ o'jenōmupōḡpōḡ—trigonōm taḡ. Imēnpuxim soat ka watwat Deus soat kukukan je'e iap awēḡ coco—kabi beat soat kukan je'e iap awēḡ — io'e Jesus.

³⁴ Imēn o'jekawēn Jesus iboceayū be. Wuymutaybitbinap ekawēn acā o'jekawēn cebe ip. Soat em o'jekawēn Jesus imēn ma.

³⁵ Imēn o'jebapuk apēn Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat o'e'e iap. O'jekawēn ixe:

Wuymutaybitbinap ekawēn acā ceweju ip oḡuwēnwēn. Ya'ōba'arēm ipi ebapuk ebi kaap ekawēn oḡuwēnwēn, i.

Imēn cuk o'e Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat.

³⁶ Gebuje Jesus o'ju uk'a be. Adeayū xewi o'ju. Imutaybitbin'ibiyū oajēm ip Jesus kay.

— Iba'arēm ocewebe. Ocewebe juy eḡuwēn apēḡgape—ixidip muwēnuwēn iape — io'e ip Jesus pe.

³⁷ — Kā — io'e. — Aḡokatkat co'iat ōn. Xipacata o'taidaiat co'i ōn. Soat waḡo ōn. ³⁸ Ikat soat ipi

beayũ co'i. Xipacata Deus kay itabucayũ jo'iat. Ixidip Satanás kay itabucayũ jo'iat—ibiõgbuk kērēayũ kukukat kay itabucayũ jo'i. ³⁹ Itakomat ibiõgbuk kērēat kukukat co'i. Tabubuap co'i ipi jucayũ'ũmap. Tip pupu'ukayũ Deus ekawēn tojtot'ukayũ jo'iaiyũ — io'e Jesus.

⁴⁰ — Imēn e'em ipi'ũmat kabia, ipi juacat'ũmap. Apēn wuyju ixidip pupum pima, tip mupik am; imēnpuxim je'e ipi juacat'ũmap. ⁴¹ Soat waḡo õn. Wa'õ dojtot'ukayũ oce'gudot, soat xipat'ũmayũ uk am xipacap pewi, wara'acat pe xipat'ũmat muḡēḡē'ukayũ dak.

⁴² — Gebuje jomõḡ ip daxaboḡ pe, ipiat'ajojoap pe. Iboce ip jeedop jetõtõn. Tũy yeiyei je'e ip ipi bun.

⁴³ — Soat Deus a'õ kay kũyjobit pin pima, Deus ebekitkit jeedop ip isop Deus xe. Kaxi buxim ip isop jeedop, Deus soat kukan pima. Eya'õpicũḡcũḡ cuy epesop wa'õ kay — io'e Jesus.

⁴⁴ Jesus iboceayũ mutaybitbin o'e. Deus soat kukanap kabia muwēnwēn o'e.

— Deus soat kukanap kabia teiboḡat puxim—xipacap puxim — io'e Jesus. — Ikat pe iba'arēmat puxim — io'e. — Aḡokatkat ibo xipacap o'tobuxik wara'at kat pe. Cekay jĩjã o'e. Imēnpit waram o'ḡunēm. Icocok cĩcã o'e. Soat ikuḡat o'ḡũm wara'acat pe dinheiro bu am ma.

— Waram o'jepit. Ibo kat o'jat kat iwat xewi. Imēnpuxim wuywebe ḡasũ dak ajo wuyju ikuḡiat iũm put, Deus xe wuynuy am. Soat iũm put wuywebe, wuynuy pin cĩcã cexe buye — io'e Jesus.

45 — Deus soat kukanap kabia wara'acat puxim tak—agokatkat jekukuap puxim — io'e Jesus. — Pérola'a kudadamat ixé. Teiboğat'a kudadam o'e.

46 — Ixe agokatkat pérola'a o'yadobuxik—yaboğat'a. Ade dinheiro o'ğũm yadeim—perola'a deim. Soat ikuğat o'ğũm wara'acat pe, dinheiro bu am ma — io'e Jesus.

— Ibocewi oajēm perola'a kukukat pe. Yaboğat'a o'yabu yakukat xewi. Imēnpuxim wuyju dak. Wuybikuyap pupum Deus xewi. Wuywebe ajo wuyju ikuğiat iũm put Deus pe, cexe wuynuy am, Deus soat kukan pima wuynuy pin cexe buye — io'e Jesus.

47 — Deus soat kukanap axima bubuap puxim tak — io'e Jesus. — Ağokatkayũ ixé axima bubuap o'joxik iodi be. Ade o'jat ip ibubuap pe—axima — io'e Jesus. 48 — Ibubuap topapũn pima, ixé ağokatkayũ tojojon ka'oririt kay, axima naē ãm. Kaxikxik'i o'e ip ibubuap akokoreren. Taēhēm o'e ip ibubuap pewi. Xipacat ico be ip mōğmōğ. Xipat'ũmat ixikxiğ ip — Jesus o'e.

49-50 — Imēn je'e ipi'ũmat kabia — io'e. — Deus ekawēn tojotjot'ukayũ jajēm ijodi wuyjuyũ naēm—xipat'ũmayũ naēm xipacayũ xewi. Jajēm ip xipat'ũmayũ xik am daxaboğ pe, ipiat'ajojoap pe. Ibocewi jeedop ip tōtōn xipat'ũmayũ. Tũy yeiyei ip je'e ipi bun — io'e.

51 — Ijop ekawēn eyetaybit tu—soat? — io'e jewēju etaybitbinayũ be.

— Hm hm — io'e ip. — Kuy ocetaybit.

— Xipat — io'e Jesus.

52 — Deus soat kukan pima, Moisés ekawēn imutaybitbinayũ webekitkin je'e—soat ip. Bekicat

ebay buxim ip. Ibutut muxipanpanap'a bewi iisuat uk'uğ, kuyat uk'uğ tak xeku. Imēnpuxim ixeyũ dak itaybit cĩcã Moisés ekawēn. Ijop ekawēn kuyat uk'uğap puxim. Wekawēn pit iisuat uk'uğap puxim — io'e Jesus cebe ip.

⁵³ Imutaybitbinap epere buje, Jesus o'ju jeka kay—Nazaré ka kay. ⁵⁴ Oajēm. Iboceayũ mutaybitbin o'e Deus eju kawēnwēnap'a be. O'yağuybabi'ũm iboceayũ.

— Apēn sute soan itaybit imēn? — io'e ip. — Apēn xe'e sute o'ğubapuk wuywebe i'e ba'oreap? — io'e ip jewewebe.

⁵⁵ — José ipot ġu du sute? — io'e ip jewewebe.

— Karepiğa ipot ġu du sute? — iboceayũ o'e. Tũybe Jesus José ipot iãn o'e ip.

— Maria i xixi butet ġu du? — io'e ip. — Ikitpityũ butet Tiago i, José i, Simon i, Judás i. Soat ip ikitpityũ ġu du? — io'e ip jewewebe. ⁵⁶ — Iixĩtyũ dak ijoce ma ġu du wuyweju—soat iixĩtyũ? — io'e ip. — Apēn cuk sute itaybit cĩcã ġasũ? — io'e ip.

⁵⁷ Itakoma ip o'e cekay.

— Wuyju bit kũyjobin ġu juy ajop ixē a'õ kay, ixē wuyjo'iat puyē — i napa ma o'e ip.

— Soat ka dağacat ibuyxim ma Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat kuğ. Jaypanap ka beayũ bit ibuyxim ġu ikuğ—ipi beayũ bit, uk'a beayũ bit tak — io'e Jesus.

⁵⁸ Ade ġu o'ğubapuk Jesus—Deus a'õbacaap. Iba'ore o'e, ipi beayũ itabut'ũm cekay buye.

14

¹ Herodes Jesus awěğ o'yawěğcoco. Ipi kukukat osunuy ixē Herodes iğebuject—Galilėia eipi kukukat.

² — Ixe ağokatkat João Batista i ibutet — Herodes o'e, tũybe iboap icēmān iān o'e buye. Imēn kawēnwēn o'e jebuywatwat'ukayũ be. Jesus muwēnuwēn o'e.

— Waram ġuto o'jetait João je'ũap tomukadi — i cedağ ġu o'e. — Imēnpuye Deus a'ōbaca am wuywebe i'e ba'oreat mubapukpuğ tekū — Herodes o'e.

³ Kuy bima Herodes jebekitkit o'ğuju João kay. João uk puje, o'ğukirikirik. O'ğukirikirik imōğ ām daomũnmũnap'a be. Ayacat cekayap puye, o'jomōğ—Herodías cekayap puye. Herodes kitpit tayxi osunuy ixē ayacat—Filipe tayxi. Imēn daomũnmũnap'a be Herodes João o'ğūōmat, João ekawēn puye.

⁴ — Cũğ ġu ewebe ixē ayacat kuk am. Deus xe cedağ ġu ekitpit tayxi eju jewewbumũn ām—ixē Herodías eju jewewbumũn ām — i juk o'e João ipi kukukat pe—Herodes pe.

⁵ Imēnpuye Herodes João aoka ojuy. Imēnpit Judeuyũ xe João Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat osunuy. Imēnpuye Herodes iparara o'e Judeuyũ buxixim.

⁶ Peta bima bit Herodías it o'jebapuk da'i'in Herodesyũ etabut pe. O'jebapuk Herodes kapap epeta buye. Cekay jĩjā o'e Herodes—ayacat yaypan'isuat kay.

⁷ — Da'i'iap kay jĩjā òn — io'e yaypan'isuat pe. — Emukaypinput eğuwēn owebe — io'e. —

Deus etabun ðn e'em ewebe emukaypinpud oğũm ewebe — Herodes o'e. — Deus cuy ipiat supi'ajoat owebe, wa'õ dağ ğu iũm pima — io'e.

⁸ — Ijoce ma João Batista a prato be eyaũm owebe — io'e.

Imẽn yaypan'isuat o'e.

— Imẽn ece, o'it — i juk o'e cebe ixi.

Imẽnpuye yaypan'isuat o'e imẽn ma. ⁹ Yaũm pin ğu o'e Herodes. Ibu'u o'e. Iğuyçũğ o'e, yaypan'isuat imẽn o'e buye. O'yaũm an pit cebe, jekawẽn puye, itakoyiayũ buye dak—jewējuayũ buye. Jekawẽn tağ o'yaũm.

¹⁰ — Daomũnmũnap'a kay eju — io'e sorara be. — João a eya'uk — io'e cebe.

¹¹ — Hm hm — sorara o'e. O'ju. O'ya'uk. O'yadojot prato be. O'yaũm ayat'isuat pe. Imẽn Herodes juk itaybit João oe'ũ iam.

O'yadujowat jexi kay ixex.

Imẽnēju Herodes tũybe João'ũm waram o'jetait iãn o'e, Jesus awẽğ yawẽğcocom pima.

¹² João eju oekuku'iyũ oajẽm João'ũm kay. Ijebit o'tujowat witabikũy be, ikot am.

Jebabim ikot puje, o'ju ip. Oajẽm Jesus kay. João'ũm awẽğ muwẽnuwẽn o'e ip.

¹³ Tobuxik puje, o'jẽm Jesus adeayũ xewi. O'ju kobe dağ ağoka'ũmat kay. Oajẽm. Adeayũ dak o'ju ip. E dağ pit o'ju ip, Jesus cucumap awẽğ cuk o'yawẽğcoco ip puye. Oajẽm ip ağoka'ũmat pe, Jesus ajẽm awap.

¹⁴ Kobe bewi cẽm puje, Jesus ade jĩjã o'jojojo. Itabotaidabotbot o'e cekay ip.

Gebuje iwãtaxipipiyũ o'ğ'u'ada Jesus.

¹⁵ Jesus eju etaybitbin'ukayũ o'jekawẽn cebe.

— Katpuje ma oexe buye, jexat pupu am ip eġuju aġoka kay — io'e ip. — Ijoceayũ eġuju juy. Ka'ũmġu ixat ijoce, aġoka'ũmat puye — io'e ip. — Iteyũ juy eġuju jexat pupu am dinheiro deim — io'e ip Jesus pe.

¹⁶ — Ka'ũma — Jesus o'e. — Je'ju ġu juy ixeyũ, jexat pum. Eyju ma ixan epeġũm cebe ip — io'e.

¹⁷ — Pũġpũġ ma ixat kuġ oceju — io'e ip. — Cinco be ma pão'a opop. Axima dak opop—xepxep ma — io'e ip.

¹⁸ — Pão'a epeyadojot, axima dak — io'e jewēju etaybitbinayũ be.

¹⁹ — Soat epabikbik. Xixxixxik'i — io'e warara'acayũ be—adeayũ be. Kaxixxik'i osodop ip. Pão'a o'yabu Jesus. Axima dak o'jat. Xepxep ma o'jat.

Gebuje Deus eju o'jekawẽn. Jeapũnpũn o'e kabi kay.

— Bay, ěn xipat — io'e. — Pão'a eyaũm ocexat'am — io'e. O'yadakat jebum. O'yaũmũm jewēju etaybitbinayũ be. O'yaũmũm ip iboceayũ be. Imẽn Jesus o'yamu'acoġ. Ya'ade jĩjã o'e. Ceweju etaybitbinayũ o'yaũm adeayũ be.

²⁰ O'jo'o'o soat ip. Iběġběġ ip o'e.

Cepoyat puje, Jesus eju etaybitbinayũ o'jat ico be. ¹² be ico o'ġunopapũn ip cepoyan—pão'a epoyan, axima epoyan tak. ²¹ Aġokatkayũ 5 mil be osodop ip. Aoyũ dak bekitkit eju, ade ip osodop. Adeayũ osodop ip—jekõnkõnayũ.

²² — Owap cuy wĩnãbu epeju kobe daġ — io'e jewēju etaybitbinayũ be. — Eyju cucum pima, ijoceayũ mujum puk õn ika be — io'e.

— Hm hm — io'e ip.

Õmõm ip kobe be. O'ju. ²³ Warara'acayũ o'guypit Jesus ika be.

Co'a kay jaḡepũḡ ma o'ju, jekawẽn ãm Deus eju. Oajẽm. Kabiok pima co'a jeje osunuy jaḡepũḡ ma.

²⁴ Kobe daḡayũ bit iodi bicũḡpe o'e ip. Wũy ma ipi bewi o'e ip. Tipodoy tibog cĩcã o'e. Kobe mupokupoḡ o'e kabidoxixi buye. Kopũḡ. Kopũḡ. Kopũḡ. O'subidoajẽm topabe.

²⁵ Kaxi jẽm awap ma xĩḡxĩḡ o'e. Idibi adopa daḡ xĩḡxĩḡ o'e.

Oajẽm jewēju etaybitbinayũ kay. ²⁶ Iparara jĩjã o'e ip. Tũybe axik sute iãn o'e ip iodi adopa daḡ xĩḡxĩḡ puye.

— Axik tu sute? — io'e ip.

O'jewãwã ip, iparara jĩjã buye.

²⁷ — Axik ma ḡu õn. Eya'õcam cuy epesop. Eypararam ḡu juy. Õn ã — Jesus o'e cebe ip.

²⁸ — Kariwa! — Pedro o'e. — Ën pima, “Ejot idibi jeje,” i ece owebe. “Ejot ijodi,” i juy ece owebe — Pedro o'e cebe.

²⁹ — Ejot — io'e.

O'jẽm kobe bewi. Xĩḡxĩḡ o'e idibi adopa daḡ, ajẽm ãm Jesus kay. ³⁰ Iparara bit o'e tipodoy buye. Imẽnpuye oakõm pin.

— Kariwa! — io'e. — Odaxijom ece iodi bewi — io'e ya'õberen.

³¹ O'jebumupaya Jesus dao ma. O'subuijik Pedro. O'jat. Jesus Pedro o'jat.

— Etabutbũt ma okay — io'e cebe. — Etabun cĩcã juy okay — io'e Jesus.

³² Kobe be oõm—xepxem. Kabido o'subido'ũm ġebuje bit.

³³ — Icẽm. Deus ipot ẽn — kobe beayũ o'e ip Jesus pe.

Jesus oibuyxin ip.

³⁴⁻³⁵ Iodi mudek puje, Genesaré eipi kay oajẽm Jesusyũ. Jesus itaybit o'e ip—Genesaré watwat. O'ju ip eipi daġ—soat taġ. Iwãtaxipiyũ dakoykoy o'e ip—soat. Iwãtaxipiyũ o'tojotjot ip Jesus kay.

³⁶ — Iwãtaxipiyũ esay ukpi mucay pin cĩcã je'ada am — io'e ip Jesus pe. Genesaré watwat o'e ip.

— Ha'a — Jesus o'e.

O'je'ada ip—soat o'ġucay'iyũ—soat iwãtaxipi top-ibiyũ.

15

¹ Fariseuyũ oajẽm Jesus kay Moisés ekawẽn imutaybitbin'ukayũ eju. Jerusalém ka bewiyũ osodop ip—soat ip.

(Kuyje Fariseuyũ oekuku ip aypapayũ'ũm'ũm ekawẽn taġ.

— Jekõn awap jewebuwywuy'uk'ũm pima, xipat ġu wuyxe — io'e ip kuyje. Imẽnpuye Fariseuyũ oajẽm Jesus kay.)

² — Apẽnpuye eweju etaybitbinayũ jewebu wuywuy'uk ġu ip, jekõn awap? — io'e ip Jesus pe. — Xipat ġu imẽn — io'e ip. — Wuyajojoyũ'ũm'ũm ekawẽn taġ ġu ip jekukum, jewebuwywuy ġu ip puye — io'e ip cebe.

3 — Pãm eyju? — Jesus o'e. — Apẽneju Deus ekawẽn tağ ġu eyju jekukum? Apẽneju wuyajojoyũ'ũm'ũm ekawẽn tağ acã eyju jekukum? Deus ekawẽn tağ ġu eyju jekukum — io'e Jesus cebe ip.

4 — Xipan cuy ebay ejukuk, exi dak, i.

Imẽn Deus ma juk o'e — io'e Jesus.

Jebay muymuy'ukat cuy epeyaoka, jexi muymuy'ukat tak, i.

Imẽn Deus o'e — io'e Jesus. 5 — Eyju warara'acat mukũyjojom pima bit, e'em: “ ‘Dinheiro kuka adi oğũm eywebe eybuywat am,’ i juy epe'e eyebay be,” ie'em eyju bit warara'acat mukũyjojom — io'e Jesus. 6 — Eyju dak e'em warara'acat pe: “Gebuje cũğ ma e'em ewebe ebay jukukuk xipan'ũm pima,” i — io'e Jesus. — Imẽn ma ajojoyũ'ũm'ũm ekawẽn tağ ip jekukum, Deus a'õ mubuyxi'ũm'ũmay eyju — Jesus o'e Fariseuyũ be.

7 — Wuyjuyũ muğuykuku'ukayũ eyju — io'e Fariseuyũ be. — Kuyje ma juk Isaías emuwẽn icẽmãn. Imẽn o'e:

8 “ ‘Deus kay oceju,’ i napa ma e'em iteyũ wuyjuyũ,” i. “Imẽnpit okay ġu ip,” i'e'em Deus, i juk o'e Isaías — io'e Jesus. 9 “ ‘Ën xipat,’ i te'e ma e'em ip,” i. “Imẽnpit xipat ġu òn ip cexe,” io'e Deus, io'e Isaías. “ ‘Deus ekawẽn eymutaybitbin oceju bit,’ i napa ma e'em ip. Imẽnpit wuyjuyũ ekawẽn acã adeayũ mutaybitbin ip,” ie'em Deus, i juk o'e Isaías — io'e Jesus.

10 Gebuje Jesus adeayũ o'tomuwã. Oajẽm ip.

— Ya'õpicũğcũğ cuy epesop, eyetaybit am — io'e cebe ip. 11 — Ajo òmòm eybi be iap ġu eyemukẽrẽrẽrẽn ġu — io'e. — Ajo cẽmcẽm eybi

bewi acã eymukêrêrêrên — io'e. — Iboap kay juy epegebu — io'e cebe ip.

¹² — Etaybit tu Fariseuyũ itakoma ekay iam—ekawên puye, itakoma iam? — ceweju etaybitbinayũ o'e Jesus pe.

¹³ — Wetaybit — Jesus o'e. — Kadaidip webay o'taidağuiaptip ju'uk Deus. Apên wuyju tipkêrêatip ju'uk ku bewi; imên puxim Deus fariseuyũ emumutaybitbinap ju'uk wuyağuy bewi — io'e Jesus.

¹⁴ — Eyağuybabi'ũm ġu juy itakomaayũ kay — io'e. — Ikukukat ita'ũmat puxim ip—Fariseuyũ. Ikukukat ita'ũmat pima, jekukukat tomuju wara'at ita'ũmat cucum pima, xepxem ma ip at'an je'e ipikũykũy be, ita'ũmayũ ma ip puye.

¹⁵ Ibocewi Pedro o'e:

— Wuywebe òmõmap ġu wuy-mukêrêrêrên—wuybinũn peat acã iat ekawên iba'arêm ocexe. I juy ece ocewebe apêğape ekawên, iba'arêm puye — io'e Jesus pe.

¹⁶ — Eyju adeayũ buxim: ka'ũmğuy eyetaybit — io'e Jesus. ¹⁷ — Ajo òmõm eybi be, ijop kapkam eydada be. Guyjom cêm cêm eywebewi — io'e.

¹⁸ — Ajo cêm cêm eybi dağwi, ixey mukêrêrêrên, eybinũn pewi cêm cêm puye — io'e.

¹⁹ — Soat em ijodiat jewağuydadam ikêrêat kay: warara'acat aokakam ip, warara'acat tayxi kaykay'uk ip, aoyũ kaykay'uk ip, warara'acat pubut tujupa'ũm'ũm'uk ip, warara'acat awêğ mukêrêrên 'uk ip, warara'acat awêğtatam ip. Soat eybinũn pewi jebapukpuğ, soat em ikêrêat kay ġebum puye acã — Jesus o'e. ²⁰ — Ijodiacat ikêrêat mujurũğrũğ'uk, aypapa'ũm'ũm ekawên

tağ jewebuwywuy'ũm puye ġu—soat em ikêrêat kay ġebum puye acã. Iġo aġuykêrêat acã eymukêrêrêrên. Iboam eytaybit ġu buk? — io'e jewēju etaybitbinayũ be.

²¹ Ibocewi o'ju. Jesus Tiro ka tēğ ma o'ju. Sidom ka tēğ ma dak oeku.

²² Ayacat oajēm Jesus kay—Canaã eipi wat—Judeu'ūmat.

— Kariwa! — io'e ya'õberen. — Etabotaid-abotbon cuy okay. Ibiõġbuk kêrêat kuġ o'it, ipiat'ajojom cĩcã ibiõġbuk kêrêat kuġ puye — io'e Jesus pe—Davi diwacat pe.

Ayacat ma i'it osunuy. ²³ O'jede ġu Jesus. Imēnpuye Jesus eju etaybitbinayũ o'jekawēn ip Jesus pe.

— Soat em ixē ayacat wuynomuju ma ya'õkarey. Esu'it mu'ada juy. Gebuje juy eġunapõn — io'e ip Jesus pe.

²⁴ — Iba'ore — io'e. — Deus omuju Israel naxeġebitbit kay acã — Jesus o'e. — Itabidaoat puximayũ kay—ovelha buximayũ kay — io'e.

²⁵ Jesus wap o'jēğ'aecõġcõğ ayacat.

— Kariwa — io'e. — Obuywan ece — io'e.

²⁶ — Ka'ũma. Xipat ġu oxe, bekicat xat'a yaxikxiġ pima, akurice be ya'om — io'e.

²⁷ — Icēmãn, Kariwa — io'e. — Imēnpit akuriceyũ wuyxat epoyat o'om. Mesa bewi i'at puje, akurice io'om.

²⁸ — Ka — io'e. — Wetaybit ġasũ okay etabut cĩcã iam — io'e. — Ebikuyap tağ e'it mu'ada oce — io'e. Ġasũ ma je'it o'je'ada.

²⁹ Ibocewi o'ju iodi be—Galiléiadi be. O'jeu. Oajēm co'a jeje Jesus. Oabik.

³⁰ Jesus kay oajēm ip—ade jījāayū. Taokērēayū dujotjon ajēmjēm o'e ip, ita'ūmayū dak, jekawēn pa'oreayū dak, warara'acayū iwātaxipipayū dak. Jesus kay imu'ada am ip o'tojot.

Oajēm ip. O'jomōḡ Jesus wap. Soat ip o'jomōḡ. Soat ip o'je'ada. ³¹ Yaḡuybabi'ūm o'e ip—adeayū, xīḡxīḡ pa'ore topibiyū o'jojoko ip puye. Yaḡuybabi'ūm o'e ip, kawēn pa'ore tūbisyū dak o'jojoko ip puye. Ita'ūm topibiyū tate o'e.

— Ka'ūmḡu xipacat Deus co'iat. Israel naxeḡebitbit Deus mubuyxi. Ixe a'ōbi o'je'ada ip — io'e yaḡuybabi'ūmayū.

³² Gebuje Jesus jeweju etaybitbinayū o'tomuwā.

— Wetabotaidabotbot adeayū kay — io'e Jesus. — Ibacā'ūm ip, ixat'ūm puye. Irere ip. Xepxep xet oweju ip jekukum. Gasū bit ixat'ūmḡu ip o'e. E daḡ jeku am iba'ore e'em cebe ip, irere jījā buye, ibacā'ūm puye ip. E daḡ ma ip kuka o'tao'ūm'ūm repibun puye dak — Jesus o'e jeweju etaybitbinayū be. — Obu'u kawēn ām cebe ip: “Eyduk'a kay juy epeyepit,” i, irere buye — io'e.

³³ — Pomawi pāo'a oceyabu soat muykōn ām? — io'e ip. — Ya'ūmḡu uk'a iḡo ka be. Iba'ore yabu am — io'e ip.

³⁴ — Pebūrū pāo'a opop? — io'e cebe ip.

— 7 be — io'e ip. — Pūḡpūḡ ma axima'it'it tak — io'e ip.

³⁵ — Kaxikxik'i epabik — Jesus o'e iboceayū be—adeayū be.

Oabikbik ip ipi ju.

³⁶ Pāo'a o'yabu Jesus—7 beat'a. Axima dak o'jat. O'jekawēn Jesus Jebay be—Deus pe.

— Bay! — io'e. — Xipat ěn, ocewebeam ocexat eġũm — io'e.

Soat xat o'takat Jesus—pão'a, axima dak. O'yamu'acoġ cĭcã. Ya'ade jĵã o'e. Ade axima dak, imu'acoġ puye. Iũmũm o'e jewegu etaybitbinayũ be. Cexat ũmũm o'e ip iboceayũ be. ³⁷ Soat ip o'jo'o'o ip. Ibeġbeġ iboceayũ o'e. Ixat o'jepoyat. 7 beap ico be o'ġunopapũn ip cepoyan—axima epoyan, pão'a epoyat'am tak. Jesus ewegu etaybitbinayũ o'ġunopapũn. O'tujowat ip. ³⁸ 4000 beayũ o'jekõn ip—aġokatkayũ. Bekitkiyũ dak o'jekõn ayacayũ eju.

³⁹ Gebuje Jesus ixeyũ ibeġbeġayũ o'ġuju. Kobe daġ Jesus pit o'ju Magadã ka kay.

16

¹ Fariseuyũ oajẽm ip, Saduceuyũ dak. Oajẽm ip Jesus kay. Pũġpũġ ajẽmjẽm o'e Jesus eju kawẽn ãm.

— Ocewebe i'e ba'oreat eġubapuk cuy ocewebe — io'e ip Jesus pe. — Deus a'õbacaap co buje, acetabun ěn Deus xewiat iap kay — io'e ip. Iboap muwẽn o'e ibuyxijo am.

²⁻⁴ — Oġubapuk ġu juy — Jesus o'e cebe ip. — Gasũacat ikẽrẽat kuġayũ ip. Deus kay itbut'ũmayũ ip. Eywebe i'e ba'oreat oġubapuk ġu.

— Kan pima eyju e'em, “Kuyajeat kabia idip ma e'em, kabi ipakpuk puye,” i. Kabia isum pima eyju e'em, “Muba'at oajẽm ġasũ, kabi ipakpuk puye, kabikerere buye dak,” i. Eyetaybit cĭcã apẽnape kabi ipakpukat iam, kabi kay aġ puye. Imẽnpit eyetaybit ġu apẽnape oce'e'eap iam. Ajo juk o'jebapuk Jonas pe iap puxim pit ġuyjom je'bapuk eyetabun — io'e Jesus.

Imēn Jesus o'jekawēn cebe ip, itaybit puye ip apēnape kabi ipakpukat iam, ijojom pima ip. Imēnpuxim Jesus e'e'ap cuk o'jojo ip. Itaybit kuka o'e ip Jesus bacaap Deus xewi osunuy iam.

— Kuyje Jonas o'jēm axima boğat uk pewi. Icēmān kuyjeacat pe i'e ba'oreat o'e. Imēnpuxim ġasū ağokatkat waram ġuto itait je'e, ce'ũ'ũayũ dopap pewi cēm puje xeku. Gasūacat pe i'e baōreat je'e xeku waram itaicap. Wara'at ġu eywebe i'e ba'oreat ġubapuk eyetabun—xeku waram itaicap acā Deus ġubapuk — io'e Jesus.

Ibocewi Jesusyũ o'ju ip wara'at ka be.

⁵ O'timudek ip. Oajēm wara'at ka be.

Pāo'a o'yadujowat ġu Jesus eju etaybitbinayũ, ġebum'ũm puye ip.

⁶ — Ağ cuy epesop Fariseuyũ epāo'a muyuhuhaptōm kay, Saduceuyũ enōm kay dak — Jesus o'e cebe ip.

⁷ Gebuje o'jekawēn ip jewewebe.

— Jesus imēn o'jekawēn wuywebe, pāo'a wuyadojot ġu buye — io'e ip.

Cedağ ġu o'e ip. ⁸ Jesus pit ixeyũ ekawēn o'ya'ĩjojo.

— Yopīt ma eyetabut okay — io'e cebe ip. — Apēnpuye eyewebebe kawēnwēn eyju: “Imēn xeku o'e, wuyju pāo'a kuğ ġu buye,” i? Imēn ġu juy epe'e — io'e Jesus. ⁹ — Eytaybit ġu buk? — io'e cebe ip. — Gebum ġu du eyju 5 be pāo'a oyaũm 5000 beayũ xat'am iap kay? Gebum cuy epesop iboap kay — io'e. — Gebum ġu du eyju pebürũ ico epeğunopapũnpũn yaepoyan? Gebum cuy epesop iboap kay dak — io'e.

¹⁰ — Gebum ġu du eyju 7 be pāo'a oyaũm 4000 beayũ xat'am iap kay? Gebum cuy epesop

iboap kay dak. Gebum ġu du eyju pebūrū ico epeġunopapūnpūn yaepoyan? Gebum cuy epesop iboap kay dak.

11 — Eyetaybit gu buk tu pāo'a muwēnuwēn ġu òn iam? Eyetaybin cuy. Aġ cuy ixeyū be pāo'a muyuhuhuaptōm kay—Fariseuyū epāo'a muyuhuhuaptōm kay, Saduceuyū epāo'a muyuhuhuaptōm kay dak — io'e cebe ip.

12 Imēneju itaybit ip Jesus pāo'a muyuhuhuaptōm i'e buje, Fariseuyū emumutaybitbinap i'e ojuy osunuy, Saduceuyū emumutaybitbinap tak. Imēn ip o'ġukūyjo. Xipat ġu cemumutaybitbin ip. Deus xe cedaġ ġu ip imutaybitbin—Fariseuyū, Saduceuyū dak. Wuyjuyū muġuykuku'ukayū ip osodop.

13 O'ju ip Cesaréia eipi tēġ ma—Filipe eipi tēġ ma. Oajēm.

— Abu xe'e òn wuyjuyū xe? — io'e cebe ip—soat waġo o'e.

14 — “Teku waram ġuto o'jetait'iat,” i'e'em ip—pūġpūġ e'em ip — io'e ip. — “Teku João Batista—waram ġuto o'jetait'iat,” pūġpūġpūġ e'em — io'e ip. — “Teku Elias—waram ġuto o'jetait'iat,” i'e'em warara'acayū — io'e ip. — “Teku Jeremias—waram ġuto o'jetait'iat,” i'e'em warara'acayū — io'e ip. — “Teku kuyjeat—Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat—waram ġuto o'jetait'iat,” i'e'em warara'acayū — io'e ip.

15 — Pām eyju? — io'e. — Abu òn eyxe bit? — io'e.

16 — Cristo ěn — Simão Pedro o'e Jesus pe. — Deus emunaẽ ěn. Soat em itaicat ipot ěn—Deus ipot ěn — io'e Jesus pe.

17 — Icēmān, Simão — Jesus o'e. — Ijoceayũ dak iboap ekawēn o'ḡuwēn ḡu ip ewebe—Deus acā—webay acā—kabi beat acā. Ecokcok ēn, João ipot, — io'e.

18 — Icēmān oḡuwēn ewebe: Ēn Pedro. “Deus ipot ēn,” exe iap ekawēn kay itabucayũ webek-itkin e'em ip, itabut puye ip. Okay itabucayũ oe'ũ ip ma'ḡu, jetai waram, ibaca jĩjã buye. Satanás ebekitkit bacaap podi ma e'em okay itabucayũ bacaap.

19 — Ajo cũḡ ma exe ijoce, iboap tak cũḡ ma je'e Deus xe kabi be — io'e Pedro be. — Ajo bit cũḡ ḡu exe ijoce, iboap tak cũḡ ḡu je'e Deus xe kabi be. Imēnpuye a'ōbi Deus emunaē kay itabucayũ jeedop ip Deus xe—okay itabucayũ. Deus soat kukan pima, cexe jeedop ip — Jesus o'e Pedro be.

20 — Gasũ dak cuy omuwēnuwēn epekuku ḡu wara'acayũ be. “Teku Deus emunaē,” i'ũmḡu juy epeku — io'e jewēju etaybitbinayũ be.

21 Jesus jewēju etaybitbinayũ mukũyjojo o'e apēn kuka o'jebapuk cebe iam.

— Jerusalém ka be oju — io'e cebe ip. — Ika watwat xipan ḡu okuk soat ip—Judeuyũ kukukayũ, paĩyũ kukukayũ, Moisés ekawēn imutaybitbin'ukayũ. Ipiat'ajom ōn, ixeyũ buye — io'e jewēju etaybitbinayũ be. — Waoka ip — io'e Jesus. — Imēnpit xepxep xet kap puje bit, waram ocetai — io'e Jesus.

22 Pedro ibodi ma o'tujowat jewēju, kawēn ām.

— Jaoka ḡu ip. Deus bikuyap tomuju ḡu, Kariwa — io'e Pedro. — Je'bapuk'ũma — io'e.

Imēn Pedro o'e Jesus pe. Imukorēm pin, Pedro xe xipat ġu kuka o'e imēn pima bit.

²³ O'jekorepēn Jesus.

— Mũğ ece! — io'e Pedro be. — Satanás ekawēn puxim ēn kawēnwēn. Satanás tak ibu'u owebe we'ũ ām adeayũ beam. Deus aġuy dağ ġu ēn jewaġuyġuy—ipi juacat aġuy dağ acā ēn. Imēnpuye Deus bikuyap tağ jekuku am, ēn omubu'un ojuy — io'e Jesus Pedro be.

²⁴ Gebuje Jesus o'jekawēn jeweju etaybitbinayũ eju.

— Oweju jeku pin pima, eywekay ma eyaġuyba'ũm cuy; eybu'um ġu dak cuy eye'ũ ām owebeam; wa'õ dağ tak cuy epeku — io'e cebe ip.

²⁵ — Imēneju owebeam eye'ũ buje, soat em eye-tait epesop Deus xe eye'ũap tomukadi. Eybu'u eye'ũ ām owebeam pima bit, epajēm ġu Deus kay — io'e. ²⁶ — Ajo-kuğ tak epesop soat tarekrek kuğ ipi juat kuğ, eybiõġbuk ipiatpi'ajojoap pe imēnpit? Ka'ũma kuğ ma! — Jesus o'e cebe ip. Tei'ũmġu soat em Deus xe wuydopaptem — io'e.

²⁷ — Soat waġo õn — Jesus o'e, kawēnwēn pima jewebeap pe ma. — Ocepit ma wekawēn to-jotjot'ukayũ eju, webay a'õbacaap eju dak, idip cĩcāap eju dak. Yajēm puje, teim je'ġũm soat pe—apēn oekuku iaptem — io'e. — ²⁸ Pũġpũġ pit jeedop wajēmap wiwim itabēğ—ijodiat. Oxe xe ma jeedop ip, soat kukan õn pima. Wajēmap co'ũm puje, je'ũ ġu ip — io'e Jesus—soat waġo o'e.

17

¹ 5 xet kap puje, o'ju ip co'a kay—yaumat'a kay. Jesus ebapũğ ma o'tujowat—Pedro, Tiago dak, João dak. Tiago kitpit osunuy ixé João. Jağepũğ ma o'tujowat ip.

Oajēm ip. ² Co'a jeje Jesus o'jewemuwarurun ebapũğayũ wap. Kaxi sopsepap puxim topasopsep o'e—Jesus topa. Iisuat puxim jekabek—Jesus ekabek. Irut cĩcã o'e.

³ Gebuje Moisés'ũm o'jebapuk, Elias'ũm tak. O'jebapuk ebapũğayũ wap. Jesus eju jekawēn âm o'jebapuk ip. O'jekawēnwēn ip Jesus eju.

⁴ Kawēnwēn eperé buje, Pedro o'e Jesus pe:

— Kariwa — io'e. — Xipat ma wuyju ijoce am. Xipat exe bima, xijap ojomõğ ijoce. Pũğ edopam ojomõğ. Wara'at Moisés'ũm dopam ojomõğ, wara'at Elias'ũm dopam — io'e Jesus pe.

⁵ Kabikerereat tak oajēm cekay ip—Jesusyũ kay. Isopsepat osunuy. Ixeyũ dak o'yajuy isopsepan. Deus isopsepat pidasewi o'jekawēn—kabikererereat pidasewi.

— Teku okpot. Ikukpin cĩcãat oxe. Omucok-cokap cĩcã okpot. Eya'õpicũğcũğ cuy epesop ya'õ kay — io'e—Deus o'e. Imēn kawēnwēn o'e Deus. Jesus muwēnuwēn o'e.

⁶ Ijo buje, ebapũğayũ o'jẽğ'aecõğcõğ ip. Iparara jĩjã o'e ip Deus kabikerereat pidasewi o'jekawēn puye. ⁷ Jesus pit o'jẽğ'aecõğcõğ'iyũ o'ğucay.

— Epe'ã y juy — io'e cebe ip. — Eypararam ğu juy epesop — io'e.

⁸ Jeakağ ip pima, Jesus ma o'jojojo ip. Ka'ũmğu warara'acayũ o'jojojo ip. O'ã y ip. O'kop ip Jesus

eju. O'kop ip co'a jejewi. ⁹ Kopkom pima, Jesus o'jekawēn ebapũğayũ eju.

— Gasũ ğu juy epejojoiap epeğuwēn warara'acayũ be — io'e cebe ip. — Guyjom pit epeyawēğmuwēnuwēn put, waram wetait puje — io'e—soat wağo o'e.

¹⁰ — Apēnpuye Moisés ekawēn ocemutaybitbin'ukayũ e'em, “Koap Elias'ũm omuyku,” i? — io'e ebapũğayũ Jesus pe.

Imēnpuye Jesus kawēnuwēn o'e. Elias muwēnuwēn o'e.

¹¹ — Elias'ũm awēğ itaybit ğu buye ip — io'e Jesus. — Elias'ũm co'iat kuy oajēm, soat muxipan am—wajēmap peam imuxipan. Adeayũ ağuyumarurun itabut am ip Deus kay — io'e Jesus. ¹² — Imēn Elias'ũm co'iat kuy oajēm ma ijoceayũ kay. Ixeyũ bit ixem itaybit ğu o'e—Moisés ekawēn eymutaybitbin'ukayũ. Warēmtağ ma ip o'jukuk. Ikērēm cĩcã ip o'jukuk. O'ğudadaibotbon cĩcã ip. Imēn ma òn tak ipiat osupì'ajojo, xipan ğu ip okuk puye — io'e Jesus—soat wağo o'e.

¹³ Imēn Jesus eju etaybitbin'ukayũ itaybit o'e Jesus ekawēn—João Batista ajēmap ekawēn.

¹⁴ Jesusyũ oajēm adeayũ kay. Iboceat o'jēğ'aecõğcõğ—ağokatkat. O'jēğ'aecõğcõğ Jesus wap.

¹⁵ — Okpot kay etabotaidabotbon cuy, Kariwa — io'e. — Axik opop cebe. Ipiat'ajojom ibiõğbuk kērēat pibun — io'e ağokatkat Jesus pe. — Ade em o'at'at daxa be. Ade em oakõmkõm idibi be — io'e.

¹⁶ — Eweju etaybitbin'ukayũ kay otojot. Okpot otojot. Imēnpit itaybit ğu ip ibiõğbuk kērēat mujēm

ãm. Iba'ore cebe ip okpot mu'ada am — io'e Jesus pe.

17 — Deus kay itabut'ũmayũ eyju! — Jesus o'e. — Soat em wara'at tağ epeyağuyğuy buye, eyetabut'ũm Deus kay. Soat em ikêrêan e'e buye dak. Puğũn oğuy eyxe? Ade koato eyxe oğuy bima dak, kuka eyeabut'ũm ma epesop okay. Imênpit ekpot etojot cuy okay ġasũ — io'e cebay be. O'tojot.

18 Ibiõğbuk o'ğukorêm Jesus.

— Ejêm — io'e Jesus ibiõğbuk kêrêat pe. O'jêm jekukat xewi—ağokatkat ipot xewi. O'je'ada ġaxĩn ma ibiõğbuk kêrêat kuğ topibit.

19 Yağepũğ ma bima, oajêm ip Jesus kay. Jesus eju etaybitbinayũ oajêm.

— Apênpuye ocewebe ibiõğbuk kêrêat mujêm pa'ore? — io'e ip cebe.

20 — Deus kay eyetabutbũt puye — Jesus o'e. — Deus kay eyetabucap yopĩt pima, ka'ũmğũ iba'ore kuka eywebe. Eyetabucap yopĩt pima, mostardada buxim acã okay eyetabucap pima, kuka epe'e co'a be: “Ecenapõn ijocewi. Wara'at ka be eju juy,” i. Iğo'a dak o'jenapõn kuka wara'at ka be — io'e cebe ip.

21 — Deus a'õbi'ũm pima bit, o'jêm ġu kuka ip—ibiõğbuk kêrêayũ. O'jêm ġu kuka ip ikukukayũ bewi. Deus kay ġebum pima, wuyju jekõnkõn ġu e'em acã o'jêm ip, Deus eju wuyekawênwên'uk pima dak — io'e Jesus.

22 Gebuje o'je'aweroro Jesusyũ Galiléia eipi be.

— Soat wağo õn — Jesus o'e cebe ip. — Ipi juacayũ odujowan ip oaoka pinayũ kay. 23 Okay itakomaayũ oaoka ip. Imênpit ebapũğ kabia kap

puje, òn pit waram ocetait Deus a'òbi — io'e aweroayũ be. Iměn Jesus o'e buye, iğuycũğcũğap kuğ ma acã ip o'e—aweroayũ o'e.

24 Cafarnaum ka kay oajēm ip. Israel naxeğebitbit pewi dinheiro bubu'ukayũ osodop ibo ka be. Deus eju kawēnwēnap'a muxipanpan'ukayũ beam ibubum o'e ip.

— Emutaybitbin'ukat dinheiro je'ğũm tu ibubu'ukayũ be Deus eju kawēnwēnap'a muxipanpan'ukayũ beam? — io'e ip Pedro be.

25 — Hm hm — Pedro o'e. — Je'ğũm — io'e.

O'jepit. Dexe. Jesus o'jekawēn Pedro eju.

— Apēn xipat exe, Simão? — io'e. — Abu-bewi ipi kukukayũ dinheiro je'jat ip? Jekpotpoyũ bewi du? Wara'acayũ bewi ġu xe'e? — io'e Pedro be.

26 — Jekpotpoyũ bewi ġu—wara'acayũ bewi acã — io'e.

— Hm hm — Jesus o'e. — Imēnpuye ipi kukukat ipotpoyũ dinheiro je'ğũm ġu ip dinheiro bubu'ukayũ be — io'e Jesus. — Imēnpuxim Deus ipot tak dinheiro je'ğũm ġu juy Deus eju kawēnwēnap'a muxipanpan'ukayũ be.

27 — Inaka wuyju dinheiro ağũm cebe ip — Jesus o'e. — Itakomãn ġu juy ip wuykay. Eju iodi kay — io'e Pedro be. — Piğa ejoxik cuy idibi be — ie'em. — Axima juy eju'uk piğa bewi koap ma. Axima bi ixik puje, dinheiro'a eyadobuxik axima bi be. Axima bi bewi eyabu juy — io'e.

— Ibo'a eyadujowat dinheiro bubu'ukayũ kay Deus eju kawēnwēnap'a muxipanpan'ukayũ beam—dinheiro'a. Yamuxipanpanayũ dei je'e owebewi, ewebewi dak — io'e Jesus Pedro be.

— Hm hm — io'e Pedro.

O'ju. O'yabu. O'yaũm.

18

¹ Gaxĩn ma oajẽm ip—imutaybitbinayũ. Oajẽm Jesus kay, Pedro cẽm awap.

— Abu je'e ya'õbuyxian wuy'in warara'acat podi ma, Deus xe acesop pima? — io'e ip Jesus pe.

² Imẽnpuye Jesus bekicat o'tomuwã jekadi am. Jesusyũ bidase cũg'i osunuy bekicat.

³⁻⁴ — Wara'acat podi ma wuyetabun ibuyxiat pin'ũmat. Bekicat puxim ixe. Iğasũ xipacat xeku Deus xe, soat kukan pima õn. Iboap kay juy ģebum epesop — io'e Jesus cebe ip. — Wara'at tağ jekukum epesop — io'e cebe ip. — Bekicat puxim cuy epesop. Apẽn ite bekicat ya'õbaca pin ģu, imẽn tak eyju eya'õbaca pin ģu juy epesop. Eya'õbaca pin'ũm pima, xipan epeyeku Deus xe. Eya'õbaca pin pima, Deus xe ģu epesop, soat kukan pima õn — io'e Jesus.

⁵ — Eyju xipan bekitkit kuğ pima, xipan okuğ tak epesop — io'e Jesus. Ijop bekicat Jesus itabun'isuat puxim. Jesus tieğ Jesus kay itabun'isuat ju'kuk xipan pima, Jesus tak ju'kuk xipan ijo'iat.

⁶ — Bekicat mubu'un puje okay itabut am, ikẽrẽat mujurũğrũğ eyju, okay itabucat mubu'un puje. Imubu'un puje, Deus cuy ipiat supi'ajoat eykay. Imẽn ey'e awap, xipat kuka juk o'e wita'a yaboğat'a mukirik am eyağobu eju iodi be ey-muakõm — io'e cebe ip. ⁷ — Oğuycũğ cĩcã, eyju wara'acat mubu'un pima, okay jetabut am. Okay itabucat ikẽrẽan e'e ip, warara'acat cocom ip pima—ikẽrẽan e'e'ukayũ jojom ip pima. Imẽnpuye

ikêrêan e'e'ukayũ itabotaidadotbot cîcã jeedop ip, wara'at osubuyxijo buye.

8 — Epeyepere juy ikêrêat muğugêap eybõmbicuk pima bit purut ka. Eybu'ũm pima bit purut ka, ikêrêat epeğugê ğu. Imên eyajêm Deus kay, ikêrêat muğegêm ğu buye. Xipat kuka o'e eyõm âm Deus kay pũğpu bima dak. Xipat ğu kuka o'e eyõm âm ipiat'ajojoap pe xepxepu ma—daxa epirêm'ũmap pe.

— Epeyepere juy ikêrêat mujurũğrũğap. Eyĩ'ũm pima bit purut ka, ikêrêat epeğujurũğrũğ ğu. Imên kuka eywebe ipiat'ajoap puxixim, daxa epirêm'ũmap pe eyjuap puxixim. Imên eyajêm Deus kay, ikêrêat kay ğu epekuku buye. Xipat kuka o'e eyõm âm Deus kay taokêrêat pima dak. Xipat ğu kuka o'e eyõm âm ipiat'ajojoap pe taokêrêat'ũmat ma—daxa epirêm'ũmap pe.

9 — Epeyepere juy jeakap ikêrêat kay. Eyeta'ũm pima bit purut ka, ikêrêat epeğegê ğu, ipiat'ajoap puxixim, daxa epirêm'ũmap pe eyjuap puxixim. Imên ikêrêat muğegê'ũm pima, eyajêm Deus xe, ikêrêat kay ğu buye. Xipat kuka o'e eyõm âm Deus kay pũğta bima dak. Xipat ğu kuka o'e eyõm âm ipiat'ajojoap pe xepxepa ma—daxa epirêm'ũmap pe.

10 — Eyday'em'um cuy epesop — io'e jewēju etaybitbinayũ be. — Okay itabun'isuayũ mubekitkin ğu juy epesop. Ioce eywebe, Deus ekawên tojotjot'ukayũ ixeyũ kuğ soat em. Deus ekawên tojotjot'ukayũ jebikuyap tağ cepit put ip Deus kay, ceweju kawên âm—webay eju—kabi beat eju. Imên puye eyday'em'um cuy epesop — io'e Jesus

cebe ip. ¹¹ — Soat waḡo òn. Ijodi ojot ikêrêat murũḡrũḡ'ukat taxijo am — Jesus o'e. — Imênpuye okay itabun'isuayũ mubekitkin ḡu juy epesop — io'e cebe ip.

¹² Jesus wuymutaybitbinap ekawên o'ḡuwên cebe ip ḡebuḡe bit.

— Apên kuka o'e jeõhõyũ kukukat, iõhõ oitabidao bima? Jeõhõ kudadam je'e xeku. 100 be iõhõyũ—ovelha. Pũḡ ixeyũ'in pit oitabidao bima, kudadam je'e. Co'a koreren taḡ warara'acat kõnkõn pima, je'ju itabidaoat kuda am. 99 beayũ bewi je'ju — io'e.

¹³ — Icêmãn òn e'em eywebe, itabidao top-ibit tobuxik puḡe, icokcok cĩcã ma je'e, jeõhõ o'tobuxik puye. Icokcok cĩcã je'e itabidaoat kuḡ oexe buye. Itabidao'ũmayũ kay icokcokap podi ma je'e itabidaoat kay icokcokap — Jesus o'e cebe ip. ¹⁴ — Jeõhõyũ kukukat ibu'u jeõhõ be itabidao am. Imênpuxim Deus ibu'u pũḡ pe ma okay itabun'isuayũ be ma wũy ma jedop am jexewi—wuyebay xewi—kabi beat xewi — io'e Jesus.

¹⁵ — Eykitpit ikêrêat eywebe e'em pima, epeyekawên ceweju. Iboap ikêrêat muwênuwên cuy epesop. Eyaḡuypũḡ ma epeyekawên eykitpit eju. Eyekawên kay bima, eyburem epesop—eykitpit, eyju dak — io'e Jesus. ¹⁶ — Eyekawên kay'ũm pima bit, eyweju epetujowat pũḡ, xepxep eyekawên co am. Waram cuy epeyekawên eykitpit eju. Eywejuayũ juy imên e'e'eap ya'ĩjo.

— Ya'ĩjo buḡe, soat jekawên put wuyjuyũ be: “Aceya'ĩjo soat e'e'eap. Imên o'e,” i. Imên xepxep

ekawēn taḡ, ebapũḡ ekawēn taḡ ḡu xe'e'i. Imēn opop ibararak Deus ekawēntup pe — io'e Jesus.

17 — Ixeyũ ekawēn kay'ũm pima dak, okay itabucayũ mukũyjom cuy eyju, jeawero puje ip. Ixeyũ ekawēn kay'ũm pima bit, Judeu'ũmat puxim epejukuk—eykipit epejukuk. Wuywebewi iecuḡap peam dinheiro bubu'ukat puxim epejukuk—cekay'ũmat puxim — io'e cebe ip.

18 — Icēmān e'em ōn eywebe. Ipi juacat pe, “Deus xe cũḡ ma ekukuap,” i ey'e buje, kabi be bima iboap kukuap cũḡ ma je'e. Ipi juacat pe, “Deus xe cũḡ ḡu ekukuap,” i ey'e buje bit, kabi be bima iboap kukuap cũḡ ḡu je'e Deus xe — Jesus o'e cebe ip.

19 — Xepxem kawēnwēn pima eyju Deus eju pũḡ taḡ ma, eybikuyap taḡ ma webay je'e eywebeam—kabi beat je'e — io'e cebe ip. 20 — Xexep xe'e, ebapũḡ ma xe'e omubuyxi am jeawerorom pima, ōn tak e'em ixeyũ xe — io'e.

21 Gebuje Pedro o'jekawēn Jesus eju.

— Ocexe ibuyxiat — io'e. — Pebũrũ em cuy oceḡebu ḡu ikērēat kay? —owebe okitpit ikērēān e'eap kay? 7 em ma du? — io'e Jesus pe.

22 — Ka'ũma — Jesus o'e. — 7 em ḡu ma. Ade em ma—490 em ma — io'e Pedro be.

23 Pedro ekawēn buye, Jesus o'jekawēn iboceayũ be. Deus soat kukanap muwēnuwēn o'e. O'jekawēn iboceayũ mutaybĩbin.

— Webay ipi kukukat puxim — io'e Jesus. — Kabi beat webay. Imēnpit ipi kukukat puxim. Ipi kukukat oajēm jekapikpik'ukayũ kay. Kapikpik'ukayũ bewi ceweroaptei bu am, oajēm ipi kukukat.

24 — Koap em kapikpik'ukat o'tujot ip jekariwa be. Ade jĩjã ceaweroap o'e—mil be dinheiro'a—prata muḡẽḡẽat'a. ²⁵ Imēnpit ixe kapikpik'ukat kaka ḡu dinheiro. Cedinheiro o'e ḡu ceaweroap teida am. Imēnpuye jekariwa ja'õbi o'ḡuju soat tuk'a beat ũm ãm, teida am—itayxi ũm ãm, ipotpoyũ ũm ãm tak. ²⁶ O'jẽḡ'aecõḡcõḡ cewap.

— “Imēnpuk,” io'e jekariwa be. “Oteida ḡuyjom soatei,” io'e kapikpik'ukat.

²⁷ Kapikpik'ukat a'õ buye, cekariwa itabotaidabotbot o'e cekay.

— “Eaweroaptei eḡũm ḡu juy owebe,” cekariwa o'e cebe. “Pũḡ em tak ka'ũma,” io'e kapikpik'ukat pe.

— “Xipat cĩcãat ãn,” io'e kapikpik'ukat.

²⁸ — O'ju. Kapikpik'ukat o'ju jebureyũ kay—kapikpik'ukayũ kay. Dao ma o'topabijuk jekapikap peayũ. Pũḡ ma ceaweroap 100 dinheiro osunuy. Yopĩt ma dinheiro osunuy. O'jat jebure yaḡobu eju.

— Gebuje o'yaḡobuaha.

— “Eaweroap owebe eteida,” io'e.

²⁹ O'jẽḡ'aecõḡcõḡ cewap.

— “Obure!” io'e. “Etabotaidabotbot okay,” io'e. “Õn soat oteida ḡuyjom—weaweroap,” io'e jebure be.

³⁰ — Ixe imēnpit: “Ap!” io'e. “Gaxi ma õn cekay,” io'e.

— “Iba'ore. Dinheiro kuḡ ḡu õn,” io'e.

Imēnpuye ibure daomũnmũnap'a be o'ḡuju.

— “Eaweroap teida buje acã, ecejẽm,” io'e ibure.

³¹ Warara'acat kapikpik'ukayũ itakoma ip o'e jebure awẽḡ cocom pima.

— Gebuje ip jeipi kukukat pe o'ju. Soat o'ġuwēn ip jeipi kukukat pe — io'e Jesus.

³² — Gebuje kapikpik'ukat ekariwa o'tomuwā.

— “Kapikpik'ukat,” io'e. “Xipat'ūmat,” io'e cebe. “Juk ece owebe, ‘Imēnpuk. Guyjom cuy oteida,’ i. Imēnpuye eteida'ūmap kay kuy ġebum ġu oce. ³³ Wetabotaidabotbot oġuy ekay ōn pit. Imēnpuxim ma juy eġuy ēn tak ebure kay,” io'e — io'e Jesus.

³⁴ — Kariwa itakoma jījā o'e kapikpik'ukat kay. Imēnpuye o'ġuju daomūnmūnap'a be ipiat'ajo am.

— “Teida buje acā dak ecejēm,” io'e cebe. ³⁵ Eyju dak eyetabotaidabotbot'ūm pima eywaġoyū kay, ikērēat kay ġebum puye; imēnpuxim webay dak—kabi beat tak itabotaidabotbot ġu je'e eykay, ikērēat kay ġebum puye — io'e Jesus cebe ip.

19

¹ Jekawēn epere buje, Jesus Galilía eipi bewi o'ju. Jepitpin o'e Jesusyū. Judía eipi kay oajēm. Wara'at kadi be ma oeku. Jordāodi wīnābu ma oeku. ² Adeayū o'ju Jesus tomuju. Ade jījā. O'ju ibo ka beayū—iwātaxipipiyū Soat o'ġu'ada. Judía eipi be o'ġu'ada Jesus.

³ Fariseuyū oajēm ip cekay waram. Jesus a'ō muwarurunap ojuy ip.

— Wuyawēwēap taġ tu wuytayxi epereperem, wuyxe cūġ'ūmap taġ jekukum pima xeku? — io'e ip cebe.

⁴ — Epetupco juy Deus ekawēntup — Jesus o'e cebe ip. — Imēn ibodup e'em:

Kuyje soat muġēġē'ukat aġokatkat o'ġuġē, ayacat tak. Ixeyū o'ġuġē xepxem ma jekuku am, i — io'e Jesus.

5-6 — Imēnpuye Deus o'jekawēn cebe ip— aḡokatkat pe, ayacat pedak.

Jetayxi bu buje, aḡokatkat cēm cēm jebay duk'a bewi, jetayxi eju cucum. Jektop pu buje, ayacat tak jektop eju cucum, i.

Xepxep ma ip. Imēnpit pūḡat puxim ip o'e jewekuḡ soat em jewewēju ip cucum puye. Imēnpuye eytayxi juy epeyepere ḡu. Pūḡat puxim eyju Deus a'ōbi. Deus xe eyju pūḡ ma — io'e Jesus.

7 — Apēneju Moisés o'e: “Eytayxi epere pin pima, ‘Otayxim ḡu ece ḡasū bit’ iaptup cuy epetup-mubararak. Gebuje ibodup epetupūm ayacat pe, epere am,” i?

8 — Moisés imēn o'e, eybu'u jījā buye ya'ō daḡ jeku am. Kuyje bit imēn ḡu o'e. Kuyje Deus soat o'ḡuḡē.

9 — Ibocewi e'em ōn eywebe. Aḡokatkat jetayxi epere buje, wara'at pu am pima, ikērē cīcāat muḡēḡēm. Itayxi koapat jektop eju acā o'jepo. Imēn pima, ixē aḡokatkat ikērēat muḡēḡēm itayxi be. Imēnpuye ikērēat o'ḡubapukpuk ixē aḡokatkat — Jesus o'e.

10 — Ibu'u'u ip pima jewewekay, xipat kuka o'jewebumūn ḡu — io'e ip—Jesus eju etaybitbi-nayū o'e cebe.

11 Gebuje Jesus o'jede.

— Soat pe ḡu ōn e'em imēnpit. Pūḡpūḡ ma iḡo ekawēn taḡ jekukum. Deus ixeyū mubacan'ūm pima, iba'ore cebe ip jaḡepūḡ ma jeku am.

12 — Iḡo ekawēn taḡ jewebumūnmūn ḡu ip Deus a'ōbi. Deus soat kukanap kay jījā ip. Imēnpuye jewebumūnmūn ḡu ip. Warara'acat pit jewebumūnmūn ḡu ip—aḡokatkayū. Jewebumūnmūn

ġu jekapap pibun; iba'ore cebe ip ayacat mu'ukreġ am. Warara'at tak jewebumūnmūn ġu pūġ ma o'subudakacap pibun; iba'ore cebe dak.

— Imēneju soat pe ġu ōn e'em. Iġo ekawēn kayayū be acā ōn e'em. Cekay butayū iġo ekawēn taġ cuy jekukum ip — io'e.

¹³ Gebuje iboceayū bekitkit o'tojot ip Jesus kay. Bekicat yabi jeje jebumōġ ām, o'tojot Jesus kay. Bekicat peam kawēn ām Deus eju, o'tojot ip.

— Bekicat cuy epetojot ġu juy Jesus kay — io'e ceweju etaybitbinayū iboceayū be. Imēn iboceayū o'ġukorēm ip.

¹⁴ — Āġ jeedot ip bekitkit okay — Jesus pit o'e. — Imubu'un ġu juy okay imudot am. Ixe bekitkit oxe yajēm pin ip. Imēnpuxim Deus soat kukanap kabia soat ip yajēm pin oxe—okay itabucayū — io'e. — Imēnpuye epeġudot cuy okay — io'e.

¹⁵ O'jebumōġ bekitkit abi jeje, bekicat peam kawēn ām Deus pe. O'ju.

¹⁶ Pūġ em ibubut adeat oajēm Jesus kay.

— Omutaybitbin'ukat! — io'e Jesus pe. — Soat em Deus xe oġuy pin wetait. Apēn xipacat oce'e juy, soat em cexe oġuy am? — io'e.

¹⁷ — Apēnpuye ecekawēn owebe, “Apēn xipacat oce'e juy?” i. Pūġ acā xipat cīcāat. Deus xeku. Apēn wuye'ajojoyū'ūm'ūm pe Moisés o'e iap taġ cuy jekukum ecesop — io'e. — Imēn jekukum pime, etait eġuy cexe soat em.

¹⁸ — Ajo a'ō daġ cuy oceku Moisés ekawēn'in? — io'e.

— Iġo a'ō daġ — io'e Jesus.

Warara'acat epeyaoka ġu juy, i. Wara'acat tayxi kay ġu juy, i dak. Eybukuruġ ġu juy epesop, i

dak. Warara'at awẽğ mukẽrẽrẽrẽn ġu juy epe-sop, i dak. ¹⁹ Ibuyxim cuy eyebay epejukuk, eyxi dak, i dak. Eyxeat ikukpin epejukuk eye-wekukap puxim, i dak — io'e Jesus.

²⁰ — Ijop ekawẽn tağ ojekukuku—soat tağ — io'e. — Ajo dak ġuto oğũğẽ? — io'e.

²¹ — Soat tağ oweju jekuku am, ebubut cuy eteida—soat ma. Ibo juy dinheiro tei'ũma eğũm tadaibocayũ be — io'e. — Imẽn e'e buje, ade je'e ebubut kabi be — io'e.

— Gebuje ejot okay, oweju jekuku am soat em — io'e Jesus.

— Iba'ore — io'e.

²² Iğuycũğ cĩcã o'e, Jesus ekawẽn puye, ibubut ade jĩjã buye. Tacup o'e jebubun. O'jenapõn ixẽ.

²³ Gebuje Jesus o'jekawẽn jeweju etaybitbinayũ eju.

— Iba'ore jĩjã ibubut adeat õm ãm Deus xe kabi be — io'e cebe ip. — Ibu'u jĩjã ip Deus a'õ kay ãm, itabut cĩcã ip jebubut kay buye. ²⁴ Camelo ikap pa'ore awi daobi'atok tağ. Imẽnpit ibodi ma iba'ore ibubut adeat õm ãm Deus xe, kabi be — io'e.

²⁵ Jewağuy muğẽğẽm o'e ip, iboap co buje.

— Abu jewedaxijo but? — io'e ip.

²⁶ Imẽnpuye Jesus o'jeak cekay—iboceayũ kay.

— Wuywedaxijo ba'ore soat em Deus xe wuy-dop am — io'e cebe ip. — Deus pe bit soat i'e but — io'e. — Deus pe soat daxijo but — io'e Jesus.

²⁷ — Pãm oceju? — Pedro o'e. — Kuy soat ocesuiwat eweju jeku am. Ajo dak ocejat? — io'e.

²⁸ — Icẽmãn õn e'em eywebe. Soat wağõ õn — io'e Jesus. — Ipi be wepit puje, iisu e'em

soat ma ipi dağ. Xik'i e'em òn. Israel diwacayũ kay ya'íjojo oce'e. Wa'òbuyxi jĩjãat oce'e. Ajo xipat Deus xe iap oğuwẽn cebe ip—ajo xipat'ũm Deus xe iap tak. Eyju ma dak Israel diwacayũ epeyewede—12 beayũ diwacayũ. Eyju dak xixik'i epesop. Epeğuwẽn cebe ip ajo xipat Deus xe iap, ajo xipat'ũm Deus xe iap tak.

²⁹ — Owebeam soat xewi o'juiayũ ade jĩjã je'jat ip. 100 beat je'jat ip. Jeduk'a bewi o'juiayũ, jeipi bewi o'juiayũ dak, jebadipyũ xewi o'juiayũ dak; jewağo xewi o'juiayũ, jekitpit xewi o'juiayũ, jebay xewi o'juiayũ, jexi xewi o'juiayũ, jekpotpoyũ xewi o'juiayũ, jedaxityũ xewi o'juiayũ—soat ip ade jĩjã xipacat je'jat ip. Deus xe dak itait jeedop ip soat em — io'e Jesus. ³⁰ — Ade ya'òbuyxiayũ'in yopĩcayũm jeedop ip. Ade yopĩcayũ'in ya'òbuyxiayũm jeedop ip — io'e Jesus.

20

¹ Deus soat kukan pima, uva'a kuğ jekat peat puxim ixé. Xeku kapikpikayũ kudadam o'e, jewebeam kapik am. Imẽn Jesus ekawẽn o'e jewejuacat mutaybit am. Wuymutaybitbinap muwẽnuwẽn o'e—imẽnpuximap ekawẽn.

— Ixe uva kuğ jekat peat o'ju jebuywatwacayũ kudadam. Kabia isum o'ju, jekat pe tujowat am — io'e. — O'ju — io'e.

² — “Gasũ epeju, okat pe obuywat am,” io'e cebe ip—soat pe. “Pũğ kabia oteida—eyekapikapteim. Okat pe eyepere buje, oteida. Pũğ isurũğat'a eyekapikaptei e'em—prata'a,” i. Imẽn o'e cebe ip, iboaptei ibabi dağ o'e buye—jeka beacat pabi dağ.

— “Xipat,” io'e ip.

Imēnpuye soat o'ju ip ikat pe, ibuywan.

³ — Kabia isusu ma o'ju waram kapikpikayū kuda am. 9 hora bima o'ju. O'tobuxik warara'acayū—xerem ġu pēnpēnayū.

— Oajēm ka'ūmġu pēnpēnayū kay. Ceaweroroap pe oajēm—tarekrek muxipanap'a be.

⁴ — “Epeju okat pe. Oteida eywebe eykapikaptei—ajo cūġ ma iaptei,” io'e cebe ip.

— “Hm hm,” io'e ip. “Ebuywan oceju.”

⁵ Imēnpuye ip o'ju.

— Kariwa waram o'ju. Kaxicuġ ma waram o'ju. Uvadip kat iwat o'ju. Warara'acayū o'tujowat jekat pe, kapik am.

— Katpujesu warara'acayū o'ġuju jekat pe, kapik am tak. 3 hora bima o'ġuju.

⁶ — Katpuje oeku. 5 hora bima, oeku. Warara'acayū o'tobuxik—ka'ūma pēnpēnayū. Ceaweroroap pe ip o'e.

— “Apēnpuye eyju kabia bun kapikpiġ ġu?” io'e cebe ip.

⁷ — “O'e ġu ocewebe buye, oceju ġu,” io'e ip.

— “Ġasū bit eyju dak òn jeymuju. Oteida eywebe,” io'e.

— “Hm hm,” io'e ip.

Imēnpuye o'tujowat jekat pe, kapik am.

⁸ — Kaxi cēm pima, ixu uvadip kat iwat jedinhoiro kukukat o'tomuwā.

— “Kapikpikibiyū etomuwā juy, cekapikaptei ūm ām,” io'e. “Katpuje ajēmibiyū ekapikaptei juy eġūm cebe koam. Gebuje katpujesu ajēmibiyū be juy eġūm. Gebuje kaxicuġ ajēmibiyū be. Gebuje

kabia isusu ajēmibiyũ be. Kabia isu ajēmibiyũ ekapikapteĩ eġũm kanomũm,” io'e cebe.

— “Hm hm,” io'e jekariwa be.

⁹ — Katpuje ajēmibiyũ o'tomuwã 5 hora be ajēmibiyũ. Cekapikapteĩ o'ġũm cebe ip, ajēm puje. Pũġ kabia ekapikapteĩ o'ġũm cebe ip. O'jat. O'ju ip.

¹⁰ — Kabia isu ajēmibiyũ ekapikapteĩ o'ġũm kanomũm. Tũybe ade ocejat ocekapikapteĩ iãn o'e ip. Imēnpit ibitbit ma ip o'jat jedinheiro—jekapikapteĩ—katpuje ma ajēmibiyũ ekapikapteĩ, kabia isu ajēmibiyũ ekapikapteĩ dak. ¹¹ Imēnpuye uvadip kat iwat kay ip o'e jemãmãmãm.

¹² — “Katpuje acã kapikpiġ o'e ip—wara'acayũ. Cũġ ġu o'e tei jo'iat kuka ocedei,” io'e ip. Jemãmãmãmã ip. “Pũġ hora acã kapikpiġ o'e ip. Ocejũ bit kapikpiġ soat em ma—kabia isum pima, kaxicuġ pima dak. Kajepi kuġ cĩcã oceju, kapikpiġ puye,” io'e ip.

¹³ — “Obure,” io'e uvadip kat iwat jemãmãmãmãat pe. “Xipat õn. Oġũm ekapikapteĩ wa'õ daġ. Cũġat õn.

— “‘Pũġ kabia ekapikapteĩ oteida—eyekapikapteim,’ i'e buje, ĩn tak ‘Xipat,’ iecẽ owebe,” io'e jemãmãmãmãat pe. ¹⁴ “Imēn eywebe oġũm, katpuje ma ajēmibiyũ be dak oġũm,” io'e. “Teku ekapikapteĩ,” io'e. “Etujopit eduk'a kay,” io'e.

¹⁵ — “Etakoma ġu okay eġuy, odacup ġu buye,” io'e cebe. “Wedinheiro ma beku,” io'e. “Õn bũrũku poro teida pin,” io'e uvadip kat iwat jemãmãmãmãat pe.

16 — Imēntak — Jesus o'e. — Deus icēmat cīcāat. Ajo xipat cexe iam, ajo xipat ġu cexe iam kawēnwēn je'e soat pe. Soat ijo'in ma je'e — io'e Jesus. — Imēnpuye ade ya'ōbuyxiayū'in yopīcayūm jeedop ip. Ade yopīcayū'in ya'ōbuyxiayūm jeedop ip — io'e.

17 Jerusalém ka kay cucum pima, Jesus jewēju etaybitbinayū jewekay o'tomuwā adeayū parakpewi. O'jekawēn cebe ip.

18 — Eya'ōpicūḡcūḡ cuy epesop! — io'e cebe ip. — Jerusalém ka kay cum wuyju — io'e Jesus. — Soat waḡo ōn. Iboceayū osubamukirik, okay itakomaayū be odujowat am—paīyū kukukayū be, Moisés ekawēn imutaybitbin'ukayū be dak. “Ikērēat kuḡ ēn ocexe,” i je'e ip owebe — io'e Jesus. — “Eje'ū juy,” i je'e ip owebe — io'e.

19 Judeu'ūmayū be odujowat ip — io'e. — Owaywayway jījā je'e ip. Omupokupok ip. Korosa jeje oba mupaya ip. Oaoka ip. Imēnpit xepxep xet kap puje, waram ḡuto ocetait — io'e 12 beayū be.

20 Gebuje Zebedeu tayxi oajēm Jesus kay. Je'iyū eju oajēm—aḡokatkayū eju. Ojēḡ'aecōḡcōḡ Jesus wap. Ibikuyap kay o'e Jesus xewi.

21 — Ajo-kay ēn? — io'e Jesus cebe.

— O'iyū dak imēn cekay, pūḡ xik'i eba'at kadi, wara'at eba'ūḡat kadi. Imēn ōn cekay, ēn soat kukan puje — io'e. — I juy ece owebe: “Ekawēn taḡ oce'e ewebe,” i — io'e Jesus pe.

22 — Iba'ore — Jesus o'e cebe ip. — Eyetaybit pūn'ūma eyju iboap ojuyjuy oxewi. Apēn owebe ipiat o'supi'ajoat ip iap puxim tu eywebe dak ip-iatsupi'ajoat ip? — io'e.

— Hm hm — io'e ip. — Ocewebe dak ipiatsupia-joat ip apēn ewebe ipiat o'supi'ajoat ip iap puxim — io'e Zebedeu ipotpoyū.

²³ — Ha'a — io'e Jesus. — Apēn owebe ip ipiat o'supi'ajo iap puxim ma eyju dak ipiat epe-supi'ajojo — io'e cebe ip. — Imēnpit wa'ōbi ġu jeedop ip oba'at kadi—webay a'ōbi acā jeedop ip. Wa'ōbi ġu jeedop ip oba'ūġat kadi—webay a'ōbi acā jeedop ip. Deus a'ōbi acā ixeyū iboka kaxikxik'i jeedop—Deus o'taēiyū — io'e Jesus.

²⁴ Warara'acat iboam co buje bit, itakoma o'e ip xepxepayū kay—Zebedeu ipotpoyū kay. 10 beayū itakoma o'e ip.

²⁵ Imēnpuye Jesus:

— Epesot cuy okay — io'e cebe ip—soat pe. — Eyetaybit Judeu'ūmayū kukukayū soat em ya'ōpuruġ jebekitkiyū mujujum iam — io'e cebe ip. — Ikukukayū soat em big ma jebekitkiyū mukapikpiġ'uk ip iam — io'e. — “Oca'ōbuyxi jījā,” i'e'em ip jebekitkit pe soat em. ²⁶ Eyju bit ka'ūma. Imēn ġu juy epeyewekuk. Eyju bit kariwaboġ pin pima, warara'acat puywatwan cuy epesop.

²⁷ Ya'ōbuyxian pin pima, eybureyū beam tei'ūma epeyekapikpik cuy — io'e Jesus.

²⁸ — Imēntak soat waġo ōn — Jesus o'e. — Warara'acat pe obuywat am ġu ojot ijodi. Warara'acat puywatwat'ukan ojot. Adeayū daxijo am ma ojot. Soat em itabēġ jeedop ip kabi be, cewebeam oje'ū buye — io'e Jesus.

²⁹ Jericó ka bewi o'ju ip—Jesusyū—adeayū. Jesus tomuju o'ju ip. ³⁰ Xepxepayū oabik e bitako daġ—ita'ūmayū.

— Jesus ijoma kapkam — adeayũ o'e ita'ũmayũ be.

Gebuje ya'õberen o'tomuwã ip Jesus kay.

— Davi naxegebit ên. Etabotaidabotbon cuy eḡuy ocekey — ita'ũmayũ o'e Jesus pe.

³¹ — Mũḡ'i juy epesop! — io'e adeayũ.

O'ḡukoreḡ. Imēnpit biḡ ma o'jewãwã ya'õberen.

— Kariwa! — io'e ma'ḡuto. — Davi naxegebit ên. Etabotaidabotbon cuy eḡuy ocekey — io'e ip Jesus pe.

³² O'jecũ Jesus.

— Epesot okay — io'e ita'ũmayũ be.

O'ju ip cekay—Jesusu kay.

— Ajo-kay eyju oxewi? — io'e cebe ip.

³³ — Ocetadam ece — io'e ip jekariwa be.

— Jetada õn — io'e Jesus. ³⁴ — Ita'ũmayũ kay wetabotaidabotbot — io'e.

Ita o'sutamucay itamudim am.

Iboap e isum ma o'jewetada. O'jecoan ip. Jesus tomuju o'ju ip, o'je'ada buye.

21

¹ Jerusalém ka tēḡ pima Jesusyũ, oajēm ip Betfagé ka kay. Co'a bicũḡpe osunuy—Oliveiradip'a bicũḡpe.

Ibocewi jeweju etaybitbinayũ o'ḡuju Jesus. Xepxep o'ḡuju. Wara'at aḡoka kay o'ḡuju.

² — Epeju juy aḡoka kay—wuywapat ka kay — io'e. O'ḡukũyjo.

— Bomaku epeju. Dao ma jumenta epetobuxik. I'tit'it eju ma juy epetobuxik — io'e. — Ikirikirik opop ip. Epeḡuwekap cuy.

— Imuwekap puje, epetojot okay jumenta, i'it tak — io'e Jesus xepxepayũ be.

— Hm hm — io'e ip. — Ocetojot cuy.

³ — “Ajo pēnpēn eyju?” i'e'em iboceayũ eywebe bima, “Ikuḡ'ũm puye, ocekariwa jumenta kay, i'it'it kay dak,” i juy epe'e cebe ip — io'e Jesus. — “Ha'a. Epetujowat ḡaxĩn ma,” iboceayũ je'e eywebe — Jesus o'e. — Okay imujujum je'e — Jesus o'e.

— Hm hm — io'e ip.

⁴⁻¹¹ Jesus a'õbi o'ju ip. Jumenta o'tobuxik ip. Ikirikirik osunuy. O'ḡuwekap ip. I'it'it tak o'ḡuwekap ip.

Jesus kay o'tujuajēm. Jeekabek jumento ukxabi jeje o'jomõḡ ip. Oabik Jesus iekabek ceje jumento ukxabi jeje. Ade jĩjã iboceayũ jeekabek o'ḡupayapaya ip Jesus wap e daḡ, ya'õbuyxi cexe ip puyē.

— Xipat cĩcãat Jesus — io'e adeayũ—Jesus wap cuibiyũ, tomujuayũ dak. — Davi naxeḡebit teku. Deus kuy imucokcokcoḡ, Deus a'õbi oajēm teku wuykay buye. Deus ya'õbuyxi jĩjã. Idip cĩcã — io'e ip ya'õberen, icokcok cĩcã buye.

Jerusalém ka kay oajēm Jesus. Soat Jerusalém watwat yaḡuybabi'ũm o'e ip, jetabiba'arēm puye.

— Abu sute? — io'e ip.

— Jesus teku — adeayũ o'e cebe ip. Itay-bicayũ o'e. — Nazaré ka wat teku. Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat teku—Galiléia eipi bewiat — io'e ip.

Imēn soat o'jebapuk apēn Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat o'tupmubararak Deus a'õbi. Imēn juk adi o'jekawēn:

Jerusalém watwat cuy epeḡukũyjo: “Eykokukat omuyku. Jumento ukxabi jeje xik'i omuy—jumenta'it'it ukxabi jeje. Ya'õdidiat eykokukat je'e,” i juy epe'e — i juk o'e—Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukat o'e.

¹² Oajêm Jesus puca deidada'ukayũ kay. Deus eju kawẽnwẽnap'a be osodop ip, puca bubu'ukayũ dak. Yabogat'a be osodop ip. Dinheiro mutrokakan'ukayũ emesa o'ḡuy'at. Wũn'! Pukaso deidada'ukayũ abikbikap o'ḡudu'udu. Batku! Yabikbikap o'ḡuy'at Jesus. O'ḡujêm soat ip.

¹³ — Deus ekawěntup e'em:

Oduk'a soat ka daḡwacat oweju kawẽnwẽnap'am je'e, i'e'em Deus ekawěntup.

Eyju bit Deus tuk'a epeyamuwexat ibukurukat dopdopap'am Jesus o'e cebe ip.

Imẽn o'e Jesus, dinheiro bu am, Deus tuk'a be ajěmjěmayũ muḡuykukum ip puye.

¹⁴ Taokěrēayũ oajêm Jesus kay. Ita'ũmayũ oajêm. Deus eju kawẽnwẽnap'a be osodop ip. Soat o'ḡu'ada Jesus—ita'ũm topibiyũ, taokěrē topibiyũ dak.

¹⁵ — Xipat cĩcãat teku — bekiat o'e, Jesus muwẽnuwẽn o'e. — Davi naxeḡebit teku — i'e'em ip.

Idip ma o'jekawẽn ip. Paĩyũ kukukayũ bit itakoma o'e ip Jesus kay, Deus eju kawẽnwẽnap'a be ma bekiat o'jekawẽn puye, ade o'ḡu'ada buye dak. Moisés ekawẽn imutaybitbin'ukayũ dak itakoma o'e.

¹⁶ — Eya'ĩjojo ḡu du bekitkit ekawẽn? — io'e ip Jesus pe.

— Hm hm — Jesus o'e. — Oya'ĩjo ma. Imẽn taḡ Deus ekawěntup e'em:

Deus bekitkit o'ġutaybit cedaġ ma jawẽġmudim am—yopĩcat tak, i.

Iboaptup cuk epetupcoco ġu du? — io'e Jesus. — Iboam eyetaybit — io'e paĩyũ kukukayũ be.

¹⁷ O'ju Jesus Jerusalém ka bewi. Betânia ka kay oajẽm. Jexecap ka kay oajẽm.

¹⁸ Kabia bima, o'jepit Jerusalém ka be. Jepitpin pima, ire o'e Jesus. ¹⁹ Figueira'ip o'yopcoco, jepitpin pima. E bidase osunuy ibo figueira'ip.

Oajẽm yopkay—figueira'ip kay. O'yadobuxik ġu figueira'a. Ya'ũmġu figueira'a. Tup acã o'tuptobuxik. Tõh!

— A'a'e ġu ece'e — io'e Jesus figueira'ip pe. — Waram ma dak ka'ũma — io'e.

Gebu je figueira'ip dao ma o'je'ip'e'ũ.

²⁰ Jesus eju etaybitbinayũ yopco buje, yaġuybabi'ũm o'e ip.

— Apẽneju dao ma iġo'ip yoporo ġasũ? — io'e ip.

²¹ — Soat em eyetabut okay bima, eyju dak kuka epe'e apẽn figueira'ip pe oce iap puxim. Epey-opmupuruk kuka — Jesus o'e cebe ip. — Ka'ũma ibo bit. Eywebe dak i'e but ite co'a be: “Wede ece ijocewi. Aakõm cuy idixidi be,” i. Imẽn yaakõm, Deus yamuakõm puye, Deus kay eyetabut puye.

²² Deus kay eyetabut pima, epejoojoy epejat, Deus eju kawẽnwẽn pima dak — io'e Jesus.

²³ Jay. Waram oajẽm ip Jerusalém ka be. Deus eju kawẽnwẽnap'a be oõm ip. Adeayũ mutaybitbin o'e Jesus yaboġat'a be. Imutaybitbin pima, paĩyũ kukukayũ oajẽm, Judeuyũ kukukayũ dak.

— Abu-a'õbi ěn jekukum? Deus a'õbi du? Abu-a'õbi ijop e'eap taġ jekukum ěn? — paĩyũ kukukayũ o'e cebe.

Imēn tak Judeuyũ kukukayũ o'e cebe.

²⁴ — Koap cuy eyju ma omukũyjom cuy epe'e apēn oce — Jesus o'e. — Iboap muwēn puje, ōn tak ocede eywebe eyetaybit am abu-a'ōbi jekukum ōn iam.

²⁵⁻²⁷ — Abu-a'ōbi juk oeku João Batista? Abu-a'ōbi juk ocemubatisasan o'e xeku? Deus a'ōbi ma du eyxe? Ijodiat a'ōbi ġu xe'e eyxe? — io'e Jesus cebe ip.

— Ocetaybit ġu — io'e ip Jesus pe.

Imēn o'jekawēn ip Jesus pe, jeyaġuy daġ.

— Cebe wuy'e buje, “Deus a'ōbi,” i, “Apēnpuye dak eyetabut ġu João kay?” i kuka o'e wuywebe — io'e ip jewewebe.

— “Ijodiat a'ōbi,” i wuy'e bima bit, adeayũ itakoma kuka o'e ip wuykay, ixeyũ xe João Deus ekawēn muwēnuwēn'ukat puye — io'e ip jewewe be.

Imēneju o'jekawēn ip Jesus pe: — Ocetaybit ġu — io'e ip.

— Kā — io'e. — Abu-a'ōbi João Batista oeku iap epeġuwen ġu owebe. Ōn tak oġuwēn ġu eywebe abu-a'ōbi ōn jekukum iap — io'e Jesus.

²⁸ Jesus o'jekawēn tak.

— Eya'ōpicũġcũġ cuy epesop wekawēn kay — Jesus o'e iboceayũ be. Wuymutaybinap ekawēn o'ġuwēn. Uvadip kat iwat muwēnuwēn o'e.

— Ixe uva'a kukat xepxep ipotpoyũ osodop. Koapat pe o'jekawēn: “Okpot,” io'e cebe. “Kapiġ cuy ěn ġasũ okat pe.”

²⁹ — “Ap!” io'e.

Imēnpit ġũyjom o'jewaġuy: “Kapiġ cuy ōn webay beam,” i.

Imēnpuye o'ju jebay kat pe kapiḡ.

³⁰ — Wara'at pe o'jekawēn—cebay o'jekawēn: “Okpot,” io'e wara'at pe. “Kapiḡ cuy ḡasū okat pe.”

— “Hm hm,” io'e. “Kapiḡ puk ōn. Cum puk ōn,” io'e jebay be.

Imēnpit o'ju ḡu jebay kat pe.

³¹⁻³² — Pebicat jebay bikuyap taḡ oeku? — Jesus o'e iboceayū be.

— Koapat ma — io'e ip.

— Cūḡ ma epeyekawēn — Jesus o'e. — Yapoyū ixe koapat puxim ip, iecuḡap peam dinheiro bubu'ukayū dak. Ibuxim ip, João kay itabut puye ip. Deus soat kukan pima, ixeyū dak Deus xe jeedop ip. Eyju bit ka'ūma! João oajēm imuwēn ām apēn cūḡ ma Deus etabun iap. Eyju bit eyetabut ḡu cekay. Cekay itabucayū epejojojo. Imēnpit eyetabut ḡu João kay — io'e Jesus. — Ikērēāt kuḡ epesop. Imēnpit eyḡuycūḡ ḡu epesop ikērēāt kay—eyetabut'ūmap kay. Deus a'ō kay jekuku pin ḡu eyju — Jesus o'e paīyū kukukayū be, Judeuyū kukukayū be dak.

³³ Waram tak o'jekawēn Jesus—wuymutaybitbinap ekawēn—imēnpuximap ekawēn. Aḡokatkat jekat o'tiotaap muwēnuwēn o'e.

— Aḡokatkat uva bune o'subunedaida — io'e Jesus. — Pere ḡebujep — Jesus o'e.

— Gebuje korara o'ḡuḡē jekat etako daḡ. Uvadip koreren o'jomuy. Pere. Uva'abidi muwesogsoḡap tak o'ḡuḡē jekat pe.

— Gebuje uvadip wiwimap'a o'yamuy jekat pe—kadaidip wiwiap'a—umat'a. Pere. O'jepere.

— Gebuje uvadip wiwimayũ o'jomuy jekat pe, uvadip wiwi am bomaku. Uva'a o'yaũm cuy ip ikat iwat pe. Imẽn teim ip iũm cuy uvadip iwat pe.

— Ikat iwat wara'at eipi kay o'ju. Iboma omuy wara'at eipi be.

³⁴ — Yabubuap ekaxi ajẽm puje, jebuywatwat'ukayũ o'gũju jekadai'a bu am—pũg̃pũg̃'a jekat peat'a'in.

³⁵ — Oajẽm ip uvadip wiwiayũ kay.

— “Ijo'a bum ocesot,” io'e ip. “Ikat iwat a'õbi ocesot,” io'e ip.

— “Ap!” uvadip wiwiayũ o'e.

Ibu'u ip o'e yaũm ãm. Uvadip wiwiayũ oajẽmiayũ o'jat ip. Pũg̃ ixeyũ'in o'yaoka ip. Poğ. Wara'acayũ ixeyũ'in o'yabuğbuğ ip wita'am. Warara'acayũ ixeyũ'in yaokakam ip. O'jenapõnpõn ip—ikat iwat buywatwat'ukayũ.

³⁶ — Waram ġuto wara'acayũ o'gũju ixekadaidip iwat. Jebuywatwat'ukayũ o'gũju cekay ip—uvadip wiwiayũ kay. Ade o'gũju.

— Oajẽm ip. Uvadip wiwiayũ bit oajẽmiayũ o'jat ip. Pũg̃pũg̃ o'yaokaka ip. Wara'acayũ o'yaoka ip. Warara'acat o'yabuğbuğ ip. Imẽnpuye ibuywatwat'ukayũ o'jepit jekariwa kay—ikat iwat kay.

³⁷ — Imẽnēju ikat iwat jekpot o'gũju cekay ip—uvadip wiwiayũ kay. Tũybe ibuxim ip okpot jukuk iãn o'e—ikat iwat o'e. O'gũju. Jekpot o'gũju.

³⁸ — Oajẽm ipot cekay ip. Ajẽmjẽm pima, o'jojojo ip.

— “Ga'a,” io'e ip jewewebe. “Ayaoka. Ikat iwat ipot teku. Cebay e'ũ buje, ite ma uvadip iwan je'e. Ayaoka juy. Imẽn tip iwacayũm acesop!” io'e ip

— io'e Jesus. ³⁹ — Ipot o'jat ip. O'tujowat ip. Ikat etako be o'yaoka ip. Poğ.

⁴⁰ — Ikat iwat waram ajēm puje, apēn je'e jekat peayū be? — Jesus o'e ya'İjojoayū be.

⁴¹ — Uvadip wiwiayū aokam — io'e ip. — Ajēm puje, yaoka. Ipiat supi'ajoat cebe ip, yaoka ip. Wara'acayū jomuy tip wiwi an. Gebuje ixeyū uva'a yaūm ip, yarum puje — io'e ip Jesus pe.

⁴² — Imen e'em Deus ekawēntup:

Uk'a muymuy'ukayū o'e, “İte'a xipat ğu wita'a,” i, i. Yakērē o'e cexe ip, i. O'yaxik ip, i. Warara'acat pit o'e, “İte'a yadip ma,” i, i. Uk'a muycemucemat'am o'e, i. Iboap xipat cīcā wuyxe, Deus imēn o'e buye, i'e'em Deus ekawēntup.

Iboaptup epetupcoco ğu du? — io'e Jesus cebe ip. İğo'a Cristo buxim—yamuycemucemat'a.

⁴³ — Juk epetupcoco — io'e Jesus.

— Imēneju Deus soat kukan pima, ixē xe ğu epesop. İxē bikuyap e'e'ukayū acā ixē xe jeedop ip — io'e Jesus paīyū kukukayū be, Moisés ekawēn imutaybitbin'ukayū be dak.

⁴⁴ — İğo'a jejewi je'at puje, o'jewenōmnōmnōm kuka. İjodiat ceje iğo'a at puje, tōm a kuka o'e ip — io'e Jesus.

Iboap ekawēn o'ğuwēn Deus a'ōbi ōn jekukum iam ixeyū mukūyjoap ojuy.

⁴⁵ Paīyū kukukayū Jesus ekawēn o'ya'İjojo ip, Fariseuyū dak. Ade wuymutaybitbinap ekawēn o'ya'İjojo. Deus ekawēn itaybit o'e ip ixeyū muwēnuwēn o'e iam.

— Jesus ijop ekawēn o'ğuwēn wuymukorēm ām — io'e ip jewewebe.

⁴⁶ Jesus daomũn ojuy o'e ip. Iparara bit o'e ip adeayũ buxixim. Adeayũ xe Jesus Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukat o'e, ibuye iparara o'e ip Jesus daomũn ãm.

22

¹ Waram Jesus o'jekawẽn jewejuayũ be. Wuy-mutaybitbinap ekawẽn o'ġuwẽn—imẽnpuximap ekawẽn. Ipi kukukat muwẽnuwẽn o'e jewejuayũ mutaybit am.

² — Deus wuynomuwã jewekay iap ipi kukukat adeayũ o'tomuwã jekpot ewebumũnap epeta kay iap puxim. Ixe ipi kukukat peta o'ġuġẽ, jekpot o'jwebumũn puye — io'e Jesus.

³ — Jebuywatwat'ukayũ o'tomuwãiyũ be o'ġuju tomuwã ãm, jekpot epeta beam ip tomuwã ãm, puybit o am. O'ju ip. O'tomuwã. Imẽnpit o'takoyiyũ oajẽm ġu ip, taobu'u ip puye.

⁴ — Wara'acayũ o'ġuju ġuto—jebuywatwat'ukayũ.
— “I juy epe'e o'tomuwãiyũ be: ‘Kuy biopak oyaoka—biopak'it'it tak. Soat ma opop, peta be i'o am. Epesot cuy,’ i. ‘Ade puybit puye,’ i,” ixe o'e—ipi kukuk'ukat o'e jebuywatwat'ukayũ be. O'ju ip.

⁵ — O'tomuwãiyũ bit osodot ġu. O'taobu'un ip. Jewaywayway ip o'e. Oajẽm ġu ip peta kay. O'ju ip wara'at ka be. Pũġ ixeyũ'in kadaidip pe o'ju. Wara'acayũ tarekrek mũn'a be o'ju ip. O'ju ġu peta be. Peta iwat ekawẽn kay ġu o'e ip.

⁶ — Gebuje wararar'acat ixeyũ'in ibuywatwat'ukayũ o'jat ip. Xipan ġu o'jukuk ip. O'yaoka ip. Oe'ũ. Poġ. ⁷ Ipi kukukat itakoma jĩjã o'e

ibuye. Sorarayũ o'ġuju, jemunomuwãayũ aokam, aġokaxirixiri kasukamuy'ũm ãm.

8 — Gebuje jebuywatwat'ukayũ be o'jekawẽn. “Kuy peta opop, okpot jewebumũn puye. Imẽnpit wemunomuwãayũ xipat'ũmayũ. Imẽnpuye ixeyũ ajẽmap cũġ ġu oxe,” io'e.

9 — “Epeju juy e daġ, uk'a ukpibubu daġ tak,” io'e jebuywatwat'ũkayũ be. “Wara'acayũ epetakoy—e daġayũ. Soat cuy epetakoy—epetobuxikiayũ,” io'e.

— “Hm hm,” io'e ip.

10 O'ju ip. O'takoy. E daġayũ o'takoy. Soat pupum ip o'e—o'tobuxikiayũ—xipacayũ, xipat'ũmayũ dak.

— O'tujowat ip jekariwa kay. Imẽnpuye yanopapũn o'e jewebumũnap'a cemudakoyũm.

11 — Gebuje jemudakoyayũ kay oajẽm. Ipi kukukat oajẽm, ijo am. Jewebumũnap ekabek kuġ'ũmat o'tobuxik.

12 — “Apẽnpuye juk eõm, obure?” io'e. “Jewebumũnap ekabek kuġ ġu ẽn,” io'e cebe. O'jede ġu, yaġuybabi'ũm o'e buye.

13 — “Epesubamũnmũn cuy—ceba, sui dak epe-suimũnmũn,” io'e ipi kukukat jebikuyap e'e'ukayũ be. “Epejoxik cuy kabiokboġ pe, wuy Deus wi,” io'e ixex ipi kukukat. “Bomaku aġokatkayũ tõtõn jeedop. Tũy dak ip jenũy yeiyeyi je'e ip ipi bun,” io'e — io'e Jesus, o'ya'ĩjoioyayũ be imutaybitbin pima.

14 — Ade ma o'takoyiyayũ e'em ip. Pũġpũġ pit o'taẽiyayũ e'em ip—Deus o'taẽiyayũ — io'e Jesus ixeyũ be.

Ibūrū ma o'e Jesus ekawēn. Imēn o'jekawēn Jesus ade ma Deus kay o'takoy buye. Imēnpit pūḡpūḡ acā ip Jesus eju jekukum. Pūḡpūḡ acā Deus xe.

¹⁵ Fariseuyū o'jeawero ip, Jesus a'ō muwarurun ojuy ip puye.

— Apēn Jesus ekawēn aḡukorēm? — io'e ip jewewebe.

¹⁶ Jewewebe imēn kawēn puje, Fariseuyū jewēju etaybitbinayū o'ḡuju ip Jesus kay. Herodes ebek-itkit tak o'ḡuju ip. Oajēm soat ip.

— Ocemutaybitbin'ukat — io'e ip Jesus pe. — Soat em ēn icēmān e'em. Apēn Deus ibikuy ocewebe jeku am iam ēn ocemutaybitbin. “Iḡo du xipat exe?” i'ūmḡu ēn e'em warara'acat pe emutaybit am. Kacūḡ kadiat cocoap tomuju ḡu ēn e'em “Teku xipat,” i — io'e ip.

¹⁷ — Cedaḡ tu exe dinheiro ūmūm oceju bima Roma ka kukukat peam? — César peam? Ixe wuyedinheiro ojuyjuy cebeam teidadam—César beam. Teida buje, wuyawēwēap ekawēn taḡ ḡu kuka ajeku? — io'e ip.

¹⁸ Imēnpit Jesus itaybit ikērēm okuk pin ip iam.

— Apēnpuye eyju wa'ōmuwarurun ojuy? — io'e. — Omuykukum ojuy eyju — io'e cebe ip.

¹⁹ — Dinheiro isurūḡat cuy epetojot owebe—pūḡ'a'in—dinheiro'a yaūm Roma ka kukukat peat'a'in — io'e cebe ip.

O'yadojot ip dinheiro isurūḡat'a—yopīcat'a—prata muḡēḡeat'a.

²⁰ — Abu-biōḡbuk ija'a be—dinheiro'a be? — io'e. — Abu-butet tak ija'a be?

²¹ — César biōḡbuk, ibutet tak — io'e ip.

— Imēnpuye iḡo'a César pubut'a—dinheiro'a — io'e. — Cemuojujuy epeḡũm César be wuyeipi kukat pe — io'e. — Deus pe dak cuy epeḡũm cemuojujuy — io'e.

²² Iboap ekawēn buye, mũḡ ma osodop ip. O'jēm ma ip Jesus xewi. O'yaḡuybabi'ũm ip.

— Ya'õmuypit pa'ore wuywebe — io'e ip jewewebe.

²³ Ixe kabiam Saduceuyũ oajēm Jesus kay. Judeuyũ osodop ip. Tũybe wuye'ũ buje waram ḡuto acejetait ḡu iãn o'e ip.

²⁴ — Ocemutaybitbin'ukat! — io'e ip Jesus pe. — Moisés juk kuyjeayũ mutaybitbin osunuy:

Iwaḡo e'ũ buje, jekitpit jewebumũn cuy jewaḡo'ũm tayxibuk eju, itayxibuk i'it'et'ũm pima, i. I'it'et pima, iwaḡo'ũm tieḡ ipotpot kuka o'e i'it, i.

— Imēneju ocetaybit ḡu abu-tayxim e'em ixe ayacat iam, waram ce'ũ'ũayũ etait puje — io'e ip cebe. ²⁵ — 6 beayũ osodop ip iwaḡo kitpityũ. Iwaḡo jewebumũnat o'e. Oe'ũ, jekpotpet'ũm puxe ma. Imēnpuye pũḡ ixeyũ'in o'jewebumũn jewaḡo'ũm tayxibuk eju—jewaḡo nomujuat.

²⁶ Oe'ũ ixe dak. Jekpotpet'ũm puxe ma. Imēnpuye wara'acat o'jewebumũn itayxibuk eju—pũḡ ixeyũ'in. Oe'ũ ixe dak. Jekpotpet'ũm puxe ma. Imēn o'jewebumũn ip—ikitpipiyũ—soat ip. Pũḡpũḡpũḡ ma o'jewebumũn ip itayxibuk eju. Soat oe'ũ ip—pũḡpũḡpũḡ ma.

²⁷ Ibocewi ixe ayacat i'it'et puxe ḡu ma ixe dak oe'ũ. ²⁸ Imēn pima, ajo cũḡ ma exe? Abu-tayxim je'e ixe ayacat waram ḡuto wuyetait puje? Soat ip o'jewebumũn ixe eju—7 beayũ — io'e ip Jesus pe.

29 — Cedãḡ ḡu eyju jewaḡuyḡuy — Jesus o'e. — Tũybe waram acetait ḡu iãn eyju. Eyetaybit ḡu Deus ekawẽn iam. Deus bacaam tak eyetaybit ḡu. Deus warara'acat podi ma jebacaap kuḡ iam — Jesus o'e.

30 — Waram jetait puje, wuyjuyũ jewebumũnmũn ḡu ip. Kabi beat co'i ip je'e—Deus ekawẽn tojotjot'ukat co'i — Jesus o'e cebe ip.

31-32 — Imẽntak Deus oe'ũiyũ kukukat ḡu—itabẽḡayũ kukukat acã. Imẽnpit juk o'jekawẽn ixẽ:

Õn Deus, i. Abraão itabut mabuk okay, Isaque dak, Jacó dak, i.

Imẽn Deus cuk o'e. “Itabut ip okay,” io'e Deus, waram ḡuto ip o'jetait puye. Ce'ũ'ũayũ ḡu itabut Deus kay—itabẽḡayũ acã.

— Imẽneju wuyetaybit ce'ũ'ũayũ waram ḡuto itabẽḡ jeedop ip iam. Wuyetaybit tak Deus ce'ũ'ũayũ kukukat ḡu iam, Deus ekawẽntup e'em. Epetupco — io'e Jesus.

33 Adeayũ iboap co buje, yaḡuybabi'ũm o'e ip, imutaybitbinap puye.

34 Fariseuyũ bit Saduceuyũ o'ḡuymũḡ iap awẽḡ co buje, o'jeawero ip Jesus pe. 35 Pũḡ ixeyũ'in o'jekawẽn Jesus eju. Moisés ekawẽn imutaybitbin'ukat osunuy xeku. Jesus a'õmuwarurun ojuy xeku.

36 — Ocemutaybitbin'ukat! — io'e Jesus pe. — Pu-ḡu Moisés ekawẽn'in yoboḡ cĩcã wuymukũyjobit am? — io'e Jesus pe.

37 — Iḡo ekawẽn:

Deus cuy ikukpin cĩcã epejukuk, i. Warara'acat kukpinap podi ma juy epejukuk. Eyxe ikukpin

cĩcã buye, ibikuyap tağ cuy epeku soat em; xi-pacat kay dak cuy epesop ġebum, i.

38 — Imẽn imubararakap opop Deus ekawẽn tup pe. Iğodup kay kũyjobin cĩcãn ma epesop. Iğodup wara'atup podi ma — io'e cebe ip. 39 — Wara'at tak ixe ekawẽn'in yobõğ cĩcã wuymukũyjobit am.

Imẽn e'em:

Xipan cuy warara'acat epejukuk eyewekukap puxim ma, i.

40 Iğodup pewi soat tup o'jebapuk—Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ emumutaybitbinaptup, Moisés ekawěntup tak, soat o'jebapuk iğodup pewi.

41 Fariseuyũ eawero buje, Jesus o'jekawẽn cebe ip.

42 — Abu ipot ixe Cristo? Abu Deus emunaẽ? — Jesus o'e cebe ip.

— Davi naxeğebit xeku — io'e ip.

43-44 — Apẽnpuye ixe Davi kuyje o'jekawẽn Deus biõğbuk a'õbi: “Cristo okukukat,” i? Imẽn o'tupmubararak kuyje:

Cristo okukat—Deus emunaẽ, i. Deus o'jekawẽn Cristo be, i. “Xik'i. “Ekay itakomaayũ a'õbacaap cuy oğuy'ũm,” io'e, i. “A'õ kay kũyjobin jeedop ip,” io'e, i. “Ën ixeyũ kukan'ũm pima, oxe ma juy eğuy,” io'e, i.

45 Davi juk o'e Cristo be—Deus emunaẽ be: “Ën ma okukukat,” io'e. Imẽnpuye ibapuk ma wuyxe Davi naxeğebit acã ġu Cristo osunuy—Davi kukukat tak osunuy — io'e Jesus.

46 Ibocewi ka'ũmğuat o'jede Jesus pe. Cede ba'ore osodop ip Jesus pe. Ya'õbabi'ũm ip o'e Jesus

a'õbu am.

23

¹ Gebuje Jesus o'jekawẽn adeayũ be, jeweju etaybitbinayũ be dak.

² — Fariseuyũ itaybit cĩcã ip Moisés ekawẽn imutaybit am, Moisés ekawẽn itaybitbin'ukayũ dak itaybit. Imutaybitbin cuy ip ja'õbi, itaybit puye Moisés ekawẽn muwẽn ãm — io'e Jesus.

³ — Imẽnpuye soat cuy epe'e ya'õ daḡ kūyjobin cuy epeku soat i'e'e iap taḡ. Imẽnpit cekukuap taḡ ḡu juy epeku, Deus kay kūyjobit'ũm ip puye. Deus ekawẽn imutaybitbin ip. Deus a'õ kay bit kūyjobit'ũm — io'e Jesus cebe ip.

⁴ — Ixeyũ e'em warara'acayũ be: “Moisés ekawẽn taḡ cuy epeku—soat taḡ,” i. Imẽnpit soat taḡ ḡu ixeyũ dak jekukum Moisés ekawẽn taḡ — io'e. — Eybuywatwan ḡu ip Moisés ekawẽn taḡ eyeku am. Pũḡ em tak ka'ũma — io'e Jesus.

⁵ — Soan ma e'em ip warara'acat pe jejojoan. Deus ekawěntupat ekawẽn mubarararaḡ ip wara'atup pe. Ibo dup mōḡmōḡ ip tupmũn pe—tuperenaptup. Iḡo mũn pe mōḡmōḡ ip jedopa'a daḡ, jeba daḡ tak warara'acat pe tup mũn jojoan. Imẽn ojuy ip ixeyũ kay warara'acat aḡuy daḡ, “Deus kay cĩcãat teku,” i warara'acat pe i'e am.

— Jesay iwaruat kuḡ ip jekukum warara'acat muak am jekay. Jesay ukpi mubōḡubōḡ ip warara'acat pe jejojo an.

⁶ — Petatam pima kariwawayũ nuyap pe abik ojuy ip. Ya'õbuyxiat tũyap pe abik ojuy ip Deus eju kawěnwẽnap'a be, jebureyũ be jejojo am. ⁷ Icokcok cĩcã ip warara'acat “Eya'õbuyxi jĩjã” i'e buje cebe

ip, adeayũ etabixe tarekrek pupuap pe. Icockok warara'acat “Omutaybitbin'ukat” i'e buje cebe ip. Imẽn icockok cĩcã ip warara'acat pe ibuyxim ikuk am soat etabut pe.

8 — Ikitpitpiyũ buximayũ eyju bit—soat — io'e Jesus jewējuayũ be. — Ōn ma eykukukat. Wara'acat pit ka'ũma. Imẽnpuye i'ũmġu juy warara'acayũ eywebe, “Ocemutaybitbin'ukat,” i, eyju ikitpitpiyũ buxim puye — io'e Jesus. 9 — Ipi ju bima, “Warara'acat podi ma ya'õbuyxiat ěn,” i'ũmġu juy epe'e. Pũġ ma soat podi ma ya'õbuyxiat—kabi beat acã—wuyebay acã — io'e. 10 — Warara'acayũ “Okukukayũ eyju,” i'ũmġu juy ip eywebe. Imẽn cuy ġu ip, ōn acã eykukukat puye. Ōn Deus emunaẽ — io'e Jesus. 11 — Ya'õbuyxiat podi ma eyewewēju, eybuywatwat'ukat ma e'em — io'e. 12 — Ya'õbuyxi pin'ũmat yoboġ e'em Deus xe — io'e.

13 O'jekawẽn Jesus Fariseuyũ be, Moisés ekawẽn imutaybitbin'ukayũ be dak.

— Karem ma ipiat epesupi'ajo! Ipi juacat muġuykuku'ukayũ eyju! Iba'ore warara'acat pe itaybit am ajo xipat Deus xe iam. Xipat Deus xeap ekawẽn itaybit ġu ip. Deus kay kũyjobit ġu ip, iboap ekawẽn epeġuwẽn ġu buye. Deus kay eyju kũyjobit ġu. Warara'acat mubu'u'un tak eyju Deus xe wuynũyap puxixim—Deus kay wuyjuap puxixim.

(14 — Karem ma ipiat epesupi'ajo! Ipi juacat muġuykuku'ukayũ eyju — io'e Jesus Fariseuyũ be, Moisés ekawẽn imutaybitbin'ukayũ be dak. — Itayxibuk muġuykukukum eyju, ibubut pu am —

io'e. — Ibun ma eyju jewexe kawēnwēn Deus eju, “Teku ya'ōbuyxiat,” i'e ojuy eyju warara'acat pe. Deus pit ipiat supi'ajoat eywebe warara'acat pe ipiat supi'ajoat podi ma — io'e Jesus.)

15 — Karem ma ipiat epesupi'ajo, Fariseuyū, Moisés ekawēn imutaybitbin'ukayū dak — io'e Jesus. — Soat taḡ jekukum eyju wara'acat kudadam. Ikudadam cīcā eyju, imutabun am—Deus kay imutabun am—eyetabucap puxim imutabun am.

— Imutabun puje, imuwexaxan eyju ikērēat mujurūḡrūḡ'ukayūm. Ipiat'ajojoap kay cumayūm ip imuwexaxan eyju. Eybodi ma xipat ḡu ip — io'e.

16 — Karem ma ipiat epesupi'ajo. Ya'ōpi'ūmat puximayū eyju. Imēn ma warēmtaḡ ma warara'acat mutaybitbin eyju — Jesus o'e cebe ip. — Warara'acat mutaybitbin eyju: “ ‘Etaybit icēmān De us eju kawēnwēnap'a omuy iam. Imēnpuxim cuy etaybit icēmān e'em ōn ewebe iam tak,' i epe'e bima, cedaḡ ma epesop Deus xe eya'ō daḡ ḡu ma'ḡu epekuku,” i'e'em eyju warara'acat pe — io'e Jesus.

— Wara'at imutaybitbin eyju dak. “ ‘Etaybit icēmān Deus eju kawēnwēnap'a be ouro opop iam. Imēnpuxim cuy etaybit icēmān ōn e'em ewebe iam tak,' i epe'e bima, cedaḡ ḡu kuka epe'e Deus xe, eya'ō daḡ ḡu epekuku,” i'e'em eyju warara'acat pe — io'e Jesus.

17 — Eyetaybit ḡu! Ajom xe'e eyetaybit? Ka'ūma ma! Ya'ōpi'ūmat puximayū eyju. Ajo yobo'ḡ Deus xe—ceweju kawēnwēnap'a du? Yabeat ouro ḡu xe'e? Deus eju kawēnwēnap'a yaboḡ ma. Ouro xipat Deus eju kawēnwēnap'a be buye — io'e.

18 — Warēmtaḡ ma eyju warara'acat mutaybit-bin. Warara'acat pe e'em eyju, “Wara'at pe epe'e bima, ‘Eтайbit icēmān wūnca mupikpikap'a caixa'a opop Deus eju kawēnwēnap'a be iam. Imēnpuxim cuy etaybit icēmān e'em ōn ewebe iam tak,’ i. Imēn e'em pima, cedaḡ ma epesop Deus xe eya'ō daḡ ḡu ma'ḡu epekuku,” i'e'em eyju warara'acat pe — io'e Jesus.

— Warara'acat pe e'em eyju dak: “Wara'at pe epe'e bima, ‘Eтайbit icēmān wuyju wūnca ūmūm paī be imupik am iḡo'a be iam. Imēnpuxim cuy etaybit icēmān e'em ōn ewebe iam tak,’ i. Imēn e'em pima, cūḡ ma kuka epesop Deus xe, eya'ō daḡ ḡu ma'ḡu epekuku,” i'e'em eyju warara'acat pe — io'e Jesus.

19 — Ya'ōpi'ūmat puximayū eyju! Abuat ḡasū ma ibaca eyxe? Wūnca mupikpikap'a ma du? Ya'a jeje imōḡap ḡu xe'e? Wūnca mupikpikap'a ma yabaca — io'e. — Ajo-mōḡ'i buje iat Deus pubut ma e'em. Imēnpuye imōḡap bacaap podi ma wūnca mupikpikap'a ma ibaca — io'e Jesus.

20 — Imēneju wuyekawēn taḡ cuy ace'e, “Oce'e xe'e Deus eju kawēnwēnap'a be, wūnca mupikpikap'a be,” i bima. Imēn ma kawēnwēn pima, wūnca mupikpikap'a muwēnwēn tak wuyju—soat imōḡap tak — io'e Jesus.

21 — Imēneju warara'acat pe e'em pima: “Apēn etaybit icēmān Deus eju kawēnwēnap'a oyamuy iam; imēnpuxim cuy etaybit icēmān e'em ōn ewebe iam,” i bima, eya'ō daḡ cuy epeku. Imēn Deus eju kawēnwēnap'a muwēnuwēn pima, Deus muwēnuwēn tak, Deus omuy buye ibo'a be.

22 — Imēneju warara'acat pe e'em pima: “Apēn etaybit icēmān kabi kake iam; imēnpuxim cuy etaybit icēmān e'em ōn ewebe iam,” i bima, eya'ō daḡ cuy epeku. Imēn kabi muwēnuwēn pima, Deus abikbikap muwēnuwēn tak, Deus muwēnuwēn tak, Deus omuy jabikbikap ceje xik'i buye — io'e.

23 — Karem ma ipiat epesupi'ajojo! Ipi juacat muḡuykuku'ukayū eyju! — i dak o'e cebe ip. — Soat em eybubut mu'awerorom 10 be, pūḡat ūm ām eyju Deus pe. Wara'at pit eyju imuxipanpan eybubun. Eyju puybit mukunukunaptup ūmūm Deus pe, erva-doce dak ūmūm, puybit mude'o'onaptup tak ūmūm. Xipat eywebe iboap ūmūm Deus pe. Imēnpit soat Moisés ekawēn kay kūyjobit ḡu eyju, soat Deus a'ō kay'ūm puye. Soat ḡu cūḡ ma epeḡuḡē Deus etabun. Deus a'ō kay juy epe'e. Warara'acayū xipan cuy epejukuk. Warara'acayū kay eyetabotaidabotbon cuy. Soan cuy epe'e cūḡ ma Deus etabun. Cūḡ ma jījā epeḡūm puybit mukunukunaptup pewi—yopīcat pewi. Imēnpit soat em epekuku Deus kay kūyjobsū ma — io'e Jesus.

24 — Warara'acayū kukuk'ukayū eyju! — io'e Jesus. — Imēnpit ya'īopi'ūmat co'iaiyū eyju. Tikōnkōnat puxim eyju. Tikōnkōnapti mukapkam teku paḡo daḡ, ikoēro uk am tikōnkōnapti bewi. Imēnpit camelo uk pin ḡu tikōnkōnapti bewi — Jesus o'e.

Imēn o'jekawēn Jesus itaybit am ip. Ikoēro yopīcat ūmūmap puxim. Deus xe yoboḡ pit warara'acayū xipan ajukuk iap. Imēnpuye camelo Deus xe yoboḡat puxim.

25 — Karem ma ipiat epesupi'ajojo! — Jesus o'e Fariseuyũ be, Moisés ekawẽn imutaybitbinayũ be dak. Ipi juacat muğuykuku'ukayũ eyju. Kopo iokokat puxim eyju. Kacũğ kadi acã eyju kopo wuywuy, prato wuywuy dak. Yabi bit ka'ũma. Yabi okok cĩcã. Prato buxim eyju dak. Eyokok. Ade bubut epejat. Iparağ epejat warara'acat pubut, ibui bewi ip. Ade eybubut imẽn ibu ibit. Eydacup puye, epejat. Imẽnpuye prato iokokat puxim eyju.

26 — Ya'ĩopi'ũmat puximayũ eyju! Ikērēãn ġu juy epesop. Epejat ġu juy wara'acayũ bubut. Eydacum ġu juy epesop. Xipan ma epeku — io'e Jesus fariseuyũ be.

27 — Karem ma epesupi'ajojo! — io'e Jesus Fariseuyũ be, Moisés ekawẽn imutaybitbin'ukayũ be dak. — Ce'ũat topap puxim eyju, ce'ũ'ũayũ dao kuğ ibima. Yarucat'a ika beat'a—wita'a. Yadip'a o'yajojoiayũ xe. Ikũydip ġu iğo'a'a binũn pe, witabikũy be. Ikũykērē jĩjã badi, ce'ũat tao opop puye. Iğemat tak — io'e. 28 — Imẽnpuxim badi ma eyju ikērēat kuğ cĩcã, dapxi jĩjãayũ dak eyju. Kacũğ kadi bit eyju xipacayũ jo'i — io'e Jesus cebe ip.

29 — Karem ma ipiat epesupi'ajojo! — io'e Jesus Fariseuyũ be, Moisés ekawẽn imutaybitbin'ukayũ be dak. — Eyju Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukayũ'ũm'ũm etaypi mubapukap'a epeyamuy wita'a. Ixeyũ'ũm'ũm kay ġebum am epeyamuy—Deus xe xipan e'e'ukayũ'ũm'ũm kay. Idip cĩcãat epeğugẽ — io'e Jesus.

30 — Epekawẽn: “Kuyje ocetait pima, kajuk Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukat oceyaoka ġu,” i'e'em eyju te'e ma. “Ocedobuyũ'ũm'ũm ekukuap tağ ġu kuka ocejeku,” i dak e'em eyju te'e ma.

31 Te'e ma imēn e'em eyju. Ibapuk e'em soat xe eyju eydobuyū'ūm'ūm naxegebitbit—o'yaokaiayū naxegebitbit, cekukuap co'i eyju dak jekukum puye.

32 — Karem ma ipiat epesupi'ajojo! — io'e cebe ip. — Ikērēat cuy epeḡuḡē eydobuyū'ūm'ūm co'i ixeyū ekapikap. Ikērēat co'i juy epeḡuḡē. Eydobuyū'ūm'ūm ekapikap muḡēḡē juy epe'e. Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū aokaap muḡēḡē juy epe'e — io'e. — Imēn cuy epeḡēḡē kuyjeayū'ūm'ūm ekapikap epere am — io'e.

33 — Puybu buxim eyju—wuye'ūap puybu tūypiat puxim, ikērē jījāat kuḡayū eyju buye. Puybu'it'it puxim tak. Iba'ore eywebe ipiat'ajojoap ka bewi eyenapōn ām — io'e Jesus.

34 — Ōn e'em eywebe: Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū oḡuju eykay, itaybit cīcāayū dak, wekawēn imutaybitbin'ukayū dak, i. Pūḡpūḡ epeyaoka—ixeyū'in. Wara'acayū epesubamupaya korosa be, ce'ū ām. Wara'acayū epeḡupokupok Deus eju kawēnwēnap'a be. Ixeyū epeḡujēm soat ka bewi. Wara'at ka kay, wara'at ka kay epeḡuju ip — io'e Jesus cebe ip.

35 — Imēneju soat ibapuk je'e eywebe. Ipiat'ajojoap pe ibapuk je'e. Eydobuyū'ūm'ūm ikērēat kuḡūmayū o'yaoka ip. Koap Abel'ūm o'yaoka ip. Ikērēat o'ḡuḡē ḡu Abel'ūm. Kanomūm Zacarias'ūm o'yaoka ip—Baraquias ipot. Deus eju kawēnwēnap'a be bima, o'yaoka ip, wūnca mupikapupikap'a xe bima. Eyju eyukpiwat ma soat ixeyū'ūm'ūm aoka am. Soat ibapuk je'e eywebe ipiat'ajojoap pe — io'e Jesus.

36 — “Eyju ma karem ma ipiat epesupi'ajojo,” i òn e'em. Gasũayũ be ipiat supi'ajojoat Deus—soat supi'ajojoat — io'e Jesus.

37 — Jerusalém ka watwat! — io'e cebe ip. — Deus ekawên muwênuwên'ukayũ aokakam eyju—Deus emumujuyũ. Yabuğbuğ tak eyju ip wita'am. Sapokay'it'it jexi kay. Jedaudaum jexi egebadap tiotpe kajuk pibun. Eyju bit okay ğu. Eybu'u jĩjã eyetabut am okay, eykukpin cĩcã a'ğu oxe — Jesus o'e. 38 — Jeywat òn ağokatkat jeduk'a iwacap puxim — Jesus o'e. 39 — Imênpuye icēmãn òn e'em eywebe. Waram ojo ğu eyju waram wajēm'ũm pima. Wajēm puje: “Deus xipan wuykukukat a'õbi yajēm'ibit jukuk,” i epe'e — Jesus o'e.

24

1 Gebuje o'jēm Jesus. Deus eju kawênwênap'a bewi o'jēm—yabogat'a bewi. Ijēm puje, imutaybitbin'ukayũ oajēm Jesus kay.

— Ak'i — io'e ip Jesus pe. — Uk'a yadipat'a ijoceat'a. Eyajo juy — io'e ip. Imên ip kawênwên o'e ade o'yadop ibo ka be buye—Deus tuk'a'ayũ.

2 — Soat ma epejojojo ğu du? — io'e Jesus. — Ya'ade opop ijoce. Imênpit ya'dop ğu ğuyjom pit — io'e. — Soat' je'aedu. Xepxep'a jewa'atêġtêġ ğu je'e—wita'a — io'e Jesus.

3 O'ju Oliveira'a be—co'a be. Xik'i osunuy iboma. Oajēm ip cekay—Jesus kay. Ceweju etaybitbinayũ oajēm. Jaġepũġ pima, oajēm ip cekay.

— Puġũn soat'a je'aedu? — io'e ip Jesus pe. — Puġũn je'bapuk? Pãm ên? Puġũn ajēm waram? Puġũn Deus ipi ğu'ũm? — io'e ip.

4 — Guyjomsūm — io'e Jesus. — Koap ma eymuḡuykuku pinayū jajēm ip eykay. Kawēnwēn jajēm ip. Epeya'ījojo ḡu juy iboap ekawēn. Eyday'em'um epesop ixeyū be eymuḡuykukuap puxixim — io'e. 5 — Adeayū omuyku. “Cristo ōn ma—Deus emunaē,” i napa ma je'e ip. Warara'acayū itabun je'e ip. Ixeyū ade ḡuḡuykuku — io'e Jesus. 6 — Jenopaḡoḡōmap muwēnuwēn e'em ip. Yaokakaap epeya'ījojo. Eypararam ḡu juy epesop. Imēn cuy je' bapuk. Imēnpit soat puk oi'ūm ḡu. 7 Pūḡ eipi watwat nopapaḡoḡōm je'e wara'at eipi watwat eju. Pūḡ ka watwat nopapaḡoḡōm je'e wara'at ka watwat eju. Pūḡ ka daḡ ipi jexixim. Wara'at ka beayū iren je'ku ip — Jesus o'e cebe ip. 8 — Yopīt ma ipiat supi'ajojo ip koam—ipi juayū. I'tpin'isumapi jo'i ma je'e koam. Guyjom pit ipiat supi'ajo jījā ma ip — io'e.

9 — Gebuje ipiatpi'ajojoap kay jeydujowat ip. Jeydujowat ip eyaokam. Kawēnwēn je'e ip ey-muwēnuwēn: “Ocexe yukpiwan tekū. Oe'ū juy ocexe,” i. Soat itakoma je'e eykay—wuyjuyū, pariwayū, warara'acayū. Soat ma ipi juacayū. Soat eykay ḡu jījā je'e okay eyetabut puye — io'e Jesus cebe ip—jeweju etaybitbinayū be.

10 — Ixe kabia ade ip wuywat. Itabut okayayū oibu'un okay. Eymuwēnuwēn je'e ip eykay itakomayū be, ipiat'ajoan eywebe. Eykay'ūm cīcā je'e ip. 11 Jewexe Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū jajēm ip—ade. Imēnpuye ade ḡuḡuykuku ip. Imuḡuykuku'ukayū e'em ip. 12 Imēn ikērēat ade e'em iboce.

— Imēneju xipan ḡu ip jewekuk. Xipan warara'acat kukap suiwat ip. 13 Pūḡpūḡ okay

itabucayũ jeedop ip, wajẽm puje. Ipiatpi'ajojom ma'gu ip okay ibu'u'ũm pima, ixeyũ idaxijo Deus itakomaayũ xewi — io'e Jesus. ¹⁴ — Wawẽg muwẽnuwẽn je'e ip—Jesus soat kukukat awẽg. Kawẽn idipat muwẽnuwẽn je'e ip. Soat eipi dağ ijop awẽg muwẽnuwẽn je'e ip—soat eipi watwat itaybit am. Icẽmãn itaybit ip — io'e Jesus cebe ip. — Imẽn soat mu'ũmap kabia jajẽm — io'e Jesus cebe ip.

¹⁵ — Imẽneju ipararu jĩjãat epejojo Deus eju kawẽnwẽnap'a be—yaboğat'a be—bodiat'a be—Deus nuynuyap'a be. Daniel'ũm ekawẽn tağ epejojojo—Deus ekawẽn muwẽnuwẽn'ukat ekawẽn tağ. (Eyetaybin cuy epesop ijoptup coco'ukayũ!).

¹⁶ — Ipararu jĩjãat iğo'a be bima, jenapõn cuy ip co'a bicũğ kay—Judéia eipi watwat — io'e. Imẽn kawẽnwẽn o'e Jesus. Apẽn je'bapuk guyjom iap muwẽnuwẽn o'e Jesus, itaybit puye.

¹⁷ — Eyduk'a eakiju bima, epeõm gu juy eyduk'a be eybubut pum—yabeat pum — io'e. ¹⁸ — Eykat pe bima, epeyepit gu juy eyduk'a kay eyeekabek pum — io'e. — Epejat gu juy. Dao ma epeyenapõn — io'e Jesus. ¹⁹ — Ixeyũ kabia dağ iba'ore jĩjã je'e yukreğayũ enapõn ãm, je'it mutitinayũ enapõn ãm tak. ²⁰ “Thi bima gu juy ocenapõnap, tirem puye, kajuk puye dak,” i juy epe'e Deus pe. “Sábado bima gu dak cuy, jebodoydoyap kabia buye,” i — io'e Jesus.

²¹ — Ixeyũ kabia dağ soat ipi juayũ ipiat supi'ajojo jĩjã. Ibiatpi bit ipiat asupi'ajo gu, Deus pe ipiat mubapuk'isum — io'e. — Waram pit

ibiatpi ġu acesupi'ajo—ixeyũ kabia daġ acã — io'e. ²² — Deus pe ipiatpi'ajojoap kabia mu'ũm'ũm pima, ka'ũma ma kuka o'jewedaxijo. Imēnpit: “Pũġpũġ kabia ipi watwat supi'ajojo,” i'e'em Deus. “Pũġpũġ kabia acã,” i'e'em Deus, jemunaēyũ daxijo am, ikukpin cĩcã cexe buye — io'e.

²³ — Wara'acat je'e eywebe napa ma: “Ak'i! Goku Cristo—wuydaxijojo'ukan—Deus emunaē,” i. “Ak'i! Goku ixē,” i dak. Imēn i'e buje, eyetabun ġu juy epesop ixeyũ ekawēn kay — io'e. ²⁴ — Jewexe Deus emunaēhēyũ je'babuk, jewexe Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayũ dak. Wuymucoatcoanap ġu'babuk ip Deus ebekitkiyũ muġuykuku ojuy. Eywebe i'e ba'oreat ġu'babuk ip imuġuykuku ojuy. ²⁵ Apēn ġuyjom jajēm ip adeayũ muġuykuku ojuy iap kuy oġuwēn eywebe. Gebu'i epe'e wekawēn kay, ixeyũ be eymuġuykukuap puxim — io'e. ²⁶ — Ixeyũ je'e napa ma: “Ak'i! Teku uk'a'ũmat pe,” i. Imēn i'e buje, epeju ġu juy uk'a'ũmat pe. Ixeyũ je'e dak napa ma: “Ak'i! Teku ikaba'arēmatka be,” i. Imēn i'e buje, eyetabun ġu juy iboap kay — io'e Jesus jewēju etaybitbinayũ be.

²⁷ — Soat waġo òn. Xiririkxiririkiat jesop-som kaxijēmap kadiwi i'acap kadibe. Iboap co'i òn oajēm. Imēn wajēm puje, soat itaybit je'e ip. Iba'arēm ġu wajēmap je'e. ²⁸ Urupuyũ je'awerorom iġēmat kay i'o am. Imēnpuxim Deus jajēm ipiatpi'ajoan ikērēat mujurũġrũġ'ukayũ be — io'e Jesus.

²⁹ — Ipiatpi'ajojoap kabia kap puje, kabi beacat muycēmcēmap iaruaru je'e — io'e. — Kaxiepiat kaxiepi ġu je'e. Kabiok je'e. Kaxiamat tak kaxiam

ġu je'e. Kabiok je'e. Kasoptayũ dak ida'at kabi kadiwi — io'e.

³⁰ — Gebuje okop ipi kay. Soat tõtõn je'e ip—ipi juacayũ—soat ip. Soat waġo õn. Ojojo ip kabikerereat taġwi kopkom. Wa'õbacaap kuġ okop, odipap kuġ tak. ³¹ Parasuy jo'iat Deus ġuyde—yoboġat. Jekawẽn tojotjot'ukayũ ġuju soat taġwi. Cemunaẽhẽyũ ġu'awero ip. Soat taġwi ġu'awero ip—ipi daġwi — io'e Jesus.

Imẽn Jesus waram jeedocap o'ġuwẽn jewēju etaybitbinayũ be.

³² — Gebum cuy epesop wajẽmap kay, figueira'ip kay ġebum pima. Figueira'a bikit cẽm puje, “Koato ijasun ma,” i'e'em eyju, dup cẽm pima — io'e. ³³ — Imẽnpuxim ipiat'ajoap kabia ajẽm pima, “Gaxĩn ma Deus emunaẽ jajẽm,” i juy epe'e. Wekawẽn puye, eyetaybit epe'e — io'e Jesus. ³⁴ — Gasũayũ'in iboap coco je'ũ awap, soat pe wekawẽn jebapuġ—soat ma. Gebum cuy epesop iboap kay — io'e Jesus jewējuacat pe. ³⁵ — Kabi i'ũm, ipi dak; wekawẽn pit i'ũm ġu. Wekawẽn kayayũ bit soat em jeedop — io'e Jesus.

³⁶⁻³⁷ — Soat waġo õn. Waram oajẽm õn. Abu itaybit wajẽm ãm? Ka'ũma ma itaybit ip wajẽm ãm. Deus ekawẽn tojotjot'ukayũ itaybit ġu—kabi beayũ. Õn tak wetaybit ġu. Webay acã itaybit. Ka'ũma ma owiwim pima, oajẽm. Imẽnpuxim tak Noé kabia be ka'ũma ma iwiwim pima muba'atxiri oajẽm kuyje — io'e Jesus. ³⁸ — Muba'atxiri ajẽm awap, soat ip tikõnkõn'uk osodop. Jekõnkõn'uk ip osodop. Jewebumũnmũn'uk ip osodop. Imẽn ma osodop, kobexixi be Noé õm awap. ³⁹ Itaybit ġu osodop ip ajo je'bapuġ iam. Kobexixi be Noé

õm puje acã, muba'atxiri ajẽm puje acã itaybit o'e ip. Itabut ẽu ip Noé kay osodop. Imẽnpuye muba'atxiri wiwim ẽu ip. Imẽnpuye dak soat ip oakõm. Wajẽm puk pima, imẽn ma dak. Ka'ũma ma wajẽmap wiwim je'e — io'e Jesus.

⁴⁰ — Wajẽmap kabia be xepxep kapikpiẽ ẽ'em jekat pe—aõokatkayũ. Pũẽ ixeyũ'in tujowat jew-eju—Deus emunaẽ eju. Wara'acat tujowat ẽu. ⁴¹ Trigo muẽẽẽẽap ka be xepxep trigo muẽẽẽẽm ẽ'em—aoyũ. Imuẽẽẽẽm pima, pũẽ ixeyũ'in tujowat jewaju—Deus emunaẽ eju. Warara'acat tujowat ẽu — io'e. ⁴² — Aẽ cuy epesop — io'e cebe ip. — Eyetaybit ẽu buye pujuat kabia eykukukat jajẽm iam — io'e Jesus.

⁴³⁻⁴⁴ — Ixima daẽ uk'a beat iwiwim pima, ibukurukat ajẽmap puxim, iõmap puxim; ixet ẽu kajuk ixẽ uk'a beat — io'e Jesus cebe ip. — Imẽnpuxim wuyju wuykukukat wiwim'ũm pima, ixẽ dak imẽnpuxim jajẽm — io'e Jesus.

⁴⁵ — Kariwa jekapik'ukat kay pimaap, itaybit cĩcãat kudadam je'e. Xipacat muẽẽẽẽ'ukat kudadam je'e. Iõo kapik'ukat warara'acayũ kukuk'ukat kariwa a'õbiat. Irere bima ip, soat em ixat je'ẽũm ip cebe—warara'acayũ be—kapik'ukayũ be. Jexat o am awero am ip cebe, icũẽ am je'ẽũm. ⁴⁶ Jekariwa a'õ kay kũyjobin pima, iõo kapik'ukat icokcok je'e jekariwa ajẽm puje. ⁴⁷ Icẽmãn õn ẽ'em eywebe — io'e. — “Obubut kukukan cuy ece—soat ma,” i je'e cekariwa iõo kapik'ukat pe. ⁴⁸ Imẽnpit je'ẽũm ẽu wara'at pe—kapik'ukat pe, “O'jekuyan ma wekariwa,” i'ẽ'em puye. Ikẽrẽat kuẽ xeku.

49 Ibureyũ mupokupoğ je'e. Tikõnkõn je'e ika'oayũ eju. Jekõnkõn tak je'e ceweju ip. 50 Jekariwa wiwim ġu xeku. Itaybit ġu je'e pu kabia wekariwa jajẽm iam, pu ehora iam tak.

51 — Iwiwim'ũm pima, je'pit cekariwa. Ipiat supi'ajoat jekapikpik'ukat pe. Jekapikpik'ukat ipiat supi'ajo wuyjuyũ muğuykuku'ukayũ ipiat supi'ajojoap co'i. Ixeyũ tõtõn cĩcã ip je'e ipiat'ajojoap ka be. Ipi kuğ puye, tũy yeiyei ip je'e dak — io'e Jesus jewēju etaybitbinayũ be.

25

1 Deus soat kukuanap kabia muwẽnuwẽn o'e Jesus o'ya'ĩjoiayũ mutaybitbin pima. Imẽnpuye wuymutaybitbinap muwẽnuwẽn o'e itaybit am ip. Imẽnpuximap ekawẽn muwẽnuwẽn o'e.

— Deus soat kukanap kabia ayacayũ cucumap kabia buxim — io'e Jesus. — Ixe ayacayũ yaypan'isuayũ osodop ip—10 beayũ. Jewebumũnat kay o'ju ip lamparina kuğ. Jewebumũnat dopabijuk am o'ju ip. 2 5 beayũ ixeyũ'in yağuyzacayũ osodop ip. Warara'acayũ 5 beayũ yağuyba'arẽmayũ osodop — Jesus o'e. 3 — Yağuyba'arẽmayũ o'tidujowat ġu ip daxadi—lamparina beapti. O'tidujowat ġu ip timũn'a be. 4 Yağuyzacayũ acã o'tidujowat daxadi timũn'a be.

5 — Ixet pin ip. Etapok'i e'em. Ixet osodop ip—10 beayũ. Ixet, ibun jewebumũnat puye. Xet.

6 — Iximadakpe iboceayũ o'tomuwã 10 beayũ be.

— “Ak'i!” io'e ip. “Jewebumũnat oajẽm,” io'e ip. “Epeju cekay, topabijuk am,” io'e ip 10 beayũ be.

7 — O'ḡuwurũḡ ip. O'kop ip—10 beayũ. Lamparina mudipudim osodop ip, imusopusop am.

8 — Gebuje yaḡuyba'arẽmayũ o'jekawẽn yaḡuysacayũ be.

— “O'ti'ũm. Imẽnpuye iba'ore ocewebe lamparina musop am. Daxadi epetiũm cuy ocewebe,” i ip o'e.

9 — “Ap!” yaḡuysacayũ o'e. “Iba'ore ocewebe tiũm am eywebe. Pũḡti ma ocedaxadi. Epeju, ti buam. Dinheiro juy epeḡũm warara'acayũ be—tideim,” io'e ip.

O'ju ip, tibu am.

10 — Jewebumũnat oajẽm peta muḡẽḡẽat tuk'a kay. Cucum pima ip daxadi bum, oajẽm. O'ju jewebumũnat eju yaḡuysacayũ. O'ju ceweju, kuy buye ip. Oõm ip ceweju.

— Bik. O'tomudip ip xĩntabi.

11 — Oajẽm ḡuyjom. Yaḡuyba'arẽmayũ oajẽm. O'tomuwã.

— “Kariwa!” io'e ip. “Xĩntabi etomudip'uk ocewebeam,” io'e ip.

12 — “Wetaybit ḡu ma eyjum,” io'e cebe ip — io'e—Jesus o'e.

Pere. Imẽn 10 beayũ be kawẽnwẽnap pi o'jepere Jesus. Apẽn ixẽ jewebumũnat kay 10 beayũ oekuku, imẽnpuxim wuyju be jekukum, Deus soat kukan pima. Pũḡ wuy'in iwiwim je'e Deus soat kukanap kabia bima. Warara'acayũ wuy'in iwiwim ḡu je'e.

13 — Aḡ cuy epesop ekariwa jajẽmap kay — io'e Jesus iboceayũ be. — Eyetaybit ḡu buye puju eyekariwa jajẽm iam. Ajo hora iam eyetaybit ḡu. Ajo kabia iam eyetaybit ḡu. Aḡ cuy! — io'e cebe ip.

14 Waram Jesus o'jekawēn iboceayū be. Deus soat kukanap kabia muwēnuwēn o'e.

— Deus soat kukanap kabia aḡokatkat cuap kabia buxim — io'e Jesus. — Ixe cucum o'e wūy ma. Wara'at eipi be cucum o'e. Cucum awap, kapikpik'ukayū o'tomuwã—jebuywatwat'ukayū. Jebubut o'ḡūm cebe ip. O'ḡūm imuxipanpan am. 15 Dinheiro'a o'yaūm cebe ip. Ajo-xe imuxipanpan pucat o'yaūm cebe ip. Pūḡ ixeyū be 5 mil iat'a o'yaūm. Wara'acat pe 2 mil iat'a o'yaūm. Warara'at pe pūḡ mil iat'a o'yaūm—dinheiro'a.

— Ibocewi o'ju wara'at eipi be.

16 — Gebuje 5 mil iat'a juk o'yabuiat wara'at dinheiro'a o'yabu—wara'at 5 mil iat'a. Imēnpuye 10 mil iat'a kuḡ o'e. 17 Wara'at ibuywatwat'ukat ijo'i ma o'ḡuḡē dinheiro'am—ibo 2 mil iat'am. Imēnpuye 4 mil iat'a kuḡ o'e. 18 Yabi beat pit ibo pūḡ mil iat'a o'yamōḡ ipikūykūy be. O'jokot. Batku. O'yamōḡ. Pere.

19 — Ade xet kap puje, oexe. Cekariwa oexe. O'jekawēn jekapikpik'ukayū be. Jedinheiro'a muwēnuwēn o'e. 20 Imēnpuye 5 mil iat'a juk o'jat iat dinheiro'a o'yadojot jekariwa be—10 mil iat'a o'yadojot.

— “Juku, Kariwa,” io'e. “Ijoce edinheiro'a—5 mil iat'a. Wara'at oyabu—wara'at 5 mil iat'a. Soat ebubut'a. Edinheiro'am ḡasū—10 mil iat'a. Wara'at 5 mil oyabu ibo 5 mil iap,” io'e jekariwa be — io'e Jesus.

21 — “Xipat,” cekariwa o'e cebe. “Xipacat ěn. Wedinheiro'a muxipan cĩcã ěn. Yopīt ma o'e. Ěn pit wa'ō daḡ imuxipanpan cĩcã owebeam.

— “Imēneju ade obubut muxipan ece owebeam,” io'e — io'e Jesus.

— “Ga'a! Peta oḡuḡē ḡasū. Acekōnkōn,” io'e cekariwa.

²² — Imēnpuye dak 2 mil iat'a juk o'yabuiat dinheiro'a oyadojot dojot ixē be—jekariwa be. 4 mil iat'a o'yadojot.

— “Juku, Kariwa!” io'e. “Ijoce edinheiro'a—2 mil iat'a. Wara'at'a oyabu—wara'at 2 mil iat'a. Soat edinheiro'am ḡasū. 4 mil iat'a oyabu ibo 2 mil iap,” io'e cebe — io'e Jesus.

²³ — “Xipāt,” cekariwa o'e cebe. “Xipacāt ēn. Wedinheiro'a muxipanpan cīcā ēn. Yopīt ma o'e. Wa'ō daḡ imuxipanpan cīcā eḡuy owebeam.

— “Imēneju ade bubut cuy eḡuxipan owebeam,” io'e — io'e Jesus.

— “Ga'a! Peta oḡuḡē ḡasū. Acekōnkōn,” io'e cekariwa.

²⁴ — Gebuje pūḡ mil iat o'yabuiat o'jekawēn ixē be—jekariwa be.

— “Kariwa!” io'e. “Kuy juk wetaybit edacup iam—warara'at ekat pewi ejat iam—etiotata'ūmap kat pewi,” i napa ma o'e cebe. “Kuy juk wetaybit ekapikap'ūmat pewiata etabu iam,” i napa ma o'e dak. ²⁵ “Oparara ebuxim ibuye. Edinheiro'a oyamōḡ ipikūykūy be—mil iat'a. Juku,” io'e. “Edinheiro'am—ebubut'am.”

²⁶ — “Ibu'u'uat ēn,” cekariwa o'e. “Ikērēat kuḡ ēn. Etaybit tu warara'at ekat pewi ojat iam? Wekapikap'ūmat pewiata otabu iam etaybit tu?

²⁷ Imēn etaybit pima, wedinheiro'a eyaūm cuy dinheiro'a muxipanpan'ukat pe wara'at dinheiro'a

bu am owebeam,” io'e. “Wepit puje, eyaũm kuka owebe,” io'e.

²⁸ — “Dinheiro'a juy epeyabu cebewi—pũğ mil iat'a,” cekariwa o'e warara'acayũ be. “Epeyaũm cuy wara'at pe—10 mil iat'a kuğat pe,” io'e kapikpikayũ be. ²⁹ “Imẽn ma. Adeat kukat pe wara'at je'ğũm ip. Imẽnpuye ade jĩã ikuğ e'em. Imẽnpit yopĩcat kukat xewi ixex yopĩcat je'jat ip,” io'e cekariwa. ³⁰ “Ite ibu'u'uat tak epejoxik cuy kabiokboğat ka be—tõtõnap ka be—tũy yeiyeiat ka be,” io'e cekariwa — io'e Jesus. Imẽn Jesus soat o'e iboceayũ imutaybit am. Cekariwa dinheiro muxipatpan cĩcãayũ o'ju ip peta be ceweju. Imẽnpuxim Deus a'õ kayayũ jeedop ip Deus xe soat em. Ipikũykũy be cekariwa dinheiro mōğat pit o'joxik ip kabiokboğat ka be. Imẽnpuxim Deus ipiat supi'ajoat ja'õ kay'ũmayũ be. Imẽn Jesus imutaybitbin o'e.

³¹ Jesus o'jekawẽn waram iboceacat pe.

— Soat wağo õn. Odipap kuğ wajẽm puje, soat kukan oce'e. Deus ekawẽn tojotjot'ukayũ jajẽm ip oweju. Jay. Ajo xipat Deus xe iap oceğuwẽn, ajo xipat ġu iap tak.

³²⁻³³ — Ipi juacayũ je'awero owap. Apẽn ovelha kukuk'ukat ovelhayũ o'taẽ bodeyũ bewi, imẽnpuxim õn tak ipi juacayũ bewi wa'õ kayayũ otaẽ—kũyjobitbicayũ. Kacũğcũğ'i jeedop ip oba'at kadi. Kũyjobitbit'ũmayũ bit oba'ũğ kadi kacũğcũğ'i jeedop ip.

³⁴ — Cũğ'i buje, ocekawẽn oba'at kadiayũ be.

— “Deus kuy eymucokcok cĩcã. Webay kay juy epesot! Eyka be juy epeõm—kuy osukamuxipaniap ka be. Deus kuy ipi muğẽğẽm pima, cuk

eyka muḡē dak,” ioc'e cebe ip. ³⁵ “Epeōm! Xipan cīcā juk adi eyju okuk. Ore bima, puybit cuk adi epeḡūm owebe. Obipuruk pima, idibi juk adi epetiūm owebe. Oka be'ūm pima, xipan cuk adi eyju okuk eyduk'a be. ³⁶ Ka'ūmḡu wekamixa bima, kamixa juk epeḡūm owebe. Owātaxipi bima, epajēm obuywat am. Ōn daomūnmūnap'a be bima, epajēm okay,” ioc'e cebe ip.

³⁷ — “Kariwa!” Deus xe cūḡ cīcāyū e'em. “Ere jekukum ejojo ḡu oceju. Puybit cuk oceḡūm ḡu ewebe. Ebipuruḡ jekukum tak ejojo ḡu oceju. Idibi juk ocetiūm ḡu ewebe,” i'e'em ip. ³⁸⁻³⁹ “Ewātaxipi ḡu ejojo oceju. Cuk ocajēm ḡu ekay ebuywat am, ēn daomūnmūnap'a be bima,” i. “Eduk'a'e'ūma jekukum ejojo ḡu oceju. Oceju ḡu xipan ekuk cuk acesop oceduk'a be. Kamixa dak cuk oceḡūm ḡu ewebe,” i'e'em ip.

⁴⁰ — “Owebe epeḡūm ḡu,” ioc'e cebe ip. “Imēnpit webekitkit pe epeḡūmiap owebe epeḡūmiap puxim. Omubuyxin cīcā webekitkit. Yopīt ma ip ipi juacat etabun. Imēnpit ixeyū be epeḡūmiap, owebe epeḡūmiap puxim ma,” ioc'e. — Soat kukan oce'e — io'e.

⁴¹ — Gebuje ōn e'em cebe ip—oba'ūḡ kadiayū be. “Deus xe ikērēat mujurūḡrūḡ'ukayū eyju. Imēnpuye Deus jajēm eykay ipiat'ajoan eywebe. Epeyenapōn cuy oxewi. Ipiatpi'ajoap pe soat em epesop—daxaboḡ pe—ibiōḡbuk kērēayū kukukat ka be. Deus o'ḡuḡē ibiōḡbuk kērēayū kukukat kam—ixe ekawēn tojotjot'ukayū kam tak,” ioc'e — io'e Jesus. ⁴² — “Xipan ḡu juk adi okuk epe-sop. Ore bima, puybit cuk adi epeḡūm ḡu owebe. Obipuruk pima, idibi juk adi epetiūm ḡu owebe.

43 Oka be'üm pima, xipat ġu juk adi eyju okuk eyduk'a be. Ka'ümġu wekamixa bima, kamixa juk adi epeġüm ġu owebe. Owātaxipi bima, kuy obuywatwan ġu epesop. Ōn daomūnmūnap'a be bima, epajēm ġu okay,” ioce'e cebe ip — Jesus o'e.

44 — “Kariwa!” Deus xe ikērēat murūġrūġ'ukayū e'em. “Ere jekukum ejojo ġu oceju. Imēnpuye puybit cuk oceġüm ġu ewebe. Ebipuruġ jekukum ejojo ġu oceju. Imēnpuye idibi juk ocetiūm ġu ewebe. Ewātaxipi ġu ejojo oceju. Imēnpuye juk ocajēm ġu ekay ebuywat am. Ĕn daomūnmūnap'a be ġu eġuy. Imēnpuye juk ocajēm ġu ekay,” i. “Eduk'a'e'ūma jekukum ejojo ġu oceju. Imēnpuye oceju ġu xipan ekuk cuk acesop oceduk'a be. Ejojo ġu oceju, ekamixa'üm pima. Imēnpuye kamixa juk oceġüm ġu ewebe,” i'e'em ip.

45 — “Webekitkit pe ġu epeġüm iap, owebe ġu epeġüm iap puxim,” ioce'e cebe ip. “Ipi juacat etabun webekitkit yopīt ma. Imēnpit ixeyū be ġu epeġüm iap, owebe ġu epeġüm iap puxim,” ioce'e—soat kukan oce'e — Jesus o'e. 46— Imēntak ixeyū je'ju ipiatpi'ajojoap pe jedop am — io'e Jesus. — Deus xe cūġ cīcāayū acā jeedop ip Deus tēġ ma—itait jeedop ip soat em Deus xe — io'e Jesus jewejuayū be.

26

1 Wuymutaybinap ekawēn mutaybitbin epere buje, Jesus o'jekawēn jewejuacat pe.

2 — Eyetaybit xepxep xet kap puje, Páscoa epeta jajēm iam. Ijop Páscoa bima, ijoceat odujowat okay

itakomaayũ kay obamupaya am. Korosa be oba mupaya ip. Waoka ip — io'e Jesus—soat waḡo o'e.

³ Gebuje paĩyũ kukukayũ o'jeawero ip uka yaboḡ cĩcãat'a be—ibuyxi jĩãat tuk'a be—Caifás tuk'a be. Judeuyũ kukukayũ dak o'jeawerowero.

⁴ O'jewaguyda soat ip. Jesus daomũnũnap muwẽnuwẽn o'e ip. Apẽn oce'e iam kawẽnuwẽn o'e jewewebe. Yaoka ojuy ip iba'arẽm.

⁵ — Páscoa bima bit Jesus ataomũn ḡu, adeayũ be wuyaokaap puxim — io'e ip jewewe be.

Ixe Páscoa epeta bima Judeuyũ pão'a o'o'uk ip osodop—yamuyuhuhuptõmtẽm'ũmat'a. Ijop epeta muḡẽḡẽm pima, apẽn Deus wuye'ajojoyũ'ũm'ũm o'ḡujẽm Egito eipi bewi iap kay ḡebum'uk ip osodop.

⁶⁻⁷ Irep tũbit tuk'a be ayacat oajẽm—Simão duk'a be. Jesus xik'i o'e jekõnkõn jewēju itaybitbinayũ xe. Tide'oati kuḡ oajẽm Jesus kay. Jesus'a abi be o'timõḡ Betânia ka be. O'timõḡ timũn'a bewi—wita'a muḡẽḡẽ'a bewi—alabastro'a muḡẽḡẽ'a bewi. Tideiboḡ cĩcã ixedi tide'oati.

⁸ Imẽnpuye itakoma ip o'e ayacat kay Jesus eju etaybitbinayũ.

— Te'e ma iḡodi tide'oati mu'ũm teku — io'e ip.

⁹ — Tide'oati deida buje, kajuk teiboḡ o'jat! Ade kuka juk dinheiro isurũḡat o'jat prata muḡẽḡẽ. Tadaybotbocayũ be kuka juk dinheiro o'ḡũm — io'e ip. ¹⁰ Jesus itaybit apẽn kawẽnwẽn ip iam. Imẽnpuye o'jekawẽn cebe ip.

— Ite mukorẽmrẽm ḡu bit cuy epe'e — io'e cebe ip. — Xipacan ma teku o'e owebe. Apẽnpuye eyetakoma ite kay? Eyetakoma ḡu juy epesop

cekey — io'e Jesus cebe ip. ¹¹ — Tadaybotbocayũ soat em ma eyxe — io'e. — Eybikuy bima, ixeyũ buywan put eywebe. Õn pit soat em ġu oġuy eyxe. Soat em ġu xipacan ey'e but owebe — io'e. ¹² — Ite ayacat ojebit o'ġude'on, oje'ũ ġu buk ma'ġu. Wetabẽġ pima ma kuy omude'on witabikũy be omõġ awap — io'e. ¹³ — Okay itabucayũ ijop ekawẽn ġuwẽnuwẽn soat kaka daġ—kawẽn idipat. Apẽn ite ayacat o'tidi wa be iap ġuwẽnuwẽn tak ip soat kaka daġ. Soat ka watwat ġebum je'e apẽn ixex o'e iap kay. Ėbum cuy epsop iboap kay — io'e cebe ip.

¹⁴ Gebuje Judas Iscariotes oajẽm paĩyũ kukukayũ kay. Pũġ 12 beayũ'in ixex Judas osunuy. ¹⁵ Ixex o'jekawẽn paĩyu kukukayũ be.

— Pebũrũ epeteida owebe Jesusũmap teim? — Judas o'e.

— 30 be prata'a — io'e ip.

— Xipat — Judas o'e.

O'yaũm ip. ¹⁶ Imẽnpuye Judas oeku:

— Pu kabia Jesus puap kabia? — io'e jewebe ma. Imẽn oekuku kudadam.

Gebuje bit ma aġu Judas oeku Jesus pu ojuy itakomaayũ be iũm ãm.

¹⁷ Oajẽm ip Jesus kay—12 beayũ. Páscoa epeta osunuy. Iboap epetam Judeuyũ pã'o'a o'o'uk—yamuyuhuhuaptõmtẽm'ũmat'a. Ovelha dak aokaka'uk osodop ip Páscoa epeta bima—koapat kabia bima.

— Poce ovelha ocejoyoy peta ajẽm pima? — io'e ip Jesus pe.

¹⁸ — Epeju juy okay itabucat pe—aġokatkat pe — io'e. — Jerusalém ka be xeku omuy. I juy

epe'e cebe: “ ‘Omuyku eduk'a kay,' wuymutay-bitbin'ukat o'e ewebe. ‘Páscoa be i'o am omuyku, oweju etaybitbin'ukayũ dak,' io'e ewebe,” i. “ ‘On oje'ũ ġasũ,' io'e dak ewebe,” i dak. Imẽn cuy epe'e cebe — io'e Jesus jeweju etaybitbinayũ be.

¹⁹ — Hm hm — io'e ip.

O'ju ip Jerusalém ka be.

Oajēm. Jesus kay itabucat tuk'a oõm. Apẽn cuk ixē o'e, Jesus kay itabucat pe o'e ip—soat ma. Iġo'a be ovelha o'joyoy ip peta ajēm pima. Soat muxipanpan o'e ip peta beam.

²⁰ Katpuje ma Jesus oajēm. Oabik mesa koreren 12 beayũ eju. O'jekõnkõn ip iġo'a be. ²¹ Jekõnkõn pima ip, o'jekawẽn 12 beayũ eju.

— Icēmãn õn e'em eywebe. Pũġ ey'in jekawẽn okay itakomaayũ be. Poce oġuyiap ġuwẽn ixeyũ be, odobuxik am. Imẽn oũm epe'e okay itakomaayũ be waoka am — io'e cebe ip.

²² Iġuycũġcũġ cĩcã ip o'e.

— Kariwa! Õn xe'e? — io'e'e ip pũġpũġpũġ.

²³ — Oweju pão'a mudirem pũġ pe ma prato be cekõnkõnat okay itakomaayũ be oũm waoka am.

²⁴ Soat waġo õn. Apẽn oje'ũ iap tup taġ oje'ũ—Deus ekawẽntup taġ — io'e Jesus. — Karem ġu ipiat supi'ajo oũmat pit. Xipat kuka adi a'ġu ixē bit o'jebapuk'ũma — io'e Jesus.

²⁵ — Omutaybitbin'ukat! — Judas o'e—itakomaayũ be Jesusũmat o'e. — Õn tu jeũm itakomaayũ be?

— Hm hm. Ĕn ma — io'e Jesus jeũmat pe.

²⁶ Jekõnkõn ip pima, Jesus pão'a o'yabu.

— Bay! Xipat ãn — io'e Deus pe. — Ocexat'am eyaũm ocewebe — io'e.

O'yamuweka. O'yaũm jewēju etaybitbinayũ be.

— Juku — io'e Jesus. — Epeya'o. Ijop'a ojebit — io'e cebe ip. — Pão'a muwekaap puxim ip obamupaya — io'e.

²⁷ Uva'abidi dak o'timõğ tikõnkõnap pe.

— Bay! Xipat ãn — io'e Deus pe. — Ocexati etiũm ocewebe — io'e.

O'tiũm cebe ip.

— Juku — io'e. — Ijopti juy epetikõn—soat eyju juy epetikõn — io'e 12 beayũ be.

²⁸ — We'ũ buje jedoyekereren oce “Adeayũ bewi ikērēat oju'uk,” io'e Deus puye. Imēnpuye Deus ijop kērēat kay ġebum ġu. Adeayũ ġuisun Deus ekawēn iisuat xe. Cũğ ma jeedop ip cexe—Deus xe — io'e.

²⁹ — Waram ġu otikõn uva'abidi soat ipi watwat webay a'õ kay kũyjobit'ũm pima. Soat ipi watwat ya'õ kaykũyjobin pima bit, tiisuati otikõn uva'abidi — io'e Jesus.

³⁰ Jekõn puje, jebibododon ip o'e Deus kay. O'ju ip.

Oajēm ip—soat ip. Co'a kay oajēm—Oliveiradip'a kay. Jay. Jesus o'jekawēn cebe ip—jewējuayũ be. Xĩğxĩğ pima co'a jeje, Jesus o'jekawēn.

³¹ — Ijop exima eyju operem — io'e. — Epeye-napõn okay itakomaayũ buxixim. Imēn Deus ekawēntup omuwēnuwēn:

Ovelha kukuk'ukat oyaoka, i. Soat ip jepõğpõğ iõhõyũ, i.

Imēn Deus ekawēntup omuwēnuwēn — io'e.

Imēn kawēnwēn o'e Jesus jewēju etaybitbinayū kukukat puye. Imēnpuxim ovelha kukukat Jesus puxim. Jesus eju etaybitbinayū ovelha buxim kuka ip. Ovelha jepōḡpōḡ ip jekukukat'ūm pima. Jesus etaybitbinayū jepōḡpōḡ kuka ip, Jesus e'ū buje.

³² — Imēnpit we'ūap tomukadi Deus waram ḡuto omutait. Oju eywap Galiléia eipi be — io'e Jesus cebe ip.

³³ — Soat ip jepere—ebureyū. Ekay itakomaayū buxixim iparara buye, ip jepere. Ōn pit jepere ḡu. Pūḡ em tak ka'ūma — Pedro o'e.

³⁴ — Tapu, icēmān ōn e'em ewebe — io'e Jesus Pedro be. — Ijop exima ma “Obure ḡu teku,” i napa ma ece'e ebapūḡ em — io'e. — Sapokay ede awap “Obure ḡu teku,” i napa ma ece'e — io'e Jesus.

³⁵ — Oce ḡu ma buk, “Obure ḡu teku,” i, ewēju waokaap puxim — io'e Pedro. Soat cewejuayū imēn o'e'e.

³⁶ Gebuje Jesusyū o'ju kadaihiaptip kay—Getsêmani ka kay.

— Jocebuku epabikbik — io'e jewējuayū be. — Bomaku buk ōn cum, Deus eju jekawēn ām — io'e cebe ip.

Oabik ip.

³⁷ Pedro o'tujowat, Zebedeu ipotpoyū dak. Eba-pug o'tujowat. Iḡuycūḡ cīcā Jesus o'e.

³⁸ — Oḡuycūḡap pibun je'ūmat co'i ōn — io'e ebapūḡayū be. — Epabik — io'e. — Aḡ cuy epesop — io'e. — Oweju epeyeak cuy.

³⁹ Bosusu o'ju, jebay eju jekawēn ām. O'jepo ipi ju jeḡuycūḡap pibun.

— Bay! — io'e. — Ewebe iba'ore'üm pima, omuwedem ece, owebe ipiat'ajoap puxim. Wa'õbi bit we'ü pin ġu. Ĕn ebikuy bima bit oje'ü — io'e Deus pe.

⁴⁰ Aripit. O'jepit. Oajēm ebapũğayũ kay. Ixet ip osodop.

— Pedro — io'e Jesus. — Eywebe iba'ore du eyğuy pũğ hora ma oweju jeak am? ⁴¹ Ağ cuy epesop! — io'e cebe ip — ebapũğayũ be. — Xen ġu juy epesop. Deus eju juy epeyekawēn eywebe ikērēat mujurũğap puxim—eywebe Satanas a'õ kay kũyjobicap puxim — io'e. — Eybu'u jĩjã ikērēat muğē âm. Imēnpit ikērēat epeğugē eya'õbaca'üm puye. Imēneju Deus eju juy epeyekawēn, ixē a'õbacaap kuğ eyeku am — io'e Pedro be.

⁴² O'ju waram.

— Bay! — io'e waram Deus pe. — Ewebe iba'ore'üm pima, omuwedem ece, ip owebe ipiat'ajoap puxim. Ĕn ebikuy bima bit, oje'ü — io'e Deus pe.

⁴³ Aripit. Jesus waram o'jepit ebapũğayũ kay. Ixet ma'ğuto ip osodop. Itaxeebaca o'e ip, xet pibun.

⁴⁴ Waram o'ju jebay kay, jekawēn âm. Kuyat ekawēn puxim waram o'jekawēn Deus eju.

⁴⁵ Aripit. O'jepit ebapũğayũ kay.

— Eyxet mabuk ġu du? — io'e cebe ip. — Jebodoydoy mabuk ġu du eyju? — io'e. — Soat wağo õn. We'üap kabia kay õn ajēm — io'e. — Ğasũ okay itakomaayũ oũm ip ikērēat mujurũğrũğ'ukayũ be waoka am. ⁴⁶ Epe'ã! — io'e cebe ip. — Ak'i juy

epe'e! Itakomaayũ be oũmat omuyku. Gãã okay itakomaayũ atopabijuk — io'e cebe ip.

⁴⁷ Jesus kay Judas oajēm. Kawēnwēn pima, oajēm. 12 beayũ'in osunuy Judas. Jesus eju jekuku'uk osunuy. Ade oajēm ip—paja kukuḡayũ, jeba'ip kukuḡayũ dak. Oajēm ip, Jesus kudadam Judeuyũ kukukayũ a'ōbi, paĩyũ kukukayũ a'ōbi dak.

⁴⁸ — Oyaḡobukōn'ibit cuy epejat. Ixe Jesus — Judas juk o'e cebe ip—Jesusũm cekay itakomaayũ beiat.

— Ocejat cuy — i juk o'e ip—Judas ejuayũ.

⁴⁹ Isum yajēm:

— Wuykat, omutaybitbin'ukat! — Judas o'e Jesus pe.
O'yaḡobukōn.

⁵⁰ — Obure — io'e Jesus. — Apēn ěn e'em iap, ḡasũ ma juy ece — io'e. Oajēm ip Jesus xe, ibu am.

⁵¹ Imēnpuye Jesus ejuat jepaja o'ju'uk iyuk pewi. O'suḡuybu'uk pajam paĩyũ kukukat ebekit ḡuybu ikibi.

⁵² — Paja ejomōḡ cuy iyuk pe — Jesus o'e. — Pajam wara'at o'yaokaiat ixē dak pajam yaoka ip — io'e Jesus.

⁵³ — Ōn cekay bima, webay 12 mil beat o'ḡuju kuka—jakawēn tojotjot'ukayũ. Gaxĩn ma kuka o'ḡuju okay itakomaayũ buxim — io'e jewējuacat pe. ⁵⁴— Deus ekawēn tojotjot'ukayũ ajēm puje bit, iba'ore kuka o'e owebe we'ũ ãm Deus a'ō daḡ pit. Imēn put ma owebe—we'ũ but ma — io'e Jesus.

⁵⁵ Ixe ehora bima, Jesus o'jekawēn yajēmibiyũ be—adeayũ be.

— Ade kabia juk adi oğuy Deus eju kawēnwēnap'a be—yaboğat'a be. Imukūyjom cuk adi oğuy. Eyju bit odaomūn iğo'a be ğu bit. Eyju dak epesot odaomūn âm paja kukuğ, eyba'ip kukuğ tak, ibukurukat taomūğap puxim — io'e cebe ip. — Ibukurukat ğu on pit! — io'e cebe ip.

⁵⁶ — Kuy hima o'tupmubararak ip Deus ekawēntup apēn ip odaomūniaptup — io'e. — “Ibukurukat taomūğap puxim ixē taomūn ip,” i'e'em iğodup — io'e. — Imēn ma odaomūn ip ğasū dak — io'e Jesus.

Soat ip Jesus o'jepere ceweju etaybitinayū. Soat ip o'watwat.

⁵⁷ O'jacayū o'tujowat ip. Jesus o'tujowat ip Caifás kay—paīyū kukukat kay. Iboceayū juk o'jeawero ip Caifás tuk'a be. Judeuyū kukukayū o'jeawero ip, Moisés ekawēn imutaybitbin'ukayū dak. ⁵⁸ Pedro bit Jesus nomuju o'ju. Wūy ma o'ju. Paīyū kukukat tuk'a naxīnōm pe oajēm. Oabik sorarayū parakpe. Oabik, ijo am—apēn je'bapuk Jesus pe iap co am.

⁵⁹ Paīyū kukukayū o'je'awero ip, yawēğ mukērērērēn'ukayū kudadam, pūğ tağ ma Jesus muymuy am, Jesus aokam dapxi a'ō nomuju. Soat o'je'awero ip—paīyū kukukayū, Judeuyū kukukayū, Moisés ekawēn imutaybitbin'ukayū dak—soat o'je'aweroiayū.

⁶⁰ Oajēm ip je'aweroayū kay. Ade oajēm—yawēğ mukērērērēn'ukayū. Imēnpit iba'ore o'e Jesus awēğ mukērē âm. ⁶¹ Xepxep oajēm ğebu je bit—wuymuğuykuku'ukayū.

— Ite ağokatkat o'e: “Deus eju ekawēnwēnap'a oyamuy'ūm put—yaboğat'a. Imēnpit oyamuy

put waram ebapũḡ kabiam,” i — io'e xepxepayũ—dapxiyũ. ⁶² Imēnpuye paĩyũ kukukat ma o'āy, jekawēn ām.

— Apenpuye ecede ḡu awēḡ mukērērēnayũ be? — io'e. — Īcēm tu ip e'em? — io'e Jesus pe.

⁶³ Jesus mũḡ ma osunuy.

— Deus emunaē ēn pima, eḡuwēn cuy ocewebe — koapat paĩyũ kukukat o'e Jesus pe. — Deus a'ōbi—soat em itaicat a'ōbi eḡuwēn cuy. Deus emunaē ēn tu? Deus ipot tu ēn? — io'e.

⁶⁴ — Hm hm. Ixe ipot ma ōn — io'e. — Soat waḡo ōn. Guyjom ojojom epe'e. Xik'i oḡuy Deus xe iba'at kadi. Ixe Deus soat podi ma ya'ōbacaat. Cexe ōn pima ojojom epe'e. Soat kukukan oce ixē eju. Guyjom ijodi waram ojut. Kabikerereat taḡwi okop — io'e Jesus.

⁶⁵ Imēneju jeekabek o'ḡuwek paĩyũ kukukat, jekakoma pibun.

— Deus muymuy teku — i napa ma o'e. Jesus muwēnuwēn o'e.

— Epeya'ĩjojo kuy ixē ekawēn. Wara'acayũ ḡu ajokudada Jesus awēḡ mukērērēn ām — io'e cebe ip—o'je'aweroweroiyũ be. ⁶⁶— Ajo cũḡ ma eyxe? Apēn tak ace'e Jesus pe? — io'e cebe ip.

— Ikērēat kuḡ teku Deus xe — i napa ma o'e ip—ibimāmāyũ ekawēn coco'ukayũ. — Imēnpuye ayaoka — io'e ip.

⁶⁷ O'je'aweroweroiyũ o'ḡuxiuxi Jesus dopa be—jebidi. Jekakoma pibun o'ḡuxiuxi. O'yaokaka ip.

Pũḡ ixeyũ'in Jesus dopa o'topaoka.

⁶⁸ — Cristo! — io'e ip cebe. — Abu edopaoka oce'in?

Imen o'jekawēn ip, kuy Jesus o'topamuekabek paḡōm puye.

⁶⁹ Pedro dak xik'i osunuy uk'a daxirōḡ pe. Paīyū kukukat ebuywatwat oajēm—ayacat'isuat. Oajēm Pedro kay.

— Ēn tak mo Jesus eju ejeku—Galiléia eipi be-wiat eju — io'e Pedro be.

⁷⁰ — Ōn ḡu. Apēn ěn e'em? Ixe bure ḡu ōn — i napa ma o'e Pedro, soat ya'ļjom pima.

⁷¹ O'ju yanaxīnōm pe. Wara'at ayacat'isuat ixē Pedro o'jojjo.

— Ite Jesus ejuibit — io'e iboceayū be. — Nazaré wat ejuibit — i.

⁷² — Ixe eju ocekuku ḡu — Pedro o'e. — Ixe bure ḡu ōn. Deus itaybit Jesus wetaybit ḡu iam — i napa ma o'e Pedro.

⁷³ Ibunbun pima, oajēm cekay iboceayū.

— Icēman — io'e ip. — Apēn ěn kawēnwēn, imēntak Galiléia watwat kawēnwēn ip. Imēnpuye ocetaybit Jesusyū'in ěn iam — io'e ip Pedro be.

⁷⁴ — Dapxiyū eyju! — i napa ma o'e Pedro. — Ixe bure ḡu ōn! Ceweju ōn pit ocekuku ḡu — i napa ma o'e. — Ōn icēmān e'em'ūm pima, Deus cuy ipiat supi'ajoat owebe — Pedro o'e. Sapokay o'jede ḡejuje bit.

⁷⁵ Jesus a'ō kay Pedro o'jeḡebu.

— Sapokay ede awap, abapūḡ em ece'e, “Jesus bure ḡu ōn,” i — i juk o'e Jesus Pedro be. Iboap kay o'jeḡebu Pedro. O'ju uk'a naxīnōm pewi. O'tōn cīcā Pedro. Iḡuycūḡ cīcā o'e, ikērēat o'ḡuḡē buye.

27

¹ Kabia isum soat o'je'awero ip—Judeuyũ kukukayũ, paĩyũ kukukayũ dak. O'je'awero ip, Jesus aokaap muwēnuwēn âm.

² Jesus o'jacayũ o'subamukirik ip jekukukat a'õbi. O'tujowat ip. O'ju ip Jesus eju.

Pilatos kay o'ju ip—ipi kukukat kay.

³ Judas pe itakomaayũ Jesus dujowat aokam iap co buje, o'ju waram Judas paĩyũ kukukayũ kay. O'yadujowat dinheiro'a—prata'a—30 beat'a. Iguycũg o'e, o'gũgēap puye. Oajēm cekay—paĩyũ kay, Judeuyũ kukukayũ kay dak. Itakomaayũ be Jesusumat oajēm. ⁴⁻⁵ O'yaxik prata'a Deus ekawēnwēnap'a be—yaboğat'a be. Batku!

— Ikērēat kuğ ğu Jesus. Ōn ma ikērēat kuğ, Jesus omuyap oğuwēn eywebe buye. Iğasũ bit ip kuy o'tujowat yaoka am. O'tujowat, cekay itakomaayũ be ōn iũm puye — io'e.

— Ēn ma ikērēat kuğ a'õbi ma—oceju ğu bit. Ekpiwan ma — io'e ip.

O'jenapõn Judas. Oe'ũ Judas'ũm. O'jewagobumukirik. O'jewemutoro. Oe'ũ.

⁶ Gebuje: dinheiro'a o'yabu ip.

— Ijop'a yamõğ pa'ore wuywebe Deus edinheiro mũn'a be — io'e paĩyũ kukukayũ. Jewewebe o'e ip. — Cũğ ğu kuka o'e Moisés ekawēn tağ ijop'a Jesus aokaap ma dei an puye — io'e ip.

⁷ Imēneju o'je'awewero ip. Apēn xe'e ace'e iap muwēnuwēn o'e ip. Imēnpuye iğo'a yaũm ip itĩğ'a buximat'a muğēğē'ukat pe jekat teim. Imēn iboap kat o'jat ip. O'jat ce'ũ'ũayũ kot am iboce—Jerusalém ka bewi'ũmayũ kot am. ⁸ Jesus

aokaapteim ip o'jat iapka i osunuy ika butet. Gasū dak imēn ibutet. ⁹ Imēn o'jebapuk Jeremias ekawēn taḡ—Deus a'ō muwēnuwēn'ukat ekawēn taḡ. Kuyje Jeremias o'e:

Israel naxeḡebitbit kukukayū dinheiro'a o'yadujowat ip—prata'a—30 beat'a. Ijop edinheiro juk o'ḡuwēn ip itakomaayū be Deus emunaē oḡūm iaptei o'e iap, i. ¹⁰ O'yaūm ip itīḡ'a buximat'a muḡēḡē'ukat pe ikat teim. Deus a'ōbi o'yaūm ip, i juk o'e Jeremias.

¹¹ Oajēm Pilatos kay Jesus o'jaciayū—ipi kukukat kay.

— Judeuyū kukukat tu ēn? — io'e Pilatos Jesus pe.

— Ēn ma iboam e'em — io'e Jesus.

¹² Jesus tak o'jomuymuy ip—Judeuyū kukukayū, paīyū kukukayū dak. Jesus o'jede ḡu bit ixeyū be.

¹³ — Soat eya'ījojo ḡu du ixeyū o'e iap? — Pilatos o'e Jesus pe.

¹⁴ O'jede ḡu bit. Pūḡ em tak ka'ūma. Pilatos yaḡuybabi'ūm cīcā o'e, Jesus o'jede ḡu buye.

¹⁵⁻¹⁷ Gebuje soat o'je'awero ip Pilatos xe. Judeuyū o'je'awero ip.

— Abu oḡujēm cuy daomūnmūnap'a bewi? — Pilatos o'e cebe ip. — Barrabás ma du? — io'e. — Jesus Cristo ḡu xe'e? — io'e. — Pebicat oḡujēm cuy? Cristo butetecat tu? io'e Judeuyū be—adeayū be.

Imēn Pilatos o'e, imēn ibikuy buye. Páscoa epeta bima ipi kukukat Judeuyū emunaē mujēmjēm'uk osunuy daomūnmūnap'a bewi. Imujēmjēm'uk, jekpiwan ma. Ikērēat kuḡ cīcāat osunuy daomūnmūnap'a be iboap Páscoa bima. Barrabás i

osunuy ibutet. Soat ma itaybit ip ixem. ¹⁸ Imēnpit Pilatos itaybit paīyū kukukayū itabutkarey o'e ip Jesus kay iam. Itaybit jetabutkarey pibun Jesus o'tujowat ip iam.

¹⁹ Pilatos tayxi dak ja'ō dujowacat o'gūju. Ja'ōdaxijom o'gūju jektop kay. Ipi kukukat pe iboceacat aweroroap pe o'gūju. Iboce Pilatos xik'i osunuy Jesus awēḡ co am. Oajēm ya'ōdujowacat.

— “Ixe Jesus cūḡat,” etayxi o'e — ya'ōdujowacat o'e itop pe. — “Jesus oajēm wexeybi,” i. “Ipiat osupi'ajo jījā wexey ixē buye,” i — io'e ya'ōdujowacat. — “Ikērēat cuy eḡuḡē ḡu cebe—Jesus pe,” i dak — ya'ōdujowacat o'e Pilatos pe.

²⁰⁻²¹ — Pebicat oḡujēm cuy daomūnmūnap'a bewi? — Pilatos o'e waram o'je'aweroiayū be.

— Barrabás — io'e ip.

Imēn o'je'aweroiayū o'e paīyū kukukat ekawēn puye, Judeuyū kukukayū ekawēn puye dak.

— “Barrabás,” i juy epe'e Pilatos pe — paīyū kukukayū juk o'e o'je'aweroiayū be. — “Jesus cuy esubamupaya korosa be,” i juy epe'e Pilatos pe — i juk o'e ip.

Imēnpuye o'je'aweroiyū o'jekawēn ip Pilatos pe.

— Barrabás eḡujēm cuy daomūmūmap'a bewi — io'e o'je'aweroiayū.

²² — Pam Jesus? Ite butet Cristo i. Apēn tak oce cebe? — Pilatos o'e o'je'aweroiayū be.

— Esubamupaya juy korosa jeje, yaoka am — io'e ip.

²³ — Ikērēat o'jukuk ḡu teku—pūḡ em tak ka'ūma! — io'e Pilatos. Imēnpit biḡ ma ya'ōberen o'jewāwā ip.

— Esubamupaya juy korosa be, yaoka am.

24 O'je'aweroiayũ mukaba'ũm pa'ore o'e Pilatos pe. Jekaba'ũm ġu o'je'aweroiayũ.

Ibuje, Pilatos idibi o'tibu. O'jewebuwywuywuy o'je'aweroiayũ etabun, imutaybit am ip òn ġu okpiwat iam.

— Òn ġu okpiwat Jesus aoka am. Eyju ma epeyaokaat — io'e Pilatos.

25 — Ipiat acesupi'ajo — io'e ip. — Wuyipotpot tak, yaokaap puye — io'e ip.

26 Gebuje Pilatos Barrabás o'ġujēmat daomũnmũnap'a bewi. Jesus pit imupokupoġ ip o'e ixee muġēġēbum Pilatos a'ōbi. Ya'ōbi Jesus o'tujowat ip o'je'aweroiayũ be, yaoka am, korosa be ibamupaya am.

27 Gebuje sorarayũ Jesus o'tujowat iecuġap tuk'a be. Pilatos a'ōbi o'tujowat ip. O'je'awero ip warara'acayũ xe—o'tomuwāayũ—sorarayũ—jewējuacat'in ma. O'je'awero ip iwaywayway am—Jesus waywayway am. Soat ip sorarayũ oajēm.

28 Jesus esay o'ju'uk ip. Iekabek o'ġuōm ip—ipakpukat—iecuġap eekabek puximat.

29 Widaohobune o'subunemuwakēn ip yakoreren ma. O'jomōġ ip yakoreren. Imēn o'ġuġē ip Jesus pe, Judeuyũ kukukat puximan imubapuk am, iwaywayway am. Iba'ip o'yopmōġ ibui be, iba'at kadi. O'jēġ'aecōġcōġ ip cewap iwaywayway am.

— Ēn ma Judeuyũ kukukat! — io'e ip, iwaywayway am. — Warara'acat podi ma ēn a'ōbuyxi — io'e ip, iwaywayway am.

30 O'ġuxiuxi ip Jesus ceje. O'yamupāupā ip iba'im. Iwaywayway o'e ip. Pere.

³¹ Gebuje iekabek ipakpukat o'ju'uk ip. Cesay ip waram o'ġuōm. O'tujowat ip yaokam—iba mupaya am korosa be.

³²⁻³³ O'ju ip co'a kay—Gólgota'a kay. Gólgota'a “ce'ūat aririt'a” iape. Cucum pima ip, Ćirene ka wat o'topabijuk. Simão i ibutet osunuy. Ixe Simão o'ġuju ip ibuywat am—Jesus puywat am, korosa dujowat am. ³⁴ Vinhodi tiūm ojuy ip Jesus pe. Iboceat o'tupmuwekoy uva'abidi be wuypip-īmu'ūmapti be. O'tikō'ajo Jesus. Tikōn pin ġu o'e.

— Ap! — io'e.

³⁵ Gebuje sorarayū Jesus o'subamupaya ip korosa be. Cesay bubum o'e ip—sorarayū. Dado xikxiġ o'e ip Jesus tiotpe.

— Abu cesay je'jat? — io'e ip jewewebe.

³⁶⁻³⁸ Tupmubararakaptup kuġ o'e ip sorarayū. Tupmubararara'ġ o'e ip Jesus puten. Tūybe ajo-ikēreān ip o'e iān tak ip o'tupmubarararak: “Ibutet Jesus i. Judeuyū kukukat teku,” i. Ibodup tupararakatup o'tupmōġ ip korosa be, Jesus abi ase.

Gebuje xepxep o'subamupaya ip wara'at korosa be. Ibukurukayū osodop ip—xepxep. Jesus pa kadi o'subamupaya ip. Pūġ ma Jesus pa'at kadi osunuy; wara'at iba'ūġat kadi.

Oabik ip Jesus kay jeak am. Iwiwim o'e ip. ³⁹ Wara'acayū kapkam o'e ip korosa etako daġ. Yaaruaru. Iwaywayway o'e ip.

⁴⁰ — “Deus eju kawēnwēnap'a oyamu'ūm—yaboġat'a,” i juk ece — io'e jewaywaywayayū Jesus pe. — “Ebapūġ kabiam wara'at'a kuka oyamuy,” i juk ece — io'e ip. —

Ecewe daxijo juy — io'e ip. — Deus ipot ěn pima, ekop korosa ejuwi — io'e ip Jesus pe.

41 Paĩyũ kukukayũ dak Jesus kay jewaywayway o'e ip. Moisés ekawĕn imutaybitbin'ukayũ dak ixe kay jewaywayway ip, Judeuyũ kukukayũ dak. Soat ip jewaywayway o'e ip.

42 — Teku wara'acayũ daxijojo'uk osunuy — io'e ip. — Imĕnpit jewedaxijo ba'ore cebe je'ũap puxim. Israel eipi kukukat ĝu du? Ğaxĩn ma korosa ejuwi kop puje, ocetabut oce'e cekay — io'e ip.

43 — Deus kay itabut teku. Deus cekay bima, Deus o'taxijo juy ĝasũ — io'e ip. — O'taxijo juy teku o'e buye, “Deus ipot õn,” i — io'e ip.

44 Ibukurukayũ dak imĕn o'e Jesus pe—ceweju ibamupaya'ibiyũ.

45 Kaxi wuyase bima, kabiok o'e ibo kabia—Jesus e'ũap kabia. Soat taĝ o'e kabiok—Judeia eipi daĝ. Kaxicuĝ pima, katpuje bima dak. Ebaپũĝ hora bun kabiok oeku.

46 Katpuje ya'õberen o'jewãwã Jesus.

— Eli, Eli, léma sabactani? — io'e.

“Deus, apĕnpuye ěn opere?” iboap ekawĕn iape.

47 Iboceayũ Jesus ekawĕn o'ya'ĩjojo ip.

— Elias nomuwãwãm teku — io'e ip, xipan ĝu ip o'jekũyjo buye.

48 Iboceat o'jedau idibi bubuap munopapũn ãm uva'abidim—tideiboĝ'ũmatim. Ixe dak idibi bubuap o'jomõĝ ip'abi be.

Gebuje o'yopmuyu Jesus pe imutitit am.

49 — Mĕnpuk — warara'acayũ o'e. — Omuyku paxi Elias taxijo am — io'e ip.

⁵⁰ Waram o'jewãwã Jesus ya'õberen. Oe'ũ ġebuġe. Jekpiwan ma oe'ũ. ⁵¹ (Oe'ũ bima paġo Deus eġu kawēnwēnap'a be osunuy—yaboġat'a be—uk'a exĩntabi nomudipap epaġo. Jekpiwan ma ixē paġo o'jewek, Jesus e'ũ buġe. O'jewek kabi kadi wi ipi kay. Ipi o'jexixi ibo ka be. Wita'a o'je'aewekwek. Jesus oe'ũ bima, o'je'aewekwek ip.

⁵²⁻⁵³ Jesus waram ġuto itait puġe, ce'ũ'ũayũ dopap o'tomudip'uk ip, ipi jexixixi buye. O'tomudip'uk ġuyjom. Oe'ũiyũ itait o'e waram—Deus kay itabucayũ'ũm'ũm. O'ġēm jedopap pewi.

O'ju ip Jerusalēm ka kay—Deus xe xipacat ka kay.

Adeayũ kay o'jebapuk ip—ce'ũ osodopiyũ.)

⁵⁴ Sorarayũ kukukat o'joġoġo, cewejuayũ dak. Soat o'jebapukiap o'joġoġo ip, Jesus oe'ũ bima. Ipi jexixixim o'joġoġo ip. Soat o'joġoġo ip—Jesus kay jeakayũ. Iparara ġĩġã o'e ip.

— Icēmãn — io'e ip. — Ite aġokatkat'ũm Deus ipot osunuy — io'e ip.

⁵⁵ Aoyũ dak o'joġoġo ip wũy wi—Jesus nomuju tũibiyũ—ibuywatwat tũibiyũ. Cēm cēm pima Galilēia eipi bewi ibuywatwan ip o'e. Ade osodop ip. ⁵⁶ Ixeyũ aoyũ parakpe ebapũġ aoyũ osodop ip. Ibũrũ ma ip osodop: Maria Madalena, wara'at Maria dak, Zebedeu ipotpoyũ xi dak. Wara'at Maria Tiago xi osunuy, José xi dak.

⁵⁷⁻⁵⁸ Katpuġe ma Arimatēia ka wat oajēm Pilatos kay. José i ġbutet osunuy—ade ibubutbecat—Jesus kay itabucat.

— Jesus'ũm jebit mukop pin oce — io'e Pilatos pe.

— Ha'a — io'e. — Ijebit cuy eḡukop — io'e.

⁵⁹ O'ju José korosa ka. Ijebit o'ḡukop korosa ejuwi. Jesus'ūm o'ḡukabekbek paḡōm—irucan—iisuan.

⁶⁰ O'tujowat ce'ū'ūay'ū dopap kay. Ixe'ūm o'jomōḡ witabikūy be—jemukūymuḡēkūy be. Kuy o'sukūymuḡē je'ūap puxim.

Gebuḡe wita'a o'yamuypen witabikūy nomudip'am. Yaboḡat'a o'yamōḡ.

Gebuḡe José o'jenapōn. ⁶¹ Maria Madalena dak xik'i o'e witabikūy xe, wara'at Maria dak.

⁶² Kuyaje paīyū kukukayū o'je'awero Pilatos wap Sábado bima. Fariseuyū dak o'je'awero.

⁶³ — Kariwa! — io'e ip Pilatos pe. — Itait pima, Jesus cuk o'e: “Ebapūḡ kabia bima, waram wetait oce. Ojebapuk ḡuto,” i — io'e ip. — Imēn wuyumuḡuykukum xeku — i napa ma o'e ip. Itabut'ūm ip. Tūybe napa ma e'em iān o'e ip.

⁶⁴ — Imēnpuye juy esukūywiwiat. Sorarayū eḡuju juy ebapūḡ kabia topam ip, witabikūy wiwi am — io'e ip. — Imuju'ūm pima, Jesus kay itabucayū jajēm ip ixima daḡ ijebit pu am. Gebuḡe ip napa ma jījā je'e: “Jesus o'je'ada,” i. Xeku juk o'e: “Deus emunaē oce,” i — io'e ip Pilatos pe. — Koapat podi ma je'e ip napa jījā ma — io'e ip.

⁶⁵ — Ma — io'e. — Sorarayū oḡuju eyweju ikūy wiwi am — io'e Fariseuyū be.

— Hm hm — io'e ip. — Cum oceju.

⁶⁶ O'ju ip Jesus'ūm topap kay. Wita'a mudek bōrōbu o'subumupaya ip Pilatos a'ōbi—ikūy nomudipap'a pidase. Sorarayū o'jomōḡ ip. Ikūy wiwiayū o'jomōḡ ip.

Aripit. O'jepit ip jeduk'a be—Fariseuyũ, paĩyũ kukukayũ dak.

28

¹ Domingo bima Maria Madalena o'ju, wara'at Maria dak. Jesus'ũm dopap kay oajẽm ip. Oajẽm kabia isum. ² (Kuy o'jebapuk Deus ekawẽn tojtot'ukat kabi bewi. Jesus'ũm dopap pe o'jebapuk. Imẽnpuye ipi o'jexixi. Wita'a o'ya'uk Jesus'ũm dopap pewi. Oabik ibo yaboğat'a jeje. ³ Osusuy isopsep ãn. Xiririkxiririkiap puxim osunuy. Kabidiğ buximat co'i iekabek. Irut cĩcã osunuy. ⁴ Sorarayũ iparara jĩjã o'e ip—topap wiwimayũ. Ce'ũ'ũayũ buxim ip o'e iparara. Jexixixim ip Deus ekawẽn tojtot'ukat puxixim.)

⁵ Oajẽm ip. Maria Madalena oajẽm, wara'at Maria dak. O'jekawẽn cebe ip. Deus ekawẽn tojtot'ukat o'jekawẽn.

— Eypararam ğu juy epesop. Epeyepere. Wetarybit Jesus'ũm kudadam eyju iam—ibamupaya'ibit kudadam iam.

⁶ — Ijoce ğu bit xeku. Itait waram ğuto xeku apẽn cuk o'e iap tağ — io'e. — Epesot. Epejojojo Jesus'ũm topap — io'e.

⁷ — Ijo buje, dao ma epeju juy Jesus eju etaybit-bit topibiyũ kay — io'e aoyũ be. — I juy epe'e cebe ip: “Jesus waram ğuto o'jetait. Cum eywap Galilėia eipi be. Iboce ixu juy epejojojo,” i. Wekawẽn kay ğebum cuy eyju — io'e cebe ip—Deus ekawẽn tojtot'ukat o'e.

— Hm hm — io'e ip.

⁸ Dao ma o'ju ip witabikũy bewi. O'ju Jesus eju imutaybitbit topibiyũ kay. Iparara o'e ip. Imẽnpit

icokcok cĩcã o'e ip. O'jedau ip, imukũyo am.
 9 Daudaum pima ip, Jesus aoyũ o'tobede.

— Wuykabia — io'e.

O'jẽga'ecõgõgõ ip Jesus wap. O'suibu ip, ibuyxim
 ikuk am.

10 — Eypararam ġu juy — io'e cebe ip. — Okitpit-
 piyũ be epeyekawẽn cuy: “Epeju juy Galilėia eipi
 kay, ijo am,” i — io'e aoyũ be.

11 Cucum o'e ip imuwẽn ãm cebe ip.

Sorarayũ dak o'ju ip Judeuyũ epaiyũ kukukayũ
 kay. Pũġ o'ju—iwiwim topibiyũ'in. O'ju ip
 Jerusalėm ka be. Soat o'ġuwẽn ip paĩyũ kukukayũ
 be o'jebapukiap.

12 Gebuje paĩyũ kukukayũ o'je'awero
 ip—Judeuyũ kukukayũ dak. Jesus awẽġ
 o'yaweġmuwẽn ip.

Gebuje dinheiro o'ġũm ip sorarayũ
 be—Jesus'ũm topap wiwim topibiyũ be.

13 — I juy epe'e Jesus awẽġ tobuxik pinayũ
 be: “Jesus'ũm o'tujowat ip ixima be ma. Jesus
 eju jekukuk topibiyũ o'tujowat ip. Ocexet pima,
 o'tujowat ip,” i juy epe'e — io'e ip sorarayũ be.

14 — Ipi kukukat iboap co buje, ocejekawẽn
 ceweju. “Ocecokcok cekapikap kay—sorarayũ
 ekapikap kay,” ioce'e cebe. Imẽn itakoma ġu je'e
 eykay — io'e ip—paĩyũ kukukayũ o'e sorarayũ be.

15 — Ha'a — io'e ip. — Ocejũ dak imẽn Je-
 sus awẽġ oceyawẽġmuwẽn. Dinheiro o'jat ip
 paĩyũ kukukayũ xewi, o'ġũm puye. Apẽn paĩyũ
 kukukayũ o'e iap taġ o'e ip. Imẽnpit iboap ekawẽn
 napaat acã o'e.

Iměneju ibo awěğ te'e ma o'yawěğmuypōğpōğ soat Judeuyũ dağ. Gasũ dak o'yawěğmuypōğpōğ ip—ibo awěğ.

¹⁶ Galilėia eipi be onze beayũ o'ju ip. Jesus o'e iap tağ o'ju ip. Oajēm ip co'a kay, Jesus dobede am.

¹⁷ Iboce Jesus o'jojojo ip. O'jěğa'ecōğcōğ ip o'e, ibuyxin ikuk am. Pũğpũğ pit o'jetabiebarēm.

¹⁸ Oajēm Jesus ixeyũ tēğ ma.

— Wa'ōbi soat cucum ip—soat ipi juacayũ, soat kabi beayũ dak — io'e Jesus cebe ip—jejojoayũ be.

¹⁹ — Epeju juy soat kay—soat ipi juayũ kay — io'e cebe ip. — Imutaybit am ip, epeju juy. Wawěğ cuy epeyekũyjo imutaybitbin ip. Imubatisasan ip epeju juy wa'ōbi, webay a'ōbi dak, Ibiōğbuk Xipacat a'ōbi dak—Deus biōğbuk a'ōbi — io'e.

²⁰ — Soat cuk adi oce eywebe iap cuy epe'e soat pe—ipi juacayũ be — io'e Jesus onze beayũ be. — Okay soat ip imukũyjobit am, wawěğ epe'e — i dak o'e cebe ip. — Ipi opop pima, oju ġu eywebewi. Soat em oğuy eyxe. Eyxe oğuy iap kay ġebum cuy epesop — io'e Jesus.

— Xipat — io'e ip Jesus pe. — Ĕn ma ejekuku oceweju soat em — io'e ip.

Ibũrũ ma

**Deus ekawěntup Kawěn iisuat ekawěn
New Testament in Mundurukú (BR:myu:Mundurukú)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mundurukú

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mundurukú [myu], Brazil

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mundurukú

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

82289dff-6b79-5335-974c-563b93a888ae